

JUMALA RIIGI PALVE

.Ja mina seau le te riigi,
nõnda kui mina jsa te
mulle ou seadused"
Linn. 22, 29.

W. R. K. K. K.

A-10122 II

HUGO BERNHARD RAHAMÄGI

JUMALA RIIGI
PALVE

~~23914~~

2

A-10122v u

SISUKORD

	Lk.
Saateks	7— 9

I

MEIE ISA PALVE	11—198
--------------------------	--------

A. Jumalast ja ta riigist, palvetamisest ja Riigi Palvest	13— 38
---	--------

B. Riigi palved	39—191
---------------------------	--------

Meie Isa, kes sa oled taevas	41— 54
--	--------

Pühitsetud olgu sinu nimi	55— 70
-------------------------------------	--------

Sinu riik tulgu	71— 88
---------------------------	--------

Sinu tahtmine sündigu kui taevas nõnda ka maa peal	89—104
--	--------

Meie igapäevane leib anna meile tänapäev	105—124
--	---------

Ja anna meile andeks meie võlad, nii kui meiegi oleme annud andeks oma võlglastele	125—140
--	---------

Ja ära mitte saada meid kiusatusse	141—158
--	---------

Vaid päästa meid ära kurjast	159—174
--	---------

Sest sinu on riik ja vägi ja au igavesti	175—191
--	---------

D. Riigi Palve ökumeensus	193—198
-------------------------------------	---------

KONFIRMATSIOONI - ÕPETU-	
SE KAVA RIIGI PALVE	
RAAMES	199—256
A. Tutvustamine konfirmatsi-	
ooni ülesandega	203—214
B. Konfirmatsiooni-õpetuse ka-	
va	215—245
Meie Isa palve jaotus	217
Algussõnad	219—220
Jumala riigi asjad	221—231
Esimene palve	224
Teine palve	227
Kolmas palve	229
Meie ihhu, hinge, vaimu ja	
igavesse ellu puutuvad kü-	
simused	232—241
Neljas palve	234
Viies palve	236
Kuues palve	238
Seitsmes palve	240
Lõpusõnad	243—245
D. Väljasaatmine leeriõpetu-	
sest	247—256

Saateks

Siin, selles raamatus, kõneldakse
Meie Isa palvest.

Siit leiate mõtteid selle üle.

Siit leiate konfirmatsiooni-
õpetuse kava, paigutatud selle
üksikuisse palveisse.

Siit leiate mõned ütlused selle palve
ulatusest ja üldsusest.

Mõtlesin selle kirjutada l u g e m i -
s e k s oma armsaile omakseile, kalleile
sõbrule, häile inimesile, kellega seni
eluteil olen kokku puutunud.

Aga ka perevanemaile ja koguduste
liikmeile Kaarmas ja Pühas, Kärlas
ja Kuressaares, Tartu ülikooli ja Toom-
kogudustes, kogu meie Eesti kirikus,
vanadele kui ka noortele.

Mõtlesin selle aga kirjutada ka t a r -
v i t a m i s e k s õpetajaile ja köstreile,
kandidaatidele ja üliõpilastele, kirikus
ja kodus, palve- ja leeritundidel. Tar-
vitage seda vabalt; minul oleks sellest
rõõm.

Kavatsesin selle juba ammu kirjuta-
da ü k s k o r d n a g u k o k k u v õ t t e -
n a oma elust, oma elupäevade lõpu-
poole. Aga aeg ütleb: läheneb 50-aas-
tane rännakumärk. Ruttan seepärast
ütleva j u b a n ü ü d, mis on saadud
elu kogemustest ja elamustest Jumalalt
kaasa, andena ning kingitusena, mis
on kujunenud enam-vähem selgeks ja
kindlaks raudvaraks, mis kinnitab küll

päevade lõpuni mind mu edaspidisel
rännakul.

Aga teiegi, head inimesed, võtke see
kõik, mis siin leiate, tänu tähena
endi vastu.

Olgu see, mis siit leiate, õnnistu-
seks niihästi teile kui ka mu kalli
kodumaa jumalarahvale, poegadele ja
tütardele.

Ja tundke: olen samasugune
otsija ja igatseja, võitleja ja kannata-
taja kui teiegi!

Ja leidja ning omaja kui teiegi!

Ning teadke: Jumala arm on
see, mis mind kannab.

Tänu ja armastuses teie vastu
teie

Hugo Bernhard Rahamägi

Tallinna Toom,
lehekuu 21. päeval 1936. a.

I

MEIE ISA PALVE

Jumalast ja ta riigist, pal-
vetamisest ja Riigi Palvest

On midagi, mis on enam kui meie, kui meie ümbrus ja meie maailm. On olemas viimne olemine.

On keegi, kes on suurem kui keegi, kes on suurem kui keegi meist ja keegi teistest mujal, teistes maailmades. On olemas see, kes oli, kes on ja kes jääb, A ja O, algus ja lõpp, esimene ja viimne, kes oli eile, on täna ja jääb igavesti. (Joh. ilm. 1, 8; 22, 13; Hebr. 13,8.)

See on Jumal.

Tema sees elame ja liigume ja oleme meie. Tema on kõik loonud. Temale pole kedagi meist vaja. Temale pole ka midagi vaja. Tema on esimene ja viimne. Tema annab ise kõigile elu ja õhku ja kõik. Meie elame ainult ühenduses

temaga. Tema Looja, meie loodud.
(Apostl. teod 17, 22—31.)

Kust me seda teame?

Mitte meie arvamustest, mõttest ja mõttelennust. Mitte niisugune olemine, niisugune esimene ja viimne, mis on rajatud meie mõtlemisele, mis oleks ainult meie mõtlemise produkt, saadus; meie mõiste, meie kujutus; meie fantaasia, mõttekujutluse, ehitus; mitte see ei ole meile viimselt tähtis.

Viimne olemine astub ise meie ligi. See, kes oli, on ja jääb, avab end meile; ta ilmutab end meile.

Juba vanasti oli see nii. Igal pool maailmas. Ka meie esivanemad kuulatasid teda hiites, puulehtede, vägeva tamme tasase kohina saatel. Silmad langesid kinni. Hinge salapäraseis sügavusis kõneles A ja O, algus ja lõpp, kes oli, on ja jääb...

Aga siis kõneles ta prohvetite läbi. Märgitud inimeste südamete ja huulte kaudu. Ta kõneles selges mõttes, sõnas, ütlustes. Need olid suured jumalamehed: Mooses ja

Eelija, Jesaja ja Jeremija, Aamos ja Hosea... Neid on palju, mujalgi, mitte ainult Palestiinas.

Viimaks kõneles see, kes on, Jumal ise oma ainusündinud Poja, Jeesuse Kristuse, läbi. (Hebr. 1, 1—5.)

Kui viimne olemine astub meie ligi, siis on see täieline olemine. Kui Jumal midagi ilmutab, siis ilmutab ta kõigepealt ennast. Jumal ise on seal. Ühtlane ja muutumatu. Seepärast ilmutab ta end meile nii nagu Pühas Kirjas ja Pühas Kirjas nagu meile. Issand Kristus, Püha Kirja ilmutuse keskkohaks ja tuum, on seesama igavesti.

Ja Jumal kõneleb tänapäevgi veel. Ta ilmutab end meile ja kõneleb meiega, nagu ta on teinud seda varemaga. Issand töötas oma Vaimu, mis teeb elavaks (Joh. ev. 7, 37—39; 16, 12—15); ta on valgus ja annab meile valgust. Jumala riik on meie sees. „Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja et Jumala Vaim elab teie sees?“ (1. Kor. 3, 16.)

Issand on annud oma Vaimu esimesel Nelipühil, on annud seda edaspidi ja annab seda tänapäev.

Seda „sisemist valgust“, seda *testimonium spiritus sancti internum*, Püha Vaimu sisemist tunnistust.

Ent see ilmutus pole teissugune kui Pühas Kirjas. Jumal ise ju avaldab iseennast. Ta on ühtlane, igavene. Seepärast viib ilmutus Pühas Kirjas meid Jumala ilmutuse juurde meis. Ja Jumala ilmutus meis viib tahes-tahtmatult ilmutuse juurde Pühas Kirjas.

Jumal Pühas Kirjas ja meis, Vaim ja valgus meis ja Pühas Kirjas on samased.

Aga selguse annab meile Jumala ilmutus Kristuses. Kõik, mis Isa teab, teab Poeg; Poeg teeb seda, mida Isa teeb; Poeg ei võta enesest, vaid Isalt; Isa armastab Poega ja on kõik ta kätte annud päevade lõpuni. (Joh. ev. 3, 35; 4, 32; 34; 5, 19; 30; 6, 38; 8, 14. 23. 29; 49—50; 10, 38; 14, 8—11; 16, 15.)

Tahad Jumalat tunda, õpi tundma Poega.

Õpid Poega tundma, leiad Jumala kui Isa!

Jumala kui Isa!

Mitte üldiselt — Jumala! Mitte üldiselt — Isa! Me leiame Jeesuse Kristuse isa! Isa oli temaga. Tema, Kristus, meiega. Me leiame Kristuse Isas ka oma taevase Isa!

Meil kõigil on ühtlane Isa. Meie kõik oleme Issandaga Jumala ees. Meie kõik oleme ühe taevase Isa lapsed, vennad ja õed, Issandas Kristuses.

Nii seisame Jumala Isa ees meie Kristuse kaudu. Seepärast ei saa me Kristust jätta. Seepärast on tema meie usu keskkohas. Tema, meie „tee ja tõde ja elu“. (Joh. 14,6.)

Sellel Jumalal Isal on sinuga midagi ees, tal on sulle midagi ütelda, tahta sinult, nii nagu tal on ütelda igale teisele ja tahta igalt teiselt.

Kui suur on see teadmine!

Aga kui suur on see silmapilk, kui see ei ole enam ainult teadmine, mis õpitud, vaid meie oma teadvus, mis omatud; kui see ei ole enam lihtne kujutus, mõte, soov, pilt; fantaasia, mõttekujutluse, saadus, vaid elamus, kogemus, tõelisus, realiteet! Meie oma elamus,

kogemus, nagu Saamaria rahval.
(Joh. ev. 4, 40—42.)

Õndsad oleme sel silmapilgul,
kui tohime ka ütelda Jumalast, igavesest elavast Jumalast: „Tema sees elame ja liigume ja oleme meie.“ (Äp. t. 17, 28.)

Millal saabub meile see silmapilk? Millal tuleb meile see teadvus?

Meie ei tea. „Tuul puhub, kus ta tahab, ja sa kuuled ta häält, aga sa ei tea mitte, kust ta tuleb ja kuhu ta läheb; nõnda on igaüks, kes Vaimust on sündinud.“ (Joh. ev. 3, 8.)

Isa ise peab tõmbama meid alt üles; Isa ise peab meile seda andma. (Joh. ev. 6, 44; 65.)

Äga Jumal, see, kes on esimene ja viimne, teeb seda tõesti. Ta on kõikide Jumal ja meie Isa. Kui meie, kes me oleme kurjad, oskame oma lastele häid andeid anda, mida enam siis tema. (Luuka 11, 13.)

Jumal, kui ta äga ilmutab midagi või annab midagi, ta ei anna ei enam ega vähem kui iseennast.

*

Kõik inimesed otsivad kõigepealt oma jumalat.

Ent kõik inimesed otsivad veel enamgi. Nad otsivad kokkupuutumist Viimsega, nad igatsevad osaduse järele sellega, kes oli, kes on ja kes jääb, otsivad ühendust elava ja igavese Jumalaga.

Jumal ise loob selle ühenduse ja osaduse. Ta loob selle ülalt alla, taevastest kõrgustest emakese maa pinnale, sealtpoolt siia poole. Ning see, kelle käes on riik ja vägi ja au, tõstab meid siitpoolt kaldalt sinnapoole kaldale, alt üles, tavalise igapäevase tolmuse elu teeradadelt igavese elu pinnale.

Igavene püha Jumal teeb seda Kristuse läbi. „Isa armastab Poega ja on kõik ta kätte annud.“ (Joh. ev. 3, 35.) „Uskuge mind, et mina olen Isas ja et Isa on minus!“ (Joh. ev. 14, 11.) „Isa, ma tahan, et kus mina olen, ka nemad oleksid minu juures, keda sa mulle oled annud.“ (Joh. ev. 17, 24.)

Kristuse läbi usume elavasse Jumalasse, usaldame teda kui oma taevast Isa.

See on vertikaalne, püstjoon meie riigi elus: ülalt alla ja alt üles.

Aga Jumal ei ole mitte ainult minu Isa, vaid meie kõikide Isa. Issand Kristus kutsub enda juurde kõik oma lapsed igast maailma-kaarest. On „üks Issand... üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle ja kõikide läbi ja teie kõikide sees.“ (Ef. 4, 5. 6.) „Ei ole juuti ega kreeklasi, ei ole orja ega vaba, ei ole meest ega naist, sest teie kõik olete üks Kristuses Jeesuses.“ (Gal. 3, 28.)

Jumal viib meid Issanda Kristuse läbi osadusse oma lastega igal pool. Ta tahab luua oma riiki, jumalariiki.

See on horisontaalne, rõhtjoon meie riigi elus: vennast venna, õest õe, ühest riigilapsest teise juurde.

Kui ilusasti ütlesid esimesed kristlased tänusöömaajal murtud leiva puhul: „Nii nagu see murtud leib oli laiali pillatud mägedes ja sai üheks, kui teda nii kokku kanti, nõnda peab sinu kogudus kokku kantama maailma otstest sinu riiki,

kuna sinu päralt on au ja vägi kõigis ajajärges Jeesuse Kristuse läbi." (Didahhee.)

Ja kui tähtis on see Jumalale kui Isale! Kui tähtis esimestele kristlastele. Sealsamas, 12. apostli õpetuses, seisab tänusöömaaja puhul lause: „Igaüks, kel oma sõbraga on olnud tüli, ärgu tulgu teiega ühes, kuni nad pole teineteisega ära leppinud, et teie ohver pühadusest ei hävineks. Sest nii on öeldud Issandalt: Igas paigas ja igal ajal peab mulle toodama puhas ohver, sest mina olen suur kuningas, ütleb Issand, ja et minu nimi on imelik rahvaste seas." (Didahhee.)

Milline saladus ja õnnistus: „Issand, kõigeväelisem Jumal, on valitsuse oma kätte võtnud." (Joh. ilm. 19, 6.) Ja meie — meie oleme kuninga lapsed, pojad ja tütreid. „Teie ole valitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, tema oma rahvas..." (1. Peetr. 2, 9; Joh. ilm. 1, 6; 5, 10.)

Ei keegi pole vähem!

Ei keegi saa olla rohkem!

Ei saa meie olla esimene ja viim-
ne. Ei ole meie Jumal ise!

Tema on meie Jumal. Meie kõik
ta riigi alamad, ei — lapsed. Sest
tema on meie Isa.

*

Selle suure Riigi igavese kunin-
gaga, oma taevase Isaga, hakka-
me kõnelema. Sest tema on meie-
ga loonud osaduse Jeesuses Kris-
tuses.

Kord ütleb tema oma sõna ja
meie reageerime. Teinekord ütle-
me meie oma sõna ja Jumal vastab.

Äga meie ei kõnele mitte ainult
üksi. Võtame oma ligemised ühes.
Astume oma Riigi kuninga ette Riigi
lastega.

Jumal kõneleb kõigi Riigi lastega;
Riigi lapsed kõnelevad temaga.

Seda teeme me sügavas usaldu-
ses. Ta on ju meie Isa! Meie tae-
vane Isa, Jeesuse Kristuse, meie
Õnnistegija, läbi.

*

Mida kõneleme me Jumalaga?

Palju.

Äga õieti öeldud: me ei tea, mi-
da oma suure kuningaga kõnelda.

Me näeme ju ainult ühe osa oma elust. Tema aga teab kõik. Tema on esimene ja viimne. Meie oleme vahel nagu surnud. Tema on elav. Meie oleme eneses kinni. Tema on vaba üle kõigi ja avatud kõigile. Seepärast et see nii on, ei teagi me õieti, mida Jumalaga kõnelda.

Äga seal tuleb samuti „ka Vaim appi meie nõtrusele; sest meie ei tea mitte, mida paluda, kuidas kohus on; kuid Vaim ise palvetab meie eest sõnades väljendamatute õhkamistega. Äga südamete katsuja teab, mis Vaimul mõttes on, sest Vaim kostab Jumala tahte järgi pühade eest.“ (Rooma 8, 26, 27.)

Kõik otsivad ju teed Viimse juurde. Kõik igatsevad tema järele, „kõik loomkond ühtlasi ägab ja on aina suures vaevas tänini“ (Rooma 8, 22.); kõik kõnelevad tundmatu või oma näo järele tehtud jumalaga (Äp. t. 17, 23).

Ka kõik endised, vanad, ja praegused, uued, paganad kõnelevad jumalaga, sellega, kes nende arvates on viimne, oma jumalaga, ja otsivad kõnele ning õhkamistele pääse-

teed koguni elava Jumala juurde, kes on A ja O, algus ja lõpp.

Seepärast võib meie kõneluste sisse Jumalaga tekkida palju, palju paganlikku. Ja tekibki.

Me jääme koguni kohkunult seisatama! Meile jääb järele ütelda ainult: „Abba, Isa!”

Äga kuna kõik, keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed, ja kuna me ei ole saanud orjapõlve vaimu, et peaksime jälle kartma, vaid oleme saanud lapsepõlve vaimu... seesama Vaim tunnistab ühes meie vaimuga, et me oleme Jumala lapsed (Rooma 8, 14—16), — siis hüüame südamliku usaldusega: „Abba, Isa!” ja vaikime.

Kõnelemine meie poolt lõpeb.

Meie hakkame kuulatama.

Ja see on just õige palvetamine. Palvetamine ei ole mitte aina kõnelemine, veel vähem kõnelemine ainult meie poolt, alt üles: ei, palvetamine on ka just kuulatamine, selle kuulatamine, mida Jumal meile ülalt alla, taevast maa peale kõneleb. Palvetada tähendab ütelda:

„Issand, kõnele, su sulane kuuleb.”
(1. Saam. 3, 9.)

Siingi, palvetamiseski, võtab Jumal algatuse oma kätte. Kuidas võikski see olla teisiti? Kuidas oskaksime ja teaksime meie, mida õieti Jumalaga kõnelda?

Selleks saatiski Jumal taevast oma ainusündinud Poja.

Selle Issanda kohta loeme Pühast Kirjast:

„Ja kui ta ühes paigas oli palvetamas ja oli lõpetanud palve, ütles üks ta jüngreist temale: Issand, õpeta meid palvetama!” (Luuka 11, 1.)

See on õige, et Kristust nõnda palume: „Õpeta meid palvetama!” Sest nii ütleb tema: „Mina ei tee ühtigi iseenesest, vaid räägin seda selle järgi, kuidas mu Isa mind on õpetanud” (Joh. ev. 8, 28); „Isa on minus ja mina temas” (Joh. ev. 10, 38); „ma ei ole mitte rääkinud iseenesest, vaid Isa, kes mind on läkitanud, on mulle annud käsu, mida ma pean ütleva ja mida ma pean rääkima” (Joh. ev. 12, 49).

See Issand on meile annud õige sõna. Ta on meid õieti õpetanud palvetama. Ta on meile annud taevase Isa sõna: „Mina olen annud neile sinu sõna.” (Joh. ev. 17, 14.)

See sõna ei ole kivine, tühine ega kõrvaline. Ta ei ole kuiv ega külm. Ta ei ole tähtsusetu ega elutu. Temal on igavese elu sõnad (Joh. ev. 6, 68), tema ise on elu sõna, ja just meie, minu ja sinu, jaoks, oma laste jaoks, oma riigi, kuninga poegade ja tütarde jaoks. Tema tunneb ju meid, inimlapsi. Seisab ju Pühas Kirjas: „Ja temal ei olnud tarvis, et keegi oleks tunnistanud midagi kellegi inimese kohta; sest ta ise teadis, mis inimeses oli.” (Joh. ev. 2, 25.)

Seepärast võib ta oma jüngreile, võib meile, võib oma riigi lastele õpetada, kuidas nad peavad paluma. „Ja tema ütles neile: Kui te palvetate, siis ütelge!” (Luuka 11, 2.) Ja ta ütles neile Meie Isa palve, ta palvetas esimest korda Riigi Palve. Issand ise, jumalariigi kuningas,

vaatas taeva poole ja kõneles oma riigi lastele ette Riigi Palve.

Üks suuremaist loomingu hetkist oli see silmapilk.

„Tänini ei ole te midagi palunud minu nimel. Paluge... Tõesti, tõesti, mina ütlen teile: Mida te iganes Isalt palute minu nimel, seda ta annab teile!” (Joh. ev. 16, 23. 24.)

Meil on Riigi Palve.

Me teame mida paluda.

„Kui te jääte minusse ja minu sõnad jäävad teisse, siis te palute, mis te iial tahate, ja see sünnib teile.” (Joh. ev. 15, 7.)

Meil on Riigi Palve.

Me teame mida paluda.

Taevase Isa ainusündinud Poeg on meid õpetanud seda paluma.

Selle palvega on meile antud kõigi kõneluste sisu Isaga taevas. „Ja sel päeval ei küsi te minult midagi.” (Joh. ev. 16, 23.) „Sel päeval palute te minu nimel. Ja ma ei ütle teile mitte, et mina teie pärast Isa tahan paluda; sest Isa

ise armastab teid, sest et te mind olete armastanud ja uskunud, et mina olen lähtunud Jumalast ja tulnud maailma... taas mina jätan maha maailma ja lähen Isa juurde." (Joh. ev. 16, 26—28.)

Issanda hinge sügavusest, teadmisest ja teadvusest, osadusest ja kõnelusest Isaga, tõusid nagu meresügavusest hindamatu igavese väärtusega pärlide read, Meie Isa üksikud palved, sulasid kokku üheks suureks otsatu kallihinnaliseks, inimlastele lakkamatu väärtusega pärliks: Meie Isa, Riigi Palveks.

*

Kristus, Jumala riigi kuningas, on õpetanud aga ka midagi palvetamise kuju, vormi kohta.

„Nähes rahvahulka, läks tema üles mäele. Ja kui ta oli maha istunud, tulid ta jüngrid tema juurde, ja tema avas oma suu, õpetas neid ja ütles." (Matt. 5, 1—2.) Ta õpetas neid ka mäejutluses, kuidas õieti palvetada. (Matt. 6, 5—8.)

Jeesus ütleb ühelt poolt, kuidas me ei pea palvetama; teiselt poolt

rõhutab ta: kuidas peame palvetama.

Me ei pea palvetama kui salalikud, teise sõnaga — variserid. Need olid salalikud vagad. Väljaspoole tegid nad väga näo; nende palvesõnu saatsid vagad näoja käteliigutused; nad oskasid ütelda lillerikkaid sõnu ja vormida palveid kauniks. Aga kui palve oli lõpnud, ei olnud sel ka mingisuguseid tagajärgi. Oli nii, nagu oleks vask kumisenud ja kelluke helisenud. Issand ütleb meile: me ei tohi oma palvetamise sisu kinnikatta pidulik-pühaliku tooniga, sisemise tehtud liigutusega, väriseva häälega, üldiste lausetega, millega midagi pole väljendatud!

Ei tohi aga ka otsida sihilikult palvetamiseks avalikke kohti, inimeste seltskonda, et rõhutada: vaadake, kui vagad kristlased meie oleme! On halb tahta hiilata avalikkuse ees oma palveosavusega ja palvetamise enesega. Meie peatähelepanu ei ole siis pöördud Jumalale ega endale, kõnelusele Juma-

laga, küll aga ümbrusele ja teistele, et meid nähtaks ja kiidetaks.

Ei tohi aga me ka olla kui paganad, kes teevad palju sõnu, vuristavad ühe palve teise järele, korrutavad, õhkavad ja oigavad, nõnda et nad enam ei teagi, mida nad paluvad. Enam koguni: paljud kaotavad oma mõistuse ja meelemärkuse niisugusel palvetamisel ja lähevad nõdrameelseks.

Olin möödunud aastal Pariisis ühes suures palvekohas, kus kella 1—2 pühapäeval niisugusel viisil otse lobiseti, et tundsin, kuidas vaim väsis, mürgistus, ja ma põgenesin ruttu värskesse õhu kätte, Jumala juurde, kõnelema.

Peame ometi olema teadlikud selles, et see, kes on Viimne, kes on A ja O, kes täidab kõik, kelles oleme, elame ja liigume, et selle käes on kõik, et see teab kõik, kõik meie eest muretseb, Isa silmaga meid saadab!

Seepärast: palvetagem mitte kui salalikud ja paganad, küll aga selge teadvusega ja salajas! Jumal

on ju varjatud Jumal; tema elab pimeduses, kuhu ükski ei pääse, ja salajas meie südames. Kui meie süda on endaga üksi, kui meie mõistus on selge, kui ümbrus meid ei sega ega takista, kui kõik ümber nagu kaob ja meie üksi nagu kodus oma kambris oleme, — siis hakkame kuulatama, mida Jumal meiega kõneleb!

Aga siis oleme ka valmis ühes teistega selgelt, lihtsalt, asjalikult ja ühel meelel palvetama. Ja kui me ühel meelel palvetame, siis ei sega me üksteist, siis ei takista me teineteist, siis on meil niisugune seisukord, nagu palvetaksime me omaette vaikuses, oma kambris.

Jaa, jaa! Jumala riik ei ole ei siin ega seal. Ei, ta on teis! Jumal kõneleb oma vaimu läbi meie südameis. Seda teeb ka meie Issand! Toogem seepärast õige distsipliin, kord, meie palve vormi ja viisi. Eemaldage kõik tehtud olek ja pealesunnitud liigutused ning moonutatud hääl! Eemaldage korrutav mõttetus ja tühiste sõnade tegemine, mis teid endid väsitab, teisi

uinutab ja mõttetu seisukorra esile
manab.

Tõsiseks ma saagu,
tasaseks ja heldeks,
rahuliseks, usus selgeks;
puhas süda anna,
et Su palge valgust
näha saaksin ja Su paistust.
Tõusegu,
lennaku,
nii kui kotkas, süda!
Armust anna seda!

Minu sisse tule,
Vaim, ja tee mind pühaks,
taeva Isa pühaks kojaks.
Ei Sa pole kaugel!
Armumulle anna mulle,
südame siis annan Sulle!
Valvates,
hingates,
hing Sind tunda saagu,
Ja Sind kummardagu!

Meie Issand on meid lunastanud
ja päästnud ka paganlikust ja sa-
lalikust palvetamise viisist. Kõigile
aegadele on lunastuseks, kinnitu-
seks ja selgituseks öeldud: „Tund
tuleb, et teie ei kummarda Isa ei sel-

lel mäel ega Jeruusalemmas. Aga tund tuleb ja on nüüd, et tõsised kummardajad kummardavad Isa Vaimus ja tões. Jumal on Vaim ja kes teda kummardavad, need peavad vaimus ja tões kummardama." (Joh. ev. 4, 21. 23. 24.)

Peasjaliselt peab meie palvetamine sündima tões ja vaimus, olgu see siis ükskõik kus kohas ja mil viisil: kas kodus kambris või avalikult kirikus, töölaua juures või rännates looduses, hommikul või öhtul, lõunalauas või külvi puhul, põlvili või püsti!

*

Kuna Issand on meid õpetanud, kuidas paluda, ja kuna ta on meid õpetanud, mida paluda, siis tahame meie kui ta riigi lapsed teda kuulda, kui ta meile andis Riigi Palve ja ütles sealjuures: „Seepärast paluge nõnda!” (Matt. 6, 9.)

Issand on vist küll seda palvet korranud, et ta sisu jüngreile meelde pidi jääma.

Ta tõstab selles Riigi Palves esile õiged asjad. Ta vabastab meid tühjast kraamist ja õpetab meid

paluma suurt. „Nõudke esiti Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi.“ (Matt. 6, 33.)

Riigi Issand ei too mitte ainult distsipliini, korda, palve viisisse, vormi, vaid ka palve sisusse. Me õpime vahet tegema selle vahel, mis Jumalale ja ta riigile kõigepealt on tähtis, aga ka, mis on esmajärgulise tähtsusega meile ja teistele.

Seda peame paluma, sellest Jumalaga kõnelema, selle üle kuulutama, mida Jumalal sellest meile tänapäev, praegusel hetkel, meie eksistentsiaalsuses, oleluses, meile on öelda.

Ja teadkem, kõik muu peab meile pealegi antama.

Olge palvetamise puhul oma Riigi Issanda ligi. Palvetagem tema nimel ja tema viisil. Seadke endale silme ette, kuidas tema kui ülempreester palvetas. (Joh. ev. 17.) Kui siis Issand küsib meilt: „Ons teil midagi puudu olnud?“, siis peame jüngritega ütlema oma elu lõpul: „Ei ühtigi!“ (Luuka 22, 35.)

Tänagem Issandat, et ta meid on õpetanud palvetama õigel viisil ja palvetama Riigi Palvet.

Mis on siis Jumala Riigi Palve sisu üksikasjaliselt? Selle üle tahame järele mõelda.

*

Aga olgu siin enne veel silmade ette toodud ühe palvetaja kuju, keda Kristus on õpetanud õieti palvetama.

Piibliuurijast Albrecht Bengelist on teada, et ta oma olekuga mõjus üliõpilastele enam kui oma terava mõistusega ja õpetusvõimega. Ta oli mees, kelle juures olid teooria ja praksis, sõna ja elu, kooskõlastatud. Ühe sõnaga: ta oli sügav harmooniline iseloom, inimene täis headust ja alandust. Üliõpilased tahtsid selle põhjust saada teada. Üks neist hiilis ta töötuppa ta ära-olekul ja peitis enda sinna. Kesköö ajal tuleb Bengel koju, paneb oma kübara ja mantli kõrvale, istub kirjutuslaua juurde, võtab sealt oma kulunud piibli, loeb pool tundi, tund, enam veel, — siis sulgeb raamatu, laseb oma pea kätele ja on

mõned minutid sügavas palves. Kui Bengel pea taas tõstab, näeb üliõpilane oma peiduurkast piibliuuri ja palvetaja läikivat silma, rõõmust säravat nägu ja kuuleb lapseliku lihtsusega öeldud sõnu: „Tubli, armas Issand Jeesus, — oleme ikka veel endised teineteise suhtes!”

Riigi palved

Meie Isa, kes sa oled taevas!

Kord oli Jeesus kuski paigas palvetamas. Jüngrid olid seda tähele pannud. Jeesuse palvetamine oli neile vist suurt mõju avaldanud. Ega muidu seisa Pühas Kirjas, et kui Jeesus oli oma palve lõpetanud, ütles üks ta jüngreist ta vastu: „Isand, õpeta meid palvetama!“ (Luuka 11, 1 j.)

Jeesus ütles neile: Kui teie palvete, siis palvetage nõnda: „Meie Isa, kes sa oled taevas...” Ta andis neile Meie Isa palve. Ta õpetas neid Meie Isa palve sõnadega palvetama.

Meie peatume kõigepealt esimestel sõnadel, mida Issand ütles, kui ta oma jüngerid õpetas palvetama: „Meie Isa, kes sa oled taevas!”

See ei ole veel palve, see tähendab: meie ei palu veel midagi Jumalalt nende sõnadega. Küll aga kuuluvad need sõnad meie palvetamise juurde lahutamatu algosana! Küll on juba neis sõnus peitumas otsatu suur jõu-, elu-, rõõmu-, rahuallikas.

Nende sõnadega on pealtnäha esialgu lihtsalt nimetatud see, kelle poole me palvetame, ja kus see viibib, kelle poole meie palved tõusevad. „Meie Isaks” nimetab teda Kristus; „kes sa oled taevas” — seal on ta asupaik.

Kristlane palvetab Isa poole, kes on taevas. Issand nimetab siin seda viimset, kelle juurde inimene

igatseb pääseteed, seda Jumalat, kellega ta otsib osadust, „Isaks!”

Seda nimetust „Isa” on tarvitatud juba vanasti ka mujal Viimse kohta. Paganad kõnelevad kõikisast, jumalate isast, rahvaste või rahva isast, taeva ja maa isast. Ka Kristus kõneleb Jumalast kui isast.

Äga kuigi kaks tarvitavad üht ja sama sõna, ei ole see igakord veel üks ja seesama. Kui Kristus õpetas oma jüngreid palvetamise puhul kohe ütlemä: „Meie Isa, kes sa oled taevas”, siis andis ta sõnale „Isa” iseäralise uue sisu.

Ta mõtleb sellele Jumalale, kes küll on taeva ja maa looja, kes on esimene ja viimne, kes kõik kannab oma vägevas käes, kelles elame ja liigume ja oleme, keda mõtteteadlased postuleerivad ja loodusteadlased kui viimset isiklikku intelligentset olevust eeldavad, äga kes on veel enam kui kõik see. Jeesus mõtleb oma Isale, kes on armastus. Seda oli ta ise kogenud ja läbi elanud ning tunnud. Ristimise puhul Jordanis oli kostnud hääl taevast: „Seesinane on minu armas

Poeg, kellest mul on heameel!" (Matt. ev. 3, 17.) Jeesusel oli kõigeväelise Jumalaga iseäralik vahekord. Tema elas „Isa“ ütluse juures läbi seda, mida elame meie, kui ütleme oma emale „armas ema!“ Tema võis rõhutada: „Mina ja Isa oleme üks.“ (Joh. ev. 10, 30.) Tema võis Filippuse vastu ütelda: „Kas sa ei usu, et mina olen Isas ja Isa on minus? Neid sõnu, mida ma räägin, ei räägi ma mitte iseene- sest!“ (Joh. ev. 14, 10.)

Kui me otsime teed Viimse juurde, kui me igatseme, et Jumal meiega astuks ühendusse ja osadusse, siis tahame, et meiega astuks osadusse see Jumal, keda Jeesus elas läbi, see Isa, kes oli Kristuse Isa! Meil ei ole ükskõik, mismoodi meie nimetame Jumalat kui Isa! Meie tahame palvetada Jeesuse Kristuse Isa poole! Nii nagu Kristus oli — oma pühadusega, oma armastusega, oma halastusega, oma andeksandmisega, oma hoolitsemisega, — nii peab ka olema meie Jumal! See pärast on meil rõõm Kristuse sõnast: „Kes mind on näinud, see on

näinud Isa." (Joh. ev. 14, 9.) Ja ülestõusnud Issandana ütleb ta: „Mina lähen üles oma Isa ja teie Isa juurde ja oma Jumala ja teie Jumala juurde!" (Joh. ev. 20, 17.) Sinna tõmbab ta meidki. Selle Isa juures tahab ta näha meidki: „Isa, ma tahan, et kus mina olen, ka nemad oleksid minu juures, keda sa mulle oled annud."

Hoopis midagi suurt ja iseäralikku on meile nüüd, Kristuse ajast, teada ja tunda, kui meie Jumalale palves pöördume. Ta on Kristuse Isa ja Kristuses meiegi Isa. Sest meie ei ole mitte ainult Jeesuse jüngrid, ei ole mitte ainult Kristuse sõbrad, vaid me oleme enam: ülestõusnud Issand nimetab meid koguni vendadeks. (Joh. 20, 17.) Meil ei ole mitte ainult mingisugune üldine Jumal, meil pole ka mitte mingisugune kõiksuse-isa, kellele pöördume, meie Jumal on Jeesuse Kristuse Isa ja Kristuse läbi meiegi Isa. Tema nimel palume tema ja oma isa. (Joh. 16, 23.) Meil ei ole enam tundmatu Jumal, nagu ateenlastel, kes selle seisukohani oma inimlikus

tarkuses välja jõudsid; küll on meil see Isa, kes ka oma kadunud poegadele ning tütardele vastu tuleb, osaduse nendega uuendab ja ütleb: „See mu poeg oli surnud ja on ellu virgunud; ja ta oli kadunud ja on leitud.“ (Luuka 15, 24.)

Milline rõõm täidab meie südamed, et lähemalt teame selle Jumala südant, kelle poole palvetame, kes meile on Isaks! Milline tänu, et ta meile on läkitanud oma armsa Poja meid päästma kõigest patust, surmast ja kuradi väest. Kiidame seda Jumalat, kes Jõulupühade ime on lasknud sündida. On ju Kristusega saanud tõeks: „Sest ajast te näete taeva olevat avatud ja Jumala inglid astuvad üles ja alla inimese Poja peale.“ (Joh. 1, 52.)

Ka meie peale.

Oleksime ju õnnatud, kui ainult loogiliselt järeldaksime Kristuse sõnade ja ütluste kohaselt: Jumal on meiegi Isa! Kristus on meidki võtnud oma vennaks ristimise läbi. Aga Kristus on töötanud Jumalalt Trööstija, tõe Vaimu, Püha Vaimu; ta on ise meie, palvetajate, juures

maailma otsani. „Seesama Vaim tunnistab meie vaimule, et oleme Jumala lapsed!” Selle lapsepõlve vaimu läbi hüüame meie: „Abba, Isa!” (Rooma 8, 14—16.)

Meie palvetame selle Jumala poole, kes on Kristusega ja Püha Vaimuga igaveses osaduses! See Isa astub meiega ühendusse, kõneleb meiega! Selle Isa poole õpetab meid Kristus oma Vaimu väes õieti palvetama.

See Isa on meie Isa! Mitte ainult minu, mitte ainult sinu. Meie kõikide. Ta on esimene ja viimne kõikidele. Temasse jooksevad kokku kõik niidid! Tema poole oleme meie kõik loodud. Olgu muidu meie vahel ei tea missugused vahed, aga mida enam meie Jumala, oma taevasse Isa, poole tõuseme, seda vähemaks jäävad meie vahed; me ei vaata enam kaugusest, distantist, üksteise peale, vaid mida lähemale Jumalale, seda rohkem jooksevad kokku püstjooned, seda kitsamaks jäävad vahed, seda enam näeme me Issandat, kes on oma Isa paremal käel. Meiega sünnib sama-

sugune lugu kui jüngritega Muutmise mäel: meie elukord muutub nii, et me, Jumala poole minnes, temaga osadusse jõudes, muud ei näegi kui Isa, Poega ja Püha Vaimu. „Äga kui nad (s. o. jüngrid) oma silmad üles tõstsid, ei näinud nad kedagi kui Jeesust üksi.“ Ja Isas ning Issandas näeme tingimata oma ligemist, sest temagi on võetud osadusse Isa poolt oma Issanda läbi. Temagi on jõudnud Jumalasse. „Ka see minu poeg on saanud elavaks.“ Võime aina imestada, kui korraga Isa juures näeme neid, keda me ise sinna ei oleks lasknud! Äga: ärgem laskugem suurde veasse ega eksitusse. Kui me Meie Isa ei taha, vaid otsime igaüks oma isa, oma jumalat, siis ei jõuagi me Viimse juurde välja! Küll jõuame me välja oma isa, oma jumala juurde, keda oma näo järele oleme valmis sepitse nud, aga me ei ole jõudnud selle Jumala juurde, kes on kõikide Isa, kes oli, on ja jääb igavesest ajast igavesti, kes on Jeesuse Kristuse Isa, kes Püha Vaimu valamise läbi

on oma koguduse ning osaduse vendade-õdede vahel loonud, nii et neil oli „üks süda ja üks hing“ (Apostl. t. 2, 38—42; 4, 32). See Jumal küsib: „Kus on su vend Aabel?“ (1. Moos. 4, 9); see Issand on seal, kus teisedki koos; see Püha Vaim loob Jumala Riigi.

Aga selle eest olgu meiegi poolt tänu Jumalale, meie Isale, et ta ei võta enesega meid üksi, vaid ka kõik need, kes meile on armsad ja kallid: meie vanemad, abikaasad, lapsed, head sõbrad, arusaajad inimesed! Ja needki, kes leiavad tee oma vaenlastega leppimiseks ja tunnetavad, et oleme ühe Isa lapsed andeksandmises ja rahulikus meeles!

Ja see olgu meie rõõm, et meie üksi ei ole osaduses Isaga, Pojaga ja Püha Vaimuga, vaid et Jumala koguduse ja ta liikmete rikkus kord tuleb lõplikult nähtavale. Meil on rõõm, et juba siin saame rohket õnnistust vastastikusel andmises ja võtmises. Mida enam siis kord ta täiuse riigis.

Kiidame Issandat, et meie ta rii-

gis, ta lauas, ei istu üksi. Sureksime igavusest! Kiidame teda, et ta on meie kõikide Isa.

Seal, kus Kristus, seal on meie Isa. „Ükski ei saa Isa juurde muidu kui minu läbi.“ (Joh. 14, 6.)

Kristus on aga istumas Isa paremal käel taevastes kõrgustes. Õige on siis, kui palvetame: „Meie Isa, kes sa oled taevas.“

Aga Kristus on ka meie juures oma töötust mööda: „Vaata, mina olen iga päev teie juures maailma otsani.“ (Matt. 28, 20.)

Taevas on siis seal, kus meie oleme. Taevas on ka maa peal.

See on õige. Aga seda tuleb õieti mõista.

Igal inimesel on oma taevas. Isemoodi särab see minu pea kohal ja minu silmis, isemoodi sinu üle ja sinu silmis. Igal inimesel on ka oma taevas südames ja hinges: igal inimesel on omad soovid, omad igatsused, omad mõtted, omad tahted; ja inimese omad igatsused, mõtted, unistused, tahted on ta taevariik.

Aga kui me palvetame: „Meie Isa, kes sa oled taevas,“ siis on Jumal ometigi veel mujal kui ainult meie juures, maa peal, meie soovides ja ihades, kujutlustes ja tahtes. Maaapealne elu, meie oma südame sügavused võivad muutuda põrguks: inimesed võivad üksteist tappa ja hävitada, inimeste südames võib olla viha ja vaenu, valu ja ahastust — aga ometigi jääb Jumal, Isa, kes on taevas! „Ma elan kõrges ja pühas paigas.“ (Jes. 57, 15—16.)

Meie Isa on Jumal! Ta ei ole mitte ainult, nagu usuteadlane Kähler ütleb: papa! Ei, ta on püha Jumal, kõigeväeline Isa! Looja ja Ülalpidaja! Lunastaja ja Pühitseja! Ta hoiab kõik oma käes!

Seepärast peame tema poole palvetama kõigepealt, et ta nimi pühitsetaks, ta riik tuleks, ta tahtmine sünniks meie juures maa peal, meie taevas, mida endile ise loome ja konstruime, nõnda nagu tema tahtmine tema juures taevastes kõrgustes sünnib.

Küll tahame olla tänulikud, et

meil on niisugune Isa, kes on üle meie ja ometigi meie juures; et meil on niisugune Issand, kelle kätte kõik meelevald on antud taevas ja maa peal ja kes ometigi iga päev on meie juures; et meil on see Püha Vaim, kes on patust eemal, inimlikust nõrkusest kaugel, puhas ja kõikumatu, kes aga ometigi meid juhatab, kes ei ole orjapõlve vaimu andja, et peaksime kartma, kes kõigist meie eksitustest ja komistamistest, patust ja süüst hoolimata ometigi „tunnistab ühes meie vaimuga, et meie oleme Jumala lapsed“. (Rooma 8, 14—16.)

Küll tahame kiita seda Kolmainust Jumalat, kes on üle meie mõistuse ja arusaamise, kes aga Issandas Kristuses on saanud lihaks ja on võtnud ning võtab meis elada, ja me näeme ta au hiilgust „kui Isast ainusündinud Poja au hiilgust, täis armu ja tõtt“. (Joh. ev. 1, 14.)

„Meie Isa, kes sa oled taevas.“

Meie teame, kelle poole Issand Kristus ise palvetas ja meidki õpetas palvetama.

Kui pole meil osadust selle Isaga,
pole meil ka õnnistust!

Lugesin kord ilusa võrdluse: Jumal kõndis kord maa peal ja nägi põllumeest, kes veel hilja õhtul oma põldu kündis. Loom oli saha ees küll väsinud, aga põllumees tahtis kogu põllu künniga saada valmis. Jumal vaatas tükk aega pealt. Korraga astus ta kündjale teele ette, nii et ader jäi seisma. Põllumees vaatas ettepoole, et näha, mis ta tööd takistas, ja nägi meest, kes ta väsinud hobuse kaela silitas. Kündja nõudis, et võõras teelt eest ära astuks. See astuski kõrvale ja põllumees kündis edasi. Sealjuures mõtles ta: Tea'p, miks see tundmatu teele ette astus ja jällegi ära läks. Ja mõteldes ta ei pannud tähelegi, et ta kogu aeg kündis üht ja sama vagu. Öö saabus. Põllumees läks koju. Jumal pani nüüd juba käe tema õlale ja näitas tagasi. Põllumees vaatas. Pool põldu oli kündmata. Aga Jumal oli juba kadunud. Põllumees oli üksi oma väsinud hobusega. Õnnistus puudus...

Kui rikkad lapsed meie oleme!
Meil on Isa taevas! Taevas on lahti
üle kõige meie elu, üle selle, mis
on osaline ja poolik, üle minu ja
sinu rõõmu ja mure, üle minu ja
sinu õnnetuse ja valu, üle minu ja
sinu kaotuste ja armsate kalmude...

Taevas on lahti üle meie! Ja seal
taevas: meie Isa, kelle poole meie
tohime julgusega ja kindla lootu-
sega palvetada ja paluda, nagu
teevad seda armsad lapsed oma
armsa isa ja oma armsa ema vastu,
kelle „täiusest meie kõik oleme saa-
nud armu armu peale“ (Joh. ev. 1,
16), keda ükski ei ole „iial näinud;
ainusündinud Poeg, kes on Isa sü-
les, see on meile teda seletanud“
(Joh. 1, 18); kes meile on annud
oma Vaimu juhatajaks selle Jumala
ja Isa poole, kelle pärast on riik ja
vägi ja au igavesti!

Pühitsetud olgu sinu nimi!

Tulevane riigilooja, Mooses, hoidis kõrves karja. Temale sai Jumala ilmutus osaks. Jumal ise astus talle teele. Mooses küsib: Kes sa oled, mis on su nimi? Ta saab vastuse: Olen see, kes olen. Kes oli, on ja jääb. Esimene ja viimne.

Mooses ei tahtnudki saada teada ainult üht sõna, sõna, nime kõla.

Ta tahtis teada teda ennast, selle, kes end talle ilmutas, olu, omadusi, teda ennast tervikuna. Endistel aegadel tähendas nimi ühe isiku või asja olu, sügavust. Nimi ja isik või asi olid lahutamatu ühenduses. Kui kellegi nimi oli Arm, siis tähendas see, et ta oli ka oma südames täis armu; oli ta nimi Julm, siis tähendas, et ta oma olus oli täis julmust.

Jumal ütleb Moosesele oma nime kaudu, et ta on viimne olemine.

Aga ühe kaudu on Jumal oma nime, oma olemist ja olu veel enam annud teada. „Sõna sai lihaks,“ see sõna, kes alguses oli Jumala juures ja kes oli Jumal. (Joh. ev. 1, 14. 1.) Issand Kristus on meile Jumala nime annud teada. Algab ju ülempreestri-palve (Joh. ev. 17): „Jeesus tõstis oma silmad taeva poole ja ütles: Isa.“ Ülempreestri-palves nimetab Kristus „tõsist Jumalat“, keda ta täiesti tunneb, kellega ta on üks, „pühaks Isaks“ (s. 11), „õigeks Isaks“, lihtsalt „Isaks“ (s. 5. 21. 24), ja lõpetab oma palve lausega: „Ja ma olen neile sinu

nime annud teada ja annan seda teada, et armastus, millega sina oled mind armastanud, oleks nendes ja mina oleksin nendes." (s. 26.)

Jumala nimi on Isa! Isa olu on: armastada oma lapsi; ka siis, kui need teda ei armasta. Jumala nimi „Isa“ tähendab, et ta on püha, õige armastus. Jumal oma olult ja omadustelt on üle pattude, on sisemiselt täis tõtt ja puhtust, täis armu ja halastust.

Olgem rõõmsad ja tänulikud, et meil on niisugune Jumal, kelle nimi on püha, õige, armastaja Isa!

Mismoodi võib aga meil olla osadus niisuguse Isaga?

Tema ütleb: „Mina olen Jehoova, teie Jumal. Seepärast pühitsege endid, et te oleksite pühad, sest mina olen püha!“ (3. Moos. 11, 44.)

Pühaga võib olla osaduses ainult see, kes on ise pühitsetud! See tähendab: kes ise on patust eraldatud, puhas, õiguse ja tõe teedel rändaja.

Ise meie küll ei saaks! Meie oleme põgenemas Jumala eest. Aadam

ja Eeva paradiisis otsustasid nõnda. Meie hakkame Jumalale koguni vastu. Meil pole kartust Jumala ees, küll aga palju hoolimatust ja ülbust oma Isa vastu.

Seepärast on meile vaja vahe-meest ja lepitajat.

Jällegi astub meile teele Jeesus Kristus. Tema tunneb seda, kes on Esimene ja Viimne, täiesti. Ta teab oma Isa olu. „Mina olen sinu nime ilmutanud inimestele, keda sa oled annud mulle maailmast,“ (Joh. 17, 6), „ja mina pühitsen enese nende eest, et nemadki oleksid pühitsetud tõe sees“ (salm 19). Issand on meile töötanud läkitada trööstijad Isalt, tõe Vaimu. (Joh. 15, 26.) „Aga kui tema, tõe Vaim, tuleb, juhatab ta teid kõigesse tõesse, sest tema ei räägi mitte iseenesest, vaid mida ta kuuleb, seda ta räägib ja tulevaid asju ta kuulutab teile.“ (Joh. 16, 13.)

Issand Kristus ise on oma elus Isa nime pühitsenud, oma eluga on ta seda näidanud. Meid tahabki ta sellega ja oma Püha Vaimu läbi

aidata, et võiksime Jumala ees jalast võtta oma maised kingad, sest ta elab taevastes kõrgustes, pühas paigas, ja et võiksime kõigest südamest palvetada: „Pühitsetud olgu sinu nimi!” — muidugi meie juures ja meie läbi, sest iseenesest on Jumala nimi nii-kui-nii pühitsetud; on ta ju püha ja õige armastus.

Ons aga see meile tähtis? Kas ei või meie Jumalat lasta olla nagu ta on, või koguni talle kartmatuses vastu hakata?

Muidugi võime! Isa on oma lastele selleks annud vabaduse. Muidugi võime oma maise isa ja ema vastu kaotada igasuguse aukartuse ja oma ligemisele hakata teeröövliks ning mõrtsukaks. Aga — me hakkame omaenese elu mõtte vastu; me pöörame elu pea peale; jääme ilma õndsuseta ja peame Kaini märki kandes oma südame-tunnistuses Jumala ees viimaks ometigi hakkama põgenejaiks! Küllap tuleb silmapilk, kus me kadunud pojaga õhkame ööpimeduses: „Mina lähen hukka!” (Luuka 15, 17) või apostel Paulusega: „Oh

mind, viletsat inimest! Kes päästab mind sellesinase surma ihust?" (Rooma 7, 24.)

Meie otsesed elulised huvid on siin kaalul! Mitte mingisuguse väljamõeldud või oleva despootilise valitseja sundmäärusega pole meil siin tegemist, küll: *Tua res agitur!* Sinu enda asi ja elu on kaalul. Ja kui Jeesus palvetas ja õpetas palvetama: „Pühitsetud olgu sinu nimi“, siis mitte, nagu olnuks ta veel mingisugusel vähemarenenud astmel, mitte nagu olnuks ta ümber palju salapärast, millest ta aru ei saanud ega milles ta polnud teadlik, mitte nagu olnuksid loodusseadused leidmata ja ta ei tunnuks veel seda „raudset korda“ ümbruses ja seepärast õpetanuks meid aukartuses Jumala nime ees seisma! Ei! Tuhat korda ei! See oli tema eluline nõue, seda ta teadis! Ja ta teadis ka veel, et püha aukartus Jumala ees on meie elu olulisim osa! Jumala kartus on kõige tarkuse algus. (Taav. 1. 111, 10.) Seepärast pühitses ta ennast, seepärast võitles ta kõige patu ja kiusa-

tuse vastu, seepärast oli ta täis armu ja tõtt, sõnakuulmist ja truudust ohvrisurmani ristipuul, et meie ta järel võiksime käia, tast saada pühitsetud ja olla Jumala ees aukartuses.

Kus Jumalat kui esimest ja viimset läbi elatakse, seal võtavad inimesed tõesti oma maised kingad jalast, jäävad kaugemale seisatama, omad mõtted kaovad, sest paik on püha! Sügav püha värin täidab meid, me oleme nagu tõlner, kes oma silmi ei julge üles tõsta, lööme endale vastu rindu ja ütleme: „Oh, Jumal, ole mulle, patusele, armuline!” (Luuka 18, 13), oleme nagu kadunud poeg, kes suudab veel tunnistada: „Isa, ma olen pattu teinud taevas vastu ja sinu ees, ega ole enam väärt, et mind su pojaks hüütakse.” (Luuka 15, 21.)

Selle palve palvetamisel paneb Issand meile südamele, et meie mitte kunagi Jumalat, kes on taevas, kes elab pühas paigas, alla ei kisuks maisesse ellu, teda oma näo järele ei hakkaks ümber modelleerida, teda panteistlikult ei ühtlus-

taks loodusega ega enesega, en-
nast ta kõrvale troonile ei hakkaks
upitama ning viimaks ennast, sur-
ma last, suuremaks jumalaks pida-
ma kui seda, kes on Esimene ja
Viimne ja Elav. Ei! Alandlikus
palves tõuseme Jumala ette, oota-
me kannatlikult, kuni ta hakkab
kõnelema, ja kuulatame, mida tal
meile on ütelda. Jumala nimi, see
on tema ise, tema isik; tervikuna
peab teda ta kõrguses, suuruses,
üksikolekus tuntama ja mõelda-
ma! „Minu mõtted ei ole mitte teie
mõtted ega teie teed minu teed,
ütleb Jehoova, sest nii kui taevad
on kõrgemad maast, nõnda on minu
teed kõrgemad teie teedest ja minu
mõtted kõrgemad teie mõtetest.“
(Jes. 55, 8, 9.)

Äga püha Isa tahab elada nen-
degi juures maa peal, kes on aland-
liku vaimuga. Püha Isa peab meie
elu mõtte ja sisu pärast, meie õnne
ja õnnistuse pärast meie juures ole-
ma. Seepärast palume ikka uuesti
ja tungivamalt: Pühitsetud olgu sinu
nimi ka meie juures ja olgu ta
pühitsetud meie läbi!

Ühelt poolt palvetame: Püha Isa! Anna, et sinu nimi, sinu aunimi paistaks igal pool! Me vaatame puudustele ja vigadele kirikus ja rahva elus, me vaatame oma paremaile püüdeile ja igatsustele, millest ei saada aru. Võib-olla mõni tunnebki nagu Kristus templi puhastamise puhul, et „kiivus sinu koja pärast sööb mind“. (cf. Joh. ev. 2, 13—17.) Me vaatame endile, oma patule ja süüle, meenutame, et kanname Jumala, oma Isa, laste nime, sealjuures teeme aga Jumala nimele häbi; meie neame, vannume Jumala nime juures, me unustame teda hoopis! Palvetagem siis: Isa, näita end mulle, anna end mu elus tunda mu elu ja saatuse juhina; anna, et kui ma silmad taeva poole tõstan, siis sina kinnitad oma poja värisevat, ootavat südant, et siis minagi kuulen: Mina, mina olen see, kes sind tahab saata ja hoida oma nime pärast! Anna, et me ei unustaks, et me sinu nime, sinu enese peale tohime tugeida, sinule usalduda enam kui inimestele, et sinu armastus jääb meisse, nõnda

nagu sa meie Issandat oled armastanud. Ja kui sa ka lööd haavu, siis seod sa need ka. Sa annad andeks meile meie võlad, kustutate nad, viskad merede põhja ning kingid meile uue, puhta, pühitsetud alguse. Seda teed sa oma armsa Poja, meie Õnnistegija, läbi, keda meie ka selle palve pärast ei saa maha jätta.

Mu hinge põhjas hiilgab
Su nimi ja su rist!

Teiselt poolt, kui me nii palvetame:

Oh, Issand, taevad lõhki kärista
Ja tule maha ja meid avita!
siis tahab Püha Isa end maksma panna sinu läbi. Nii nagu ta seda on teinud ja teeb oma Poja läbi, nii ka sinu läbi, keda ta selleks kutsub. Ütles ju Issand: „Mina olen sinu nime ilmutanud inimestele... mina olen kirkastanud sind maa peal; ma olen lõpetanud selle töö, mille sa oled annud mulle teha.“ (Joh. ev. 17, 6. 4.) Nagu meister ees, nõnda õpilane järel!

Muidugi algab see meie endiga. Me pühitseme Jumalat ja ta nime,

kui ta meie juures saab pühaks, kui meie mõte, sõna, tegu on tervik ja kooskõlas, mitte aga, kui me kõneleme üht, mõtleme teist ja teeme kolmandat. „Kui teie mind armastate, siis pidage minu käsud.“ (Joh. ev. 14, 15.) Endist peale! Maa ilma pühitsemine Jumalale algab sinust. Nii tundis seda ka apostel Paulus: „Mina talitsen oma ihu ja teen ta oma orjaks, et ma muile jutlust üteldes ise ei saaks kõlvatuks.“ (1. Kor. 9, 27.) Kasvame mitte kartlikus, vaid aukartlikus ja armastavas sõnakuulmises. Me peame kõigepealt ise õppima põhjalikult tundma Jumala sõna, ta nime au!

Ja siis julgesti edasi. Kristus ütles, et ta on tulnud tuld viskama maa peale. (Luuka 12, 49.) Ja Hebr. kirjas seisab: „Meie Jumal on hävitav tuli.“ (Hebr. 12, 29.) Jumal on püha vihaga Jumal! Ta hävitab kõik, mis on kõlvatu, madal, pattune! Selgete tähtedega ülekõlvatud taevas meie üle puhtal kargel sügisõhtul ja kõlbeline seadus meie südametunnistuses ütlevad seda

meile! Meie endi elus on Jumal meile teele astunud oma pühadusega püha hävitava tulena. Niisama sünnib see teistegi juures ja meie ümbruses. Ära imesta siis, kui sa oma ümbruses hakkad nõudma Jumala pühitsemist, et see mõjub hävitava tulena ja et astutakse üles selle tule ja sinu ning viimaks ka Jumala vastu, kelle nime pühitsemisest sa kõneled ja kelle nime pühitsemist sa nõuad. Nii sündis ju Kristusega. Inimesed ei talunud endi keskel seda, kes oli püha, kes pühitses Jumala nime, kes oli alandlik, sõnavõtlik, puhas ja kõigi otsekoheste inimeste vastu leebe, kes aga paljastas salalikke nende salalikkuses. Inimesed löid risti tema, lihaks saanud sõna, kehastatud Jumala nime, Jumala olu, Jumala pühaduse. Kolgatal voolas Jumala pühaduse ja armastuse, Jumala südame veri. Nii sündis see ka esimeste kristlastega, nii sünnib see veel tänapäevalgi Jumala kummardajaiga, kes tões ja vaimus teda kummardavad ja teda pühitsevad oma elus ning oma eluga.

Me palvetame küll oma kambris, oma südames, aga me ei saa sinna jääda igavesti. Ka Kristus palvetas üksinda ja kaua tühjas paigas ja kõrgel mäel, aga ta tuli siis sealt alla inimeste keskele, et astuda Jumala püha nime kaudu ümbrusse ja inimeste südameisse! Meiegi ei saa jääda palvekoosoleku sooja nurka. Jumala nime ei võeta enam paljude poolt kurjastigi suhu! Jumala nimi on jäänud unustusse! Maailm tormab edasi Jumalata! Nad ei tea, et nad kannavad Jumala nime Jumala lastena! Põrutavalt mõjus minule New Yorgis ühe näidendi lõpposa, kus Jumal tuleb alla maa peale, astub omapead edasiminejale inimesele teele ja küsib: „Kas sa tead, kes on Jumal?“ — „Ei!“ — „Kas sa tead, kes ja mis on inimene?“ — „Ei.“ On ju nii: Kui me ei tea Jumala nime, seda ei pühitse, ega me siis enam ole õiged olevused! Me jätame suurima, olulisima külje endi juures kõrvale. Me oleme ju Jumala poole loodud ja meie süda on rahutu seni, kuni ta pole leidnud rahu Ju-

malas (Augustiin). Seepärast peame astuma alla inimeste juurde, ümbrusse, et kogu maailmas, taevas ja maa peal, austataks Jumala nime ja et kostaks taevas ja maa peal: Püha, püha, püha on meie Jumal, ja taevas ning maa on täis tema au!

Aga ikka ka endi juurde tagasi! Maailma mõistatus on sinus varjul. Sinu nimi peab õieti lahendatama. See nimi, mida sa kannad Jumala lapsena, taevase kuninga pojana või tütrena.

Seepärast:

Oh, Jeesus, oma püha nime
Mu südamesse kirjuta,
Et sinu suure armu ime
Võiks hinge sisse vajuda,
Et sõna, töö ja terve elu
Siin kuulutaks su nime ilu!

Siis tohime usujulguses astuda Jumala ette. Tema Püha Vaim tunnistab meie vaimule, et oleme Jumala lapsed. Ja kui Kristus oma ülempreestri-palves enne surma palvetab: „Ja nüüd kirkasta sa mind, Isa, enese juures selle kirku-

sega, mis mul oli sinu juures enne maailma olemasolu!" (Joh. 17, 5); kui ta silmad Isa poole taeva tõstis ja ütles oma jüngrite kohta: „Püha Isa, hoia oma nimes neid, keda sa oled annud mulle" (17, 11); „mina ei palu mitte, et sa nad võtaksid ära maailmast, vaid et sa neid hoiaksid tige da eest" (17, 15), siis tohime meie ta jüngreina, sõpradena ja vendadena ja oma taevase Isa lastena palvetada Jeesuse nimel: Püha Isa, austa ka oma nõtra last Jeesuse Kristuse, oma armsa Poja, meie Issanda, läbi, kes mind, kadunud ja hukkamõistetud inimese, on päästnud ja lunastanud, „kes käsu alla pandi, et tema lunastaks käsu alused ja et meie saaksime lapse seisuse" (Gal. 4, 4. 5) ja kes meid kõiki on pühitsenud endale iserahvaks, nagu apostel Peetrus ütleb: „Teie olete äravalitud sugu, kuninglik preesterkond, püha rahvas, omandusrahvas, et teie kuulutaksite tema kuulsuse tegusid, kes teid on kutsunud pimedusest oma imelise valguse juurde." (1. Peetr. 2, 9.)

Pühitsegem Jumala nime, et Jumala kirkus valgustas kõiki tae-
vaid ja maid. (cf. Joh. ilm. 21, 11.
22—27.)

Sinu Riik tulgu!

Kõik Meie Isa palved on sisemiselt üksteisega tihedas seoses. Nagu tõuseks inimene aste-astmelt pidevalt kõrgemale. Seda tunneme kohe juba esimeste palvete juures. Kui palvetame: „Sinu riik tulgu!“, siis sünnib see seal, kus Jumala nime üle kõigi teiste nimede pühaks peetakse. Ja kus Jumala nime pühitsetakse, seal tuleb ta riik.

Selle palve, „Sinu riik tulgu“, juures meenub, kuidas kord üht vägeva Rooma riigi kunstnikku paluti luua kauneim ja suurim, mis maa peal mõeldav. See kunstnik raius siis valgesse marmorisse noore inimese kuju, kes oma käed palves tõstab üles sinava taeva poole. Kui selle marmorist kuju alusesse raiume Suure Kuninga palve: „Sinu riik tulgu!“ — siis on see tõesti midagi suurt ja ülevat, millest kõrgemat ei tea mõelda. Sest siis ütleb meile kuju sümboolselt, nagu peeglis, et kõik, mis on noor, jõurikas, puhas, rõõmus, lootusrikas, palvetab ja tahab, et taevaste kuningas, Püha Jumal, Kristuse ja meie Isa, oleks kõigis ja kõik Jumalas. (1. Kor. 15, 28.)

Aga küsime kõigepealt: mida mõtleme me, kui kõneleme Jumala riigist või palvetame selle pärast?

Maa peal on juba olnud palju riike ja on neid praegugi palju. Muistsest ajast peale siiamani. Juba tuhandeid aastaid enne Kristust ja nüüd — ligi kaks tuhat aastat pärast teda. Selle aja jooksul on olnud vägevaid ja vanu kultuur-

riike: Hiina, Egiptuse, Aleksander Suure, Džingis-khaani, Cäsari ja Napoleoni. Suure maailmasõja tagajärjel tekkis juurde palju uusi suuremaid ja vähemaid rahvusriike. Eestigi sai uuesti vabaks. Paljud riikidest, ka suurist ja vägevaist, on kadunud. Paljud on jäänud püsima. Teiste riikide hulgas püsib ka Rooma paavsti kirikuriik ikka edasi. Loodame, et meie väike, aga armas omariik ka püsiks aegade lõpuni.

Mida ütleb meile aga see ajalooline tõsiasi, et riike on olnud palju, et ühed kaovad, teised tekivad? Küll seda, et ükski neist ei ole olnud ega ole Jumala riik, taevase Isa taevariik. Jumal on ju esimene ja viimne, A ja O. Tema riik ei või seepärast olla üks või teine maistest muutlikest riikidest.

Jumala riik on seal, kus ta nime peetakse pühaks, kus tunnistatakse ta tahtmist, kus teda lastakse valitseda ja juhtida. See ilmnes selgesti Jeesuse Kristuse elus. Tema oli Jumalale sõnavõtlik surmani. Jumala, oma Isa, sõna kuulmine oli

ta eluleib. Kui kurat võttis teda kaasa väga kõrgele mäele ja näitas talle kõiki maailma riike ning tahtis neid talle anda, kui ta aga tema ette maha heidab ja teda kummardab, siis ütles Jeesus: „Tagane minust, saatan! Sest on kirjutatud: Sina pead Issandat, oma Jumalat, kummardama ja ükspäinis teda teenima.” (Matt. 4, 8—10.) See pärast on Jumal Jeesuse Kristuse pannud üle kõigi ja annud talle meelevalla taevas ja maa peal. (cf. Hebr. 1, 1—14 ja Matt. 28, 18—20.) Tema peab valitsema, kuni ta kõik vaenlased oma jalgade alla on pannud, ka surma. (1. Kor. 15, 25. 26.) „Siis annab tema riigi Jumalale ja Isale” ja „ka Poeg ise panakse selle alla, kes kõik tema alla on pannud”; siis on „Jumal kõik kõiges” (1. Kor. 15, 24. 28).

Kristus on siis kuningas kõige maailma üle. Õigupärast peaksid kõik kristlased teadlikult pühitsema Kuningas-Kristuse-püha.

Nüüd ütleb see maailmade kuningas Jeesus Kristus, kui Pilaatus temalt küsis, kas ta on juuda rahva

kuningas: „Jah olen.“ Aga: „Minu riik ei ole mitte sellest maailmast.“ (Joh. ev. 18, 33. 36. 37.) Sellega on öeldud, et Jumala riik ei ole mingi maailmariik, mida meie, inimesed, rahvad, oma jõupingutustega viimselt ellu kutsume, loome, organiseerime, paneme maksma, sündigu see siis sõja kaudu, enamuse otsusega või diktaatorlikul teel. Ei ükski maapealne riik ega selle vorm, ei kirikki ega selle kaju, ega ka paavsti kirikuriik pole Jumala riik. Nad kõik on ju ka siit maailmast, inimeste käte töö; nad kõik muutuvad, tekivad ja kaovad. Jumala riik pole siit maailmast, nagu Jumal ja Jeesus Kristus ei ole siit maailmast. Jumala riik asetseb kõrges ja pühas paigas. Jumal ise paneb oma riigi maksma. Jumal ise teostab selle. Jumal ise valitseb!

See on meie suur usk, lohutus ja kindel lootus! Olgem julged! Jumal ise teostab oma riigi.

Mis on aga see riik sisuliselt? Vaga laulik ütleb: „Jumal, sinu aujärg püsib ikka ja igavesti, sinu valitsuse kepp on õiglikkuse kepp;

sa armastasid õigust ja vihkasid ülekohut." (Taav. 1. 45, 7. 8 ja Hebr. 1, 8—9.) See käib ka Poja kohta. Ja apostel Paulus kinnitab seda oma poolt, öeldes: „Jumala riik ei ole mitte söömine ja joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Püha Vaimus. Sest kes neis asjus teenib Kristust, see on Jumala meele pärast ja kõlvuline inimestele." (Rooma 14, 17. 18.) Jumala riik viiakse Püha Kirjas ikka ja ikka ühendusse niihästi Kristusega kui ka Püha Vaimuga. Kui Püha Vaim meid juhatab, siis oleme Jumala lapsed, s. o. Jumal tahab meile olla Isaks ja meie temale kuninga-poegadeks ja -tütardeks, nagu seda oli Kristus. (Hebr. 1, 5.) Siis oleme tema juures kodus, siis kanname vastavat kuningriigi laste märki, millest samuti kõneleb apostel Paulus: „Aga Vaimu vili on armastus, rõõm, rahu, pikkmeel, heldus, headus, truudus, tasadus, kasinus." (Gal. 5, 22.) Milline kummaline riik on Jumala riik! Jah! Kus Jumal valitseb, seal valitseb armastus, mitte vägivald; kus Jumal juhatab

südameid, seal on rahu, mitte riid; kus tema telk on meie juures, seal on rõõm, mitte kurvastus, sest patt on võidetud, pisarad silmist pühitud; seal on üksteise vahel pikkmeel, tuleb nähtavale heldus ja headus, kasvab truudus ja tasadus ning meeli valdab kasinus. Vaatame korraks Jeesusele! Siin pole kuningas ja ta süda teisiti, kui see riigi lastel peab olema. Siin läheb Issand, meie kuningas, eel! Siin on ta kehastatud Jumala riik! Siin kannab ta eneses Jumala vaimu igavest kultuuri ja selle vilja. Vaata siis aga Kristusele, ning sa tead, mis on Jumala riik, ja näed, kus see riik on. Jumala riik võib olla ainult seal, kus Jeesus võib olla ja kus tema end tunneb kodus olevat. Jeesuse elu valgustab Jumala riigi igavene valgus; tema elu paistus on selle riigi kuma. Igal sammul näeme, et ta viibib Jumala juures, tema riigis. Ta palvetab Ketsemanis: „Isa, sinu tahtmine sündigu!“, ta läheb Jeruusalemma ja viskab oma elu, enda kaalule Jumala riigi pärast; ta kannab oma

Isa tõe ja õiguse riigi oma vaenlaste pea-asupaika, pealinna, pealkindlusse, väliste vaenlaste keskele; ta viib selle aga ka inimese südame sisemistesse sügavustesse, võitleb seal patuga, haigusega, hädaga, surmaga; kutsub vaevatuid ja koormatuid enda juurde; õpetab õnnistama neid, kes meid taga kiusavad ja vihkavad.

Ons see kõik tühi töö ja vaimu närimine? Ons see nõrkus ja allaandmine? Ons selle suure kuninga surm ta riigi langus ja katastroof, pööre? Ei! See on jõud ja võit!

Vaadakem sellele kuningate kuningale, isandate Issandale, ja me mõistame: tema oli teadlik selles, mis see tähendab, kui tuleb palvetada: „Sinu riik tulgu!“ Sellele palvele andis tema kogu oma eluga sisu; see polnud utopia, mõttekujutus, unistus; polnud tühi konstruktsioon, ehitus; sest ta elu oli Vaimus ja väes.

Ja nüüd vaadake maisi riike: kui palju õiglusetust, valet, vägi-valda, rahutust, enesearmastust, oma klassi- ja kildkonna-huvide

rõhutamist! Kui palju muret, südamevalu, võitlust, sõda, pattu ja ülekohtu!

Meie kõik ju kannatame selle all! Meil kõigil on ju südames igatsus sügavama armastuse, segamata rahu, selge rõõmu, tõsise õigluse, võltsimata headuse järele. Meil kõigil!

Seepärast ei saa keegi meist vist teisiti kui palvetab: „Sinu riik tulgul!“ Me peaksime olema rõõmsad ja tänulikud, et Issand on õpetanud meid nõnda palvetama.

Miks ei usu aga siis paljud kindlasti niisuguse riigi reaalsusse, tõsusesse?

Vist ei näe nad riigi laste juures õiglust, rõõmu, rahu, armastust! Seda peab ju Jumala riigi kodaniku juures olema. Nende kohta maksab ju see: kui nad rõhutavad, et nende elu on Vaimus — siis käigu nad ka Vaimus (Gal. 5, 25); „aga kes Kristuse pärast on, need on lõõnud oma liha risti ühes tema ihaldustega ja himudega!“ (Gal. 5, 24.) Nüüd on aga kirikuski tülisid, segadusi, pattu!

Kirik pole aga Jumala riik! Ta on kool Jumala riigile. Kirikus on riigi lapsi. Aga kirikus on nisuga ka palju umbrohtu. „Paljud on kutsutud, aga vähesed on valitud.“ (Matt 20, 16.) Kirik on koht, kus Jumala riigi lapsed peavad kogunema. Aga vaenlane tuleb ja külvab umbrohtu meelsasti just siin, just heale põllule. (Matt. 13, 24. 25.) Seda enam peame siis selle põllu, s. o. kiriku, eest hoolitsema. Kui Kristuse kirikut ei oleks, kes siis veel peaks Jumala riigi eest hoolitsema. Vaata ja pane tähele: kus õiged Kristuse kiriku liikmed on koos, seal on tükk taevast maa peal! Kui kirikus Riigi lapsed on armulaual, oma võidukuninga laual, usu ja armastuse osaduses, siis on seal rahu ja rõõm, pattude andeksandmine, elu ja õndsus. Pühaõhtusöömaeg on nagu märk, sümbol, eelaimdus Jumala riigist, ei — tükk sellest riigist enesest.

Kas ei peaks meie kõik tahtma olla niisuguses riigis niisugused kuninga pojad ja tütreid, kes endis kannavad selle igavese riigi püha

sisu! Kuidas ei tuleks meil siis paluda, et Jumala riik tuleks ka meisse ning meie läbi ka teistesse ja ümbrusse, maailma?

Mis on selleks aga vaja?

Riigi kuningas, Jeesus Kristus, ütles: „Tõesti, tõesti, mina ütlen sulle, kui keegi ei sünni ülevalt, ei või tema mitte Jumala riiki näha!” (Joh. ev. 3, 3.)

Jumala riigi alguses seisab ime: +
ümberorienteerumine, taassünd, pöördumine! „Kui keegi ei sünni veest ja Vaimust, ei või ta mitte pääseda Jumala riiki!” (Joh. ev. 3, 5.) Seega on arusaadav ka üks teine Kristuse sõna: „Tõesti, mina ütlen teile: Kui te ei pöördu ega saa kui lapsukesed, ei saa te mitte taevariiki!” (Matt. 18, 3.) Tuleb nagu otsast peale alata! Tuleb saada loomulikuks ja Isa usaldada! Tuleb vana inimene hävitada! Peab saama nagu lapseks. Enda täiesti andma taeva Isa kätte ja käsutusse. Enda ohverdama. Absoluutsesse, piiramata, sõnakuulmisse astuma! See on nii, nagu kadunud poja tagasitulek isakoju.

Siin tõmmatakse minevikule kriips peale; siin antakse patt andeks; siin valitseb Jumal, kes on kõigeväeline, kes suudab seda teha; kes on armastus, kes tahab seda teha! Ilma ärkamiseta, überpöörmiseta, uuestisünnita, ilma Jumala lapseks saamiseta ei saa me Jumala riiki! Sa võid ju küll pretendeerida paremaile kohtadele Jumala riigis, nõuelda neid, aga — see jääb ainult sinu unistuseks, kui Issand sind oma taevariigi uksest oma Püha Vaimu läbi sisse ei juhata!

Siis tuleb uus sõnakuulmine. Siis näed: Jumal annab sulle käsud, teeb korraldused, märgib ülesanded. Sa täidad neid rõõmuga. Sind juhatab ju Jumala Vaim! Keda Jumala Vaim juhatab, need on Jumala lapsed ja ka ta riigi pärijad!

Milline rõõm, lihtsus, loomulikkus, rahu, kindlus tuleb ellu: Jumal juhatab, temal on sinugi jaoks kava. Ole aga sina valmis andumisele ja sõnakuulmisele.

Nüüd veel üks asi.

Sa oled saanud teiseks. Su areng on võtnud teise suuna. Sa oled

viimaks jõudnud välja Isa koju, taevariiki. Sa oled saanud uueks.

Äga Jumal ütleb: „Vaata, ma teen kõik uueks...” Ja ilmutaja Johannes kirjutab: „Ma nägin uut taevast ja uut maad, sest esimene taevast ja esimene maa olid kadunud.” (Joh. ilm. 21, 1.)

Jumala riik ei ole veel lõplikult teostatud. Äga ta on siin, meie juures, sest Kristus on meie juures. Ta on meie sees, sest Kristus on meie sees.

Ent lõplikuks Jumala riigi teostamiseks on vaja, et kõik saab uueks. Ka teised inimesed. Ka olud. Sinu ümbruski. Mitte ainult sina ja su hing. Kui ilusasti kiidab Paulus Jumalat, kes „meid Jeesuse Kristuse kaudu oma tahte heaksarvamisel lapse õiguse osaliseks oma juurde on määranud, kui ta meile tegi teatavaks oma tahte saladuse: oma heameele kohaselt, nii kui ta seda eneses oli kavatsenud aegade täiuse korraldamiseks, et Kristuses võetaks kokku ühe pea alla kõik, mis taevast ja mis maa peal on.” (Ef. 1, 5. 9. 10.) Äga kus

on tegutsejad kristlased? „Jumala riik ei ole ju mitte sõnas, vaid väes.“ (1. Kor. 4, 20.) Kus on esimeste kristlaste vaimuvahvus? Kus on Albrecht Düreri kristlikud rüütliid, kes kurjade võimudega kartmatult võitlevad, surmast ja kuradist läbi sõidavad? Kus on usuisa Martin Lutheri järeltulijad, reformatsiooni-kiriku, usu uude, kangelased, kes Vormsi usuisaga laulavad:

Eks meile sõna seisma jää,
Ehk turtsugu nad vihast?
Ei Jeesu kirik hukka lä'e,
Mis alustud ta Vaimust.
Kui võt'vad meie käest
Au, ihu, last ja naist:
Et mingu igavest!
Ei saa nad kasu sest,
Ta riik peab meile jääma.

Kus on need tormijooksjad, kellest Kristus kõneleb: „Ristija Johannes pävivist siinamaani rünnatakse taevariiki, ja kes seda ründavad, kisuvad tema endile.“ (Matt. 11, 12.) Kui traagiline on see, mida Johannes ilmutusraamatu 2. ja 3. peafükis kirjutatakse kogudustele. Nad

arvavad, et neil on Issanda nimi — aga ometigi ähvardab Riigi kuningas nende vastu astuda oma suu mõõgaga. (Ilm. 2, 13. 16.) Mõni on leidnud kalli pärli — ja on selle jällegi kaotanud (Matt. 13, 45). Mõni on käe adra külge pannud ja tagasi vaadanud (Luuka 9, 62). Mõni ei ole õieti arvestanud — ta ei julge kõik vaekausile visata (Luuka 14, 33). Tuleb kõigepealt enese ja alles siis teiste juures Jumala riiki nõuda (Matt. 6, 33). Oxfordi-liikumises on tähtis üks küsimus: Kui palju olen mina teisi Jumala riiki toonud? — Kas oleme? — Või oleme oma õiglusetuse, endarmastuse, oma rahutu ja rõõmutu oleku läbi teisi Kristusest aina eemale peletanud? Oleme teisi teinud kurvameelseks, õnnetuks? Oleme ristiusu peletanud nelja seinavahele, oma südamesse, ja nagu poleks maailmas enam midagi teha ega ütelda? Või oleme teinud veel enamgi: takistusi ja tõkkeid Jumala suurele riigile teele ette veeretanud? Oleme taevariigi inimeste eest sulgenud, ei lähe ise sisse ega

lase sisse minna neidki, kes sisse läheksid. (Matt. 23, 13.) Kui Issand oma jüngrid saatis välja, siis kutsus ta neid rünnakule oma riigi pärast, et jumalik õiglus ja tõde võidaksid, et armastuse vaim elaks südameis ja paistaks ümbruses; et kosutav rahu valitseks; et lootus ialgi ei kustuks; et rõõm paisuks ja ilu õitseks.

Kristuse riigi kodanikud! Kes kõigeks selleks tahab kaasa aidata ja aitab kaasa, see teab, et ta õieti oskab palvetada seda oma kuninga poolt õpetatud palvet: „Sinu riik tulgu!”

Mida võime meie siis teha? Meie, väikesed nõdrad olevused? Ja maailmas seisavad maailmariigid oma pealetungiga, oma sassiaetud vahekordadega! Pealegi on raske ligi pääseda majandusringele, soomustatud oma huvide kaitsjaile!

Aga kellele me vaatame? Keda me usume? Kas neid? Kas endid? Ei! Kristust! Seda Kristust, kes tuli tuld viskama maa peale, kes on annud meile töötuse: „Kes usub minusse, see teeb ka neid tegusid,

mida mina teen, ja teeb veel suuremaid. Te peate mägesid merre istutama." (Joh. 14, 12; Luuka 17, 6.) Meie peame lahti saama nõrgast kristlusest. Meie peame nurgast tulema välja maailma keskele. Kas ei ole meie siis otsustanud astuda Kõige suurema teenistusse nagu püha Kristofoorus? Vaadake, kuidas inimesed anduvad teadusele, spordile, nautimisele, kapitalikogumisele, rahvusriigile, oma kodu kaunistamisele! Kui suur ja hea on mõni ajalik eesmärk! Ja meie, meie kristlased? Jumala riigi alamad? Kus viibime meie? Kas ei tea siis meie, et alles see, kes võib, see peab sööma elupuust, sellele ei pea teine surm tegema paha, see peab saama uue nime, see peab saama meelevalda, seda ehitakse valgete riietega, see tehakse Jumala templis sambaks. „Kes võib, sellele ma annan istuda minuga ühes minu aujärjel, nõnda kui minagi olen võitnud ja istunud oma Isaga tema aujärjel,“ „kes võib, see peab kõik pärima ja mina olen temale Juma-

laks ja tema peab olema minule po-
jaks". (Joh. ilm. 2, 7. 11. 17. 26; 3, 5.
12. 21; 21, 7.) Võitlejaiks ja võit-
jaiks on Riigi Issand meid märki-
nud. Ja suurimal ning kõrgeimal
riigil on õigus suurimale sangarlik-
kusele.

Vexilia regis procedunt! Issanda
lipud lähevad eel! Eel kantakse
ka Issanda võidumärki, mis oli ka
esimeste kristlaste võitlusmärk:
risti! *In hoc signo vincis!* Selle
mürgiga võidad sinagi, nagu sinu-
legi on selle mürgiga toodud võit.
„Valvake, seiske usus, olge mehed,
saage tugevaks!" (1. Kor. 16, 13.)

Kui siis viimsele vaenlasele on
tehtud ots, kui Jumala auriik on
lõplikult ilmunud ja Issand Kristus
on kõik Isa kätte üle annud, „et Ju-
mal kõik oleks kõiges", „siis pais-
tavad õiged kui päike oma Isa
kuningriigis". (Matt. 13, 43.)

Läki siis ja kuulutagem välja Ju-
mala riik!

„Kellel kõrv on, see kuulgu, mis
Vaim kogudustele ütleb." (Joh. ilm.
3, 22.)

Sinu tahtmine sündigu kui taevas
nõnda ka maa peal!

Nagu kallid pärlid kuldses kees
on Meie Isa üksikud palved! Nad
ei asetse üksteise kõrval siduma-
tult, vaid on tihedas seoses katke-
mata paelaga. Sest kus Jumala
nime peetakse pühaks, tema riiki
tahetakse, seal sünnib ka Jumala
tahtmine meie juures, maa peal,
nagu see endastmõistetavalt sün-

nib ülal, taevariigis. Ja ümberpöör-
dult: kus Jumala tahe sünnib, seal
tuleb tema riik, seal pühitsetakse
ta nime.

Kas aga meil siin maa peal juba
ei jatku omast tahtest? Kas sinu
tahtmine ei ole sinule taevariigiks
ja paradiisiks, nii nagu minu taht-
mine on minule? Kas ei ole meil
juba küllalt tegemist ja võitlemist
oma tahtmistega? Kas ei ole me
läinud kuni äärmusteni, et aga meie
tahtmine sünniks?

Kuidas see meile küll rõõmu val-
mistab, kui saame seada oma elu
oma tahte kohaselt ja siis ümbruse
oma tahtmistele ja soovide järele
võime korraldada! Ja kuidas see
meid piinab, kui me oma tahtmistes
ja kordasaatmistes üha oleme sõltu-
vad teistest, neist saame takistatud
ja piiratud! — Peab ometigi olema
midagi suurt ja tähtsat inimese
vaba tahtmisega!

Ja ometigi: kui nõrk on vahel
meie tahtmine! Kui puruks kistud
ja katki rebitud on meie tahtema-
ilm! Mitte üksi seda. Kui mitmel,
mitmel korral pole me tunnud ei

mingit rahuldust, kui meie tahtmine on läinud täide! Kui mitmel, mitmel korral oleme pärastpoole kogu ni õnnetud, oleme heitnud meelt, et just meie tahtmine sündis! — Peab ometigi olema midagi madalat, ekslikku, tühist, patust inimese vaba tahtega!

Ongi nii! Mida me tänapäev nimetame omaks tahtmiseks, on õige komplitseeritud, keeruline, suurus! See on suur segu vanast ja uuest, pühitsematust ja pühast, heast ja kurjast. Selles on igasuguseid jooni: ülalt kõrgusest ja maast madalast, Isa vaimu mõjust ja meie südame sügavusest. Mitte ainult arusaadavat, inimlikku, vaid ka palju patust, elajalikku, saatanlikku, demonlikku...

Peab tulema midagi kõrgemat meie tahtesse, et meie tahtmine võiks olla meile taevariigiks, paradiisiks! Seepärast õpetabki meid Issand palvetama: „Sinu tahtmine sündigu kui taevas nõnda ka maa peal!“ Meie tahtmine on seda enam meile õnnistuseks, mida enam ta kaudu ilmneb Jumala tahe, kui

Jumala tahtmine meie tahtmise ka-
tab! Kes Jumala tahtmist teeb, see
püsib igavesti! — See on ju lihtne
järelalus: kui elav Jumal on ole-
mas, siis peab tema tahtmine sün-
dima. Jumal, kelle tahtmine ei sünni,
ei ole Jumal. Vähimalt ei ole tema
meile Jumalaks. Jumal taevas ta-
hab, ja kõik taevas ja maa peal
peavad tahtma; ka kurjad vaimud
peavad viimseks Jumala tahte peale
ütlemä jah! Kuidas looduses kõik
möödub ja hukub, mis pole Jumala
tahtest. Mida tema elavast hinge-
õhust enam ei kanta, see närtsib ja
närbub, sureb ja kõduneb. Ja inim-
konnas toob Jumal oma tahte näh-
tavale. Tema igaveses sõnas on
see väljendatud. „Taevas ja maa
hävivad, aga minu sõnad ei hävi
mitte.“ (Matt. 24, 35.) Nii see on. —
Aga Jumal taevas on meie Isa ja
ta ootab ja loodab, et meie hea-
meelel ta tahtmist mööda võtame
talitada kui head ja armsad lap-
sed! Tema ei taha meid vägival-
laga sundida. Selleks annab ta
meile oma Püha Vaimu, kes meid
juhataks ta teedel. Jumal ootab ja

kannatab, ka kui me ta tahtest ei hooli, kuni kõik saab küpseks lõikuseks. Siis tõmmatakse terav joon elu ja surma vahele.

Niisugune sõnakuulelik laps taevasse Isale oli Jumala ainusündinud Poeg. Oma tegevuse alguses ütles ta: „Minu roog on see, et ma teen selle tahtmist, kes mind on läkitanud, ja lõpetan tema töö.“ (Joh. 4, 34.) Oma tegevuse kestes rõhutab ta: „Poeg ei või iseenesest teha midagi, kui vaid seda, mida ta Isa näeb tegevat. Sest mis tema teeb, seda teeb Poeg nõndasamuti!“ (Joh. 5, 19.) Ja oma tegevuse lõpul, kannatamise eel ja kannatamise teel ütleb ta: „Mina olen kirkastanud sind maa peal; ma olen lõpetanud selle töö, mille sina oled annud mulle teha“ (Joh. ev. 17, 4); „ometi mitte nõnda kui mina tahan, vaid kui sina tahad“ (Matt. 26, 39). Jeesus ei paigutanud fanaatiliselt oma tahet Isa tahtesse; ta ei allunud fatalistikult Isa kui Saatusse tahtele! Temal ei olnud aga ka kaht tahet, nii et ta oma tahte kõrval tahtis seda, mida Isa käskis! Ei!

Ta palvetas, kuuletas ja võttis sõnakuulmises võimuga ja kindlasti Isa tahte oma tahteks! Ja see, tema taevase Isa tahe, ei olnud ei tahe võimule, ei tahe kõlblusele, ei tahe ilule, ei tahe korraldusele! Mis ta siis oli? Mida tahab taevane Isa? „Ta ei taha, et keegi hukuks, vaid et kõik tuleksid meelega parandusele (2. Peetr. 3, 9); „et kõik inimesed õndsaks saaksid ja tuleksid tõe tundmisele“ (1. Tim. 4). Seepärast ütleb Jeesuski: „Sest see on selle tahtmine, kes mind on läkitanud, et igavene elu peab olema igaühel, kes Poega näeb ja temasse usub“ (Joh. ev. 6, 40), „et see ei tule mitte kohtu alla, vaid on surmast läinud elu sisse“ (Joh. ev. 5, 24). Jeesuse tahe oli igavese Isa tahe eluks, tahe Jumala riigile! See on midagi võimsat ja suurt. Sellest väljudes jaatas ta kõike, mida Isa andis: oma elu rõõmu ja kannatuse päevi, ja võis kindlas võidutundes ristil ütelda: „See on täide saadetud!“ (Joh. 19, 28.)

Meie tahe peab saama niisuguseks, nagu see oli Kristusel. Sula-

ma ühte Isa tahtega taevas. Siis on meie tahe ka taevariik ja meie õndsuseks.

Miks siis see ei sünni nii? Miks meie palved ja palumised Isa poole ei täitu?

Mitmesuguseil põhjusil. Meil on vähe arusaamist Jumala tahtest. Meil pole ülevaadet ta teedest. Me siplleme oma väikese ja väiklase tahte kitsas ringis. Meie ei usalda Jumala suurt tahet. Me kardame kaotada oma elu.

Seepärast on õige palvetamine õigupärast võitlus meie endi tahtega ja meie endi vastu. Jumala tahtmine on „teie pühitsemine“ (1. Tess. 4, 3); Jumala tahe on, et meil peaks „olema elu ja kõike rohkesti“ (Joh. ev. 10, 10). Meie ei peaks olema nagu need lapsed, kes aina kõike küsivad, nõuavad ja nuruvad endale, on kannatamatud ja kiusakad, — ja kes ei usalda Isa, kes näeb enam, teab asjade käiku; kel on ülevaade meie elust, sest et ta on esimene ja viimne; kes teab, et meie tahtmistest ja soovide kunstlik taevas on sagedasti varjatud

21. 1. 87. h. r. d. } pörgul! Õieti palvetame meie, kui avame südame Jumalale, kuuleme tema käske, pooldame tema kavatsusi meiega ja täidame kõik kui kuulekad sõdurid. Seepärast rõhutab apostel Paulus: „Ärge mitte olge selle maailma sarnased, vaid muutuge teiseks oma meele uuen- damise teel, et teie uuriksite, mis on Jumala hea ja meelepärane ja täis tahtmine.“ (Rooma 12, 2.) „Kannatust on teile tarvis, et teie tehes Jumala tahte järgi saaksite kätte tötuse.“ (Hebr. 10, 36.) Võtkem vastu Issandalt tema Vaimu, kes meid kõigesse tõesse juhataks. Küll Isa seda meile annab kinnitajaks, juha- tajaks, meie elu ja meie saatuse selgitajaks, sest: „kui nüüd teie, kes te olete kurjad, oma lastele märkate anda häid andisid, kui pal- ju enam Isa taevast annab Püha Vaimu neile, kes teda paluvad!“ (Luuka 11, 13.) Palvetagem Kristuse nimel, „sest tema läbi on kõik loo- dud, mis on taevastes ja mis on ma- peal, mis nähtav ja nägematu, olgu aujärjed, kõrgused, valitsused, või- mud; kõik on loodud tema läbi ja

temasse; ja tema ise on enne kõiki, ja kõik püsib koos tema sees; ja tema on oma ihu, see on koguduse, pea, sest Isa arvas heaks kõik täiuse lasta elada temas. Ja tema on teid, kes teie enne olite võõrdunud temast ja oma meelsuse poolest vaenlased, tehes kurja, nüüd ka lepitanud." (Kol. 1, 15—21.) Meil ei tule nõuda, et Jumal oma kõikväelisusega raiuks sekka, saadaks tuld taevast alla, hävitaks vastaseid, murraks vastupanijaid! Mõtelgem Jeesuse ülempreesterlikule südamele: „Et nemad oleksid üks, nõnda kui meie oleme üks: mina nendes ja sina minus." (Joh. 17, 20.) Selles mõttes kirjutab Paulus: „Meie ei ole lakanud palvet tegemast ja palumast teie eest, et teid täidetaks tema tahtmise tunnetusega kõiges vaimulikus tarkuses ja arusaamises, et teie nõnda elaksite, kui on kohus Issandas, kõigeks meeleheaks, ja vilja kannaksite kõiges heas töös ning kasvaksite Jumala tunnetuses ning saaksite vägevaks kõige väega tema auhiilguse vägevust mööda kõi-

ges kannatuses ja pikas meeles rõõmuga, tänades Isa..." (Kol. 1, 9—12.)

Kui meil on elus veel palju kaebamist ja nurisemist; kui me Jumala ette astume nõudmisega ja provotseerimisega, et see meie tahtmine peab sündima; kui me Jumalalt nagu aru pärime: mispärast just see meiega on sündinud? — kui me palju kaebame ja ahastame, et meie soovid pole täitunud, siis oleme oma tahtmist liig suureks pidanud, siis pole me Jumala tahtmist tahtnud hinnata; siis on meil palju puudu aukartusest püha Jumala nime ees; siis pole meil armastust tema riigi töö pärast. Ärgem vaadake tagajärgedele. Vaadake truudusele. Oleme ju ainult lülid Jumala suures maailmas, majapidajad tema loodud kosmoses; „majapidajailt ei nõuta viimati muud, kui et nad leitaks olevat ustavad.“ (1. Kor. 4, 2.) Olgem ustavad surmani! Isa taevas on täieline. Poeg teeb seda, mis Isa teeb, seni kui päev on. Püha Vaim kasvatab vaimu vilja. Meiegagi ei

ole lugu teisiti: „Ei saa mitte taeva-riiki igaüks, kes minu vastu ütleb „Issand, Issand!“, vaid kes teeb minu Isa tahtmist, kes on taevas.“ — „Igaüht nüüd, kes neid minu sõnu kuuleb ja teeb nende järgi, võib võrrelda mõistliku mehega, kes ehitas oma koja kaljule.“ (Matt. ev. 7, 21. 24.)

Sellisel andumusel, truudusel, Jumala tahte austamisel on palju teel ees: oma elu, elu huvid, kindel valitud elukutse, omad ihad! Aga: „Kui nisuiwa ei kuku maasse ega sure, jääb ta üksi, aga kui ta sureb, siis ta kannab palju vilja.“ (Joh. 12, 24), ja „igaüks, kes on jätnud maha majad või vennad või õed või ema või lapsed või põllud minu nime pärast, saab mitu korda rohkem ja pärib igavese elu.“ (Matt. 19, 29.)

See palve Jumala tahtmise kohta on midagi mehist, suurt ja vägevat! Mitte orja palve! Küll suure Jumala vaba poja ja vaba tütre palve.

Kui Nietzsche kõneleb kord kindlast, terasest tahtest, siis ütleb ta: „Ei ole midagi, Zarathustra, mis oleks maa peal rõõmustavamad, kui

kõrge, kindel tahe. See on ilus
taim. Terve maastik kosub niisu-
gusest puust." Inimesele on antud
suur tahe, nii et ta koguni Jumala
tahtele võib vastu tahta. Seepä-
rast võime ja peame sellele for-
maalsele küljele lisama mõttetead-
lase Kant'i väite: „Ei ole midagi ma-
ailmas, ja üldse võimalik mõtelda,
mida piiramata heaks võiks pidada,
kui hea tahe.“ Hea tahe aga on,
mis ütleb vabalt: „Mina tahan ju-
malikku tahet!“ See tõstab inimese
üle ta enda, üle maailma, ja kan-
nab inimese Jumala kõrvale. Kui
suur on inimene, kes meister Ecke-
hardiga suudab ütelda: „Kui Jumal
ei taha nagu mina, siis tahan mina
nagu tema!“ Tahame kasvatada
tahet Jumala riigile! Tahame kui
tarvis silma välja kiskuda ja käe
ära raiuda — s. t.: ohverdada kal-
leima ja tarvilisima, et tahe Jumala
riigile ja Jumala tahe ta suures ri-
gis ilmneks. Me ei taha olla enese-
petjad, kes ehk ainult kuulevad
sõna ja selle järele ei tee! Me ei
taha jääda sellele astmele, kus
meil on teadmist ja tahtmist, aga

vähe pealehakkamist, kordasaatmist, viljakandmist, ehkki Jumala riigis igal pool on tööd küllalt, ehkki ta oma viinamäele meid kutsub tööle, ehkki ta meile avab üha uusi võimalusi.

Ei! Palvetagem südamest: „Sinu tahtmine sündigu kui taevas nõnda ka maa peal!“ Ärgem kartkem, et sellega oleme seatud viimse otsustava silmapilgu ette igal hetkel meie elus, kuna Jumal tahab alati meilt midagi. Teadkem et: „Maailm kaob ja tema himu, aga kes teeb Jumala tahtmist, püsib igavesti!“ (1. Joh. 2, 17.) „Aga meie teame, et neile, kes Jumalat armastavad, Jumal laseb kõik heaks tulla“ (Rooma 8, 28); „sest ma olen julge sellele, et ei surm ega elu, ei inglid, ei vürstid, ei käesolev ega tulev aeg, ei vägevad, ei kõrgus ega sügavus, ega mingisugune muu loodud asi või meid lahutada Jumala armastusest, mis on Jeesuses Kristuses, meie Issandas.“ (Rooma 8, 38. 39.)

Ei ole midagi kolmandat. Ehk me viimaks ometi oleme sunnitud

Jumala tahte järele talitama, ehk me ise täidame seda, nagu väga laulik ütleb: „Sinu tahtmist teha, mu Jumal, ma tahan heameelega ja sinu käsuõpetus on mu südame põhjas!“ (Taav. 1. 39, 9.) Kui me Jumala pärast seda teeksime, mida me endi pärast teeme, siis oleks Jumal tingimata meis ja meie Jumalas, tema nime pühitsetaks ja tema riik tuleks. Palvetagem seda palvet Meie Isa palve pärlikees siis nõnda, et meis suur tahe kasvaks Jumala riigile.

See palve: „Sinu tahtmine sündigu kui taevas nõnda ka maa peal!“ pole igatahes mitte pettunute, ahastunute, nõtrade, allajäänute, meeltheitjate, nurisejate, kaebajate, vaid küll maailma võitnute palve.

Ja ees läheb see Issand, kes on teinud selle töö, mis Jumal temale on annud teha (Joh. ev. 17, 4); kes ütleb: „Seda mina olen rääkinud teile, et teil oleks rahu minus. Maailmas on teil ahastust; aga olge julged, mina olen maailma võitnud!“ (Joh. ev. 16, 33.)

✓ Tahtkem maailm võita, — siis

oleme tõsised inimesed. Tahtkem maailm võita Jumalale, siis oleme Jumala lapsed ja töötajad!

Olgem võidu tahte kandjad püha Jumala, oma taevase Isa, ja Issanda Lunastaja riigis, teda teenimas igaveses õiguses, vagaduses ja õndsuses, ja tõestagem see ütlus: „Sest kui me elame, siis me elame Issandale; ja kui me sureme, siis me sureme Issandale. Seepärast, kas me elame või sureme, siis me oleme Issanda päralt.“ (Rooma 14, 8.)

Meie igapäevane leib anna
meile tänapäev!

See palve on Meie Isa palvekees neljas pärl. Jeesus on palve igapäevasest leivast paigutanud teiste palvete vahele, just keskk kohta. Rääkis ta enne Jumala pühast nimest, ta riigist ja tahtmisest, siis siin paistab, nagu tuleks ta korraga Jumala juurest taevast otsekohe maapinnale meie igapäevaste asjade juurde. Ei olnud temal raske

ühendada vaimulikku ja ilmalikku. Meil vahel küll, ei, sagedasti küll. Jeesus aga teab, et Jumal ei ela mitte ainult taevas, vaid ka maa peal; samuti teab ta, et inimene ei ela mitte ainult igapäevasest leivast, vaid kõigepealt Jumalast enesest ja „igaühest sõnast, mis lähtub Jumala suust“ (Matt. 4, 4). Jeesus aga ei olnud „vaimulik“ selles mõttes, et ta maised asjad unustas. Ta ei hinnanud neid madalalt. Ümberpöördult: ta luges neid väga tähtsaks! Ega ta muidu poleks õpetanud oma jüngreid palvetama: „Meie igapäevane leib anna meile tänapäev!"; ega ta muidu poleks sellele palvele annud tsentraalset kohta Meie Isa, s. o. oma riigi palves. Tema riigi lastele läheb vaja ka igapäevast leiba. Igapäevane leib on tähtis sinule, mispärast siis mitte ka teisele ja kõigile! Igapäevane leib on meile kõikidele meie elu välispidiseks aluseks. Meil ei oleks siin maapinnal vaimu ja hinge elu, meil ei maksaks edasi Meie Isa palves palvetada süü andeksandmisest, kiusatusest hoid-

misest, kurjast päästmisest, kui poleks lihtsat elu ega oleks meil mullapinnast igapäevast leiba. Ent neljas palve on ka tihedas ühenduses kolme esimese palvega. Kolmes esimeses palves ei palu me ju, et Jumal meid maa pealt taeva viiks, vaid et Jumala nime meie juures maa peal pühitsetaks, tema riik siia meie keskele tuleks ja siin meie keskel oleks, tema tahtmine meie läbi meie sees ja ümbruses sünniks. Kuidas palvetas ometigi Jeesus jüngerite eest oma ülempreesterlikus palves? „Mina ei palu mitte, et sa nad võtaksid ära maailmast, vaid et sa neid hoiaksid tihedalt eest. Nemad ei ole mitte maailmast, nõnda kui minagi ei ole maailmast.“ (Joh. ev. 17, 15. 16.) Meie oleme küll maailmas, aga mitte maailmast. Jeesus õpetab meid küll palvetama: „Meie igapäevane leib anna meile tänapäev!“, aga ta paigutab selle palve teiste keskele. Meie palvetame kõigepealt Jeesuse Kristuse nimel, et Jumala nimi oleks meie juures püha, tema riik meie juures maa

peal, tema tahtmine meie läbi sünniks, ja et meie ihu, hing ja vaim hoitaks laitmata meie Issanda Jeesuse Kristuse tulemiseks (1. Tess. 5, 23). Selles mõttes õpetas Jeesus meid palvetama igapäevase leiva pärast.

Aga Jeesus ei õpetanud mitte ainult meid nõnda palvetama. Issand tegi ja talitas ise selle palve kohaselt. Ta muretses näljaseile leiba ja toitis kord viis tuhat inimest kõrves. Ta ei olnud vägev mitte ainult sõnas, vaid kangelt teos. Ta täitis selle palve.

Nõnda õpetab Jeesus meid seda tähtsat palvet palvetama ja täitma. See palve on kõigile, kõigile, kõigile! Meie, inimesed, arvame tavaliselt: kui meil on olemas leib ja teenistus, mis meile teised lähivad korda! Meie istume vahel Looja lauas ja katsume koondada kõik oma ette ja oma kätte, kadeda pilguga ümber vaadates, et keegi ei puudutaks seda hulka, mida oma ette oleme kuhjanud. Aga nii nagu Jeesus õpetab Jumala poole taevas palvetama kui „meie“ Isa poole, nii

õpetab ta ka palvetama mitte ainu-
üksi omaenese, vaid „meie“ kõiki-
de igapäevase leiva eest.

Neljas palve on tõsine sotsiaalne,
ühiskondlik, palve kõigile kogu
maailmas.

Selles palves palvetame aga ka
kõige eest, mis meie välispidiseks
eluülalpidamiseks ja -korraldami-
seks on tarvis: meie majanduselu
ja riigikorra, perekonna- ja selts-
konnaelu ning osaduse pärast ini-
meste vahel, sest head sõbrad ja
truud naabrid ning muudki niisugu-
sed asjad kuuluvad meie igapäe-
vase leiva, meie igapäevase elu
elamise hulka. Meie Isa neljandas
palves palvetame, ühe sõnaga, meie
kõik kõige selle eest, mida täna-
päev inimesed nimetavad oma elu
sisuks. Paljudel, võib-olla enami-
kul, inimestest polegi muud elu sisu.
Aga Jeesusel on see neljas palve
Riigi Palves üks seitsmest. Issand
teab ja tunneb ka muud sisu elule.
Temale on kõigepealt Jumal ja
tema riik üle kõige; ta teab, et
peab Jumalat üle kõigi asjade kart-
ma, armastama ja talle lootma,

kuna ükski kõrreke väljal ei kasva, ükski linnuke taeva all ei laula, ükski tunne ega mõte inimese südames ei saa tõusta ilma kõigeväelise Isata, taeva ja maa loojata ning ülalpidajata. „Tema annab ise kõigile elu ja õhu ja kõik.“ (Ap. t. 17, 25.) Tema peab ka kõik ülal oma kanges käes. Ta on esimene ja viimne. — Aga Jeesus teab ka, et inimese juures pole peasi ihu. Küll on ihul suur väärtus. Ta on Jumala tempel. Aga siiski ainult tempel, hoone, asupaik! Meis on midagi hoopis suuremat ja tähtsamat kui see osa, mis tarvitab igapäevast leiba. Meie oleme Jumala Vaimu tempel. Seepärast ütleb ka Issand: „Mis kasu on inimesel sellest, kui tema kogu maailma ka suks saaks ja oma hinge kaotaks.“ (Mark. 8, 36.)

Meie mõistame, et Jeesusele oli neljas palve, palve igapäevase leiva pärast, ainult üks palveist; ta ei ole teda asetanud ka esimesele kohale, küll on ta aga annud talle küllalt tähtsa koha ja paigutanud ta Jumala riigi otsekoheste küsi-

muste ja meie hinge ning vaimu elu küsimuste keskele.

See tähtis palve on siis küll kõikidele, aga õigupoolest Jeesuse nimel ja mõttes ei tohiks seda Riigi Palve neljandat lauset mitte igaüks palvetada. Kes siis ja mis mõttes tohib palvetada: „Meie igapäevane leib anna meile tänapäev“? Kas rikas, et ta vara säiliks? Kas vaene, et ta pääseks murest? Kas ihnus, et ta vara kasvaks? Kas ahne, et ainult temal kõik oleks? Ei! Oma elu füüsiliste aluste eest tohib paluda ainult see inimene ja see rahvas, tohid paluda sinagi siis, kui me oma tahte tahame kooskõlastada Jumala tahtega; kui me oma jõu ja oskuse anname Jumala riigi teenistusse; kui me oma välispidiseid ja sisemisi eluavaldusi tarvitame Jumala nime pühitsemiseks; kui me kavatseme patu eest hoiduda, kiusatuste vastu võidelda ja „ootame uusi taevaid ja uut maad, kus elab õigus“ (2. Peetr. 3, 13). Siis tohid sina, tohin mina, tohib Eestigi rahvas alles paluda igapäevase leiva pärast.

26.8.95. 111A
Meeskooskond

Ons seda aga vaja? Ons vaja n õ n d a, Kristuse mõttes ja meel-
 suses, palvetada igapäevase leiva
 pärast? Kas ei maksa raudsed
 loodusseadused. Ega külv ja lõikus
 lõpe maailma päevil, nagu Jumal
 Noalegi juba töötas. (1. Moos. 8,
 21. 22.) Jumal ju „laseb oma päi-
 kese tõusta kurjade ja heade üle ja
 laseb vihma sadada õigete ja üle-
 kohtuste peale” (Matt. ev. 5, 45),
 „sest tema on lahke ka tänamatute
 ja kurjade vastu” (Luuka 6, 35).
 Isa on hea. Kõik, mis on ja
 mis elab, elab ja on tema suurest
 heldusest ja hoolitsemisest. Ta
 annab vara ja noorust ja tervist ka
 kadunud pojale, kes oma teed ta-
 hab minna; ta annab seda neilegi,
 kes ta järele ei küsi, ka patustele
 ja kurjadele inimestele. Usuisa
 ✓ Luther ütleb nii ilusasti: „Jumal
 annab igapäevase leiva ilma meie
 palveta kõigile kurjadele inimes-
 tele!” Meie näeme seda iga päev
 igal pool. Inimesed rõhutavad ju
 tüütuseni, et oma käsi teeb, kõik
 on majapidamise oskuse ja tehnika
 saavutused. Materia on igavene

ja mullas on elu. Ons siis vaja veel palvetada meie igapäevase leiva pärast? Mine lauda ja tule lauast ning ole uhke endale ja oma rahva jõule! Kas sellest ei ole küllalt? Hakka nüüd aega raiskama vanade tühiste söögipalvetega!

Siiski, siiski on just selle palve palvetamist meile vaja. Ega muidu Issand paigutanuks seda palvet Riigi Palve südamesse, ega ta muidu igakord enne leiva murdmist tõstnuks silmad üles taeva poole ja palvetanuks! Meil on vaja õppida selle palve palvetamist selleks, et meie elu saaks igavese mõtte ja sisu, et igapäevane leib saaks Jumala suureks ja pühaks anniks! Et mitte ainult meie ihu ei tunneks loodusest andide headust, vaid ka meie hing ja vaim! Et meie ei oleks nii, nagu see rikas narr, kes ütles: „Sul on palju head tagavaraks mitmeks aastaks; ole nüüd rahul, söö, joo ja ole rõõmus“ (Luuka 12, 19), aga sealjuures oli otsatu vaene; sest ta seisis surma lävel: „Aga Jumal ütles temale: Sina meeletu! Selsamal ööl nõutakse sinu

hing sinult; kellele saab siis, mis sa oled soetanud?" (Luuka 12, 20); tema oma teadmise järele aga sellega igavese tühjuse, lõpu ees! Issand õpetab meid igapäevase leiva pärast palvetama, et oleksime teadlikud: Jumal on see, kes avab oma helded ja rohked käed ja täidab kõik heameelega! (Taav. l. 145, 15. 16.) Et meie sellest seadusest oma „Jumalat austaksime omas ihus ja omas vaimus, mis on Jumala pärast" (1. Kor. 6, 20) ja oleksime osaduses tema lastega tema lauas tema igaveses riigis. Kas me mitte siis ei pea seda palvet palvetama? Tänaagem Issandat, et ta on õpetanud meid nii palvetama ja et tohime igapäevase leivagi pärast palvetada. Ärgem ütlegem seepärast, Eesti rahva pojad ja tütreid, usk on eraasi ja palvetavad ainult vanad naised! Ei! Me jõuame igakord majanduslikust kitsikusest välja, kui õpime tundma ja talitame selle järele: „Kõik hea and ja kõik täieline anne on ülevalt ja tuleb valguse Isalt, kelle juures ei

ole muutust ega vahelduste varju." (Jaak. 1, 17.)

Mis mõte aga on sel palvel?

Kui me palume: Meie igapäevane leib anna meile tänapäev, siis ei mõtle me, et Jumal viskaks meile rüppe need varad, mis meile meie elu ülalpidamiseks lähevad tarvis. Nii Jumal ei taha. „Oma pale higis sööd sa leiba.“ (1. Moos. 3, 19.) „Kes ei taha teha tööd, olgu ka söömata.“ (2. Tess. 3, 10.) Jumal on ligi lisanud tööle õnnistuse. Taevane Isa hoiab meie suurst. Ta annab meile tervise ja oskused. Ta ei taha, et peaksime sööma Jumala laualt varastatud või kerjatud leiba. Ta annab armastuse töö vastu; ka elukutse! Ta õnnistab meie käte tööd. (Taav. 1. 90, 17; 91, 16.) Jumal ei jäta inimest hätta. „Ma olin noor ja sain vanaks; aga ma pole näinud õiget maha jäetud olevat ega tema lapsi leiba otsivat.“ (Taav. 1. 37, 25.) Illus on, kui Issand saadab oma jüngrid välja ja ütleb, ärge võtke midagi kaasa, „sest töötegija on oma palga väärt“ (Luuka 10, 7. 8).

Ja pärast ütleb Issand: „Kui ma teid läkitasin kukruta ja kingata, kas oli teil midagi puudu?” Aga nemad ütlesid: „Ei midagi!” (Luuka 22, 35.)

Meie palvetame igapäevase leiva pärast. Ei ole mõeldud, et nõnda peavad palvetama ainult need, kel midagi pole. Ei! Kõik! Meie ei palu ei luksuseks, pillamiseks ega prassimiseks, elu, piiritu elu nautimiseks, — aga küll igapäevast leiba igapäevase elu hoidmiseks ja õnnistuseks! Iga osake on suure Jumala püha and! Seepärast laseb Jeesus pärast 5000 inimese söötmist palukesed kokku korjata. Seepärast öeldakse meile, et peame olema kui Jumala ustavad majapidajad (1. Kor. 4, 2), kes oskavad õieti maja pidada — varadega, ajaga, oma ihu ja selle jõududega, noorusega, vahekordadega teiste inimestega! Meie peame õigel viisil maja pidama ka söömisel, jookimisel, magamisel, jookide tarvitamisel, spordis, igasuguseis asjades. „Elagem ausasti kui päevaajal, ei mitte prassimises ega joo-

mises, ei mitte kiimaluses ega hoo-
ruses, ei mitte riius ega kadeduses,
vaid ehtige endid Issanda Jeesuse
Kristusega ja ärge kandke mitte
himude ärrituseks oma liha eest
hoolt." (Rooma 13, 13. 14.)

Ja mitte muretseda! Paljud ini-
mesed ei teagi muud kui muretseda
oma ihu ülalpidamise, korrashoiu
ning minkimise eest! Janad on seal-
juures hirmus ja rahutud! Küll pea-
me me truude majapidajatena hoo-
litsema tuleviku eest, aga muretse-
ma mitte kartuses, või koguni mu-
res hakkama nurisema, nõudma,
kaebama, nagu oleks sinul õigus
oma Isalt saada kõik, mis aga sina
tahad; nagu oleks Isa seal selleks,
et olla sinu tujude ja soovide auto-
maat-täitja! Palvetagem igapäevase
leiva pärast, ärgem muretsegem
ja olgem omaga rahul (1. Tim. 6,
6—8), sest „elu on enam kui toidus
ja ihu enam kui riided" (Luuka 12,
23) ja „homsel päeval on omad
mured" (Matt. 6, 34). Ärgem
pangem oma lootust leivahulga
peale, sest taim ja loomgi ei
ela mitte ainult toidust, vaid ka

hellusest ja inimeste armastusest, veel enam siis inimene! On olemas suuremaid väärtusi kui seda suudab anda kapital. Ei või näiteks keegi tõsist ja ausat sõprust ja lakamatut sügavat armastust osta miljoneiga. Me ei taha kogu oma südant täita ainult leivaküsimusega. Hing ja vaim sureb siis nälga.

Me ei taha unustada ka tänamast. Inimene, kes ei oska tänada, on toores ja barbaarne. Kuidas tänas Jeesus, ehkki talle oli Isalt antud kõik. Kuidas sa asud söömisele ja lahkud söögilauast — niisugune sa oled. Söömine peab olema püha toiming. Ta peab meid õpetama kogu elu pidama pühaks ja kalliks. Siis peab algama see, mida suur apostel Paulus nõnda väljendab: „Kas te sööte või joote või mida te teete, seda tehke kõik Jumala auks.“ (1. Kor. 10, 31.) Õppigem tänuga vastu võtma igakord nagu uuesti kogu oma elu suure Looja vägevaist kätest. Siis võime rõõmsa südamega ütelda vaga Krüsostomusega: Jumalale olgu tänu kõige eest! Kiida, mu hing,

Jehoovat, ja ära mitte unusta kõiki ta heategusid!" (Taav. 1. 103, 2.) Kiida teda kauni kodumaa põldude ja nurmede eest, täna teda tervise ja töövõimaluste eest, täna lõikuse ja rahu eest!

Me ütlesime: See keskmine pärl Issanda riigi palves on ka tõsine sotsiaalne, ühiskondlik, palve. Issand õpetab paluma „meie“ igapäevast leiba. Küll oleks inetu, kui palvetaksime ainult: Anna mulle „minu“ leib! ja kahmaksime Looja laualt enda ette mis aga saab! Meid õpetab Issand palvetama igapäevase leiva eest kõigile, sest oleme oma taevase Isa lastena kõik ta lauas. Sinu ligemine on nagu sina, kostab Pühast Kirjast. „Kes ei armasta oma venda, keda ta näeb, kuidas see võib armastada Jumalat, keda ta mitte ei näe? See käsk on meil temalt, et see, kes armastab Jumalat, peab ka armastama oma venda.“ (1. Joh. 4, 20. 21.)

Õppigem nägema ja tundma sotsiaalset häda! On palju näljaseid leiva, õhu, valguse, parema korteri, inimlike elamisolude järele! Mõ-

telgem neile kõigile! Issand Kristus, kui ta toitis 5000, mõtles teistele, rahvahulkadele. Ei tulnud enne tema „mina“, vaid näljane rahvas. Ta ei raisanud ega pillanud varasid, vaid korjas kokku palukesedki, et midagi ei läheks kaotsi.

Paljud meelitavad inimesi ja rahvahulki enesega kaasa, viivad nad siis kõrbe ega anna leiba, vaid neid toidetakse lestadega või antakse kive. Sõdades, vihavaenus, riidlemistes, klassivõitlustes, joovastavate mürkainetega hävitatakse elu! Vahel püütakse rahustada inimesi ka ainult rohke tööga ja ihuleivaga või lõbustustega. *Panem et circenses*, leiba ja lõbu, peaks olema rahva rahuldusoopium! Äga unustatakse, et inimhing januneb elava Jumala järele, ta kisendab just Jumala järele kui hirv veeojade järele (Taav. 1. 42, 2. 3). Palugem Jumalalt rahvajuhete, kes õigel viisil hoolitsevad meie rahva ihu ja hinge hädade eest; kes näevad rahva tõsist häda; kes on teovõimsad ja ohvrimeelsed

loova armastuse jaoks; kes mitte ainult ei katsu kõrvaldada rahva häda välispidiselt, vaid tungivad ka nagu targad arstid haiguste põhjuste, häda juurte juurde, ja seal hakkavad väärtusi ümber hindama ja seltskonda ümber korraldama, võitma ja kõrvaldama seda, mis võtab tööjõu ja hävitab leiva. Palume selles mõttes neljanda palve juures loova armastuse jaoks kindlust ja abi, tööst lugupidamist ja ohvrimeelsust. Oleme ju kõik vastutavad majapidajad Jumala ees; pole meil eraomandust, vaid kõik, mis meil on käes, on taevase Isa vara. Andku Jumal selleks usku ja armastust, mis suudab ette võtta seda, mis näib võimatu, mis suudab veeretada asemelt mägesid. (Mark. 11, 22. 23.) Andku Jumal tõsiselt kannatajate viletsusest osavõtmist, valus kaastundmist ning õiget arusaamist ka meie süüst sotsiaalse häda puhul. Valitsegu meie südameis ja kogudustes see kristlik vennluse meel, mis nii suurel kujul tuli ilmsiks esimeste kristlaste juures, kus ka nende verivaenlased

ütlesid: „Vaadake, kuidas nad üks-
teist armastavad!” See oli õige.
Sest „ka ühtki vaest ei olnud nende
seas; igaühele jagati siis seda-
mööda, kuidas ta vajab” (Äp. t. 4,
34. 35). Niisugune on õige kristlik
sotsiaalne evangeelium.

Meie igapäevase leiva palve on
palve teole, palve võitlusele, palve
lahtiütlemisele, palve tõsisele tööle.
Seda tuleb teha ja pidada kõlblate
vahenditega. Ka kõlblate vahendite
tarvitamise küsimus eluvõitluses
käib siia palve sisse. Tuleb palu-
da õiglase ühtlase sotsiaalse meel-
suse ja vaimsete kõlblate vahen-
dite tarvitamise pärast eluvõitluses!
Sest nii kõrgel seisis Jeesus. Tema
ütles näljas olles kõrves vabalt
lahti leivast ja elas Jumala sõnast;
ta õpetas Meie Isa palves paluma
igapäevase leiva eest; ta muret-
ses näljasele rahvahulgale leiba ja
leiva kõrvast kõrves; ta muutis pü-
ha-õhtusöömaajas leiva ja viina
tõsiseks vaimuroaks. Jah! Püha-
õhtusöömaajas viib ta meid enese
ja oma Isa laua ääre. Seal kaovad
kõik sotsiaalsed vahed. Seal on

tükk Jumala riigist maa peal. Seal jagatakse kõigile ühtlaselt ihu ja vaimu toitu. Seal pole keegi eelistatud. Seal on taevase Isa lapsed koos ühisel armulaual, kus Jeesus on „eluleib“ (Joh. ev. 6, 48).

Nii kõrgele peame meiegi tõusma kui Issand oli. Kui me õigel viisil palvetame Meie Isa neljandat palvet, siis tõstabki ta meid sinna, Isa juurde. Siis saame nagu Issand vabaks paljust — palume ainult igapäevast leiba; saame vabaks välispidiseist tegureist — palvetame, et Jumal meile annaks igapäevase leiva; saame vabaks enesest — palume igapäevast leiba meile kõigile; saame vabaks maisest siduvusest — palvetame: anna meile meie igapäevane leib täna.

Niisugusel viisil tõstab seegi palve meid ligemale Jumalale, et tema riik tuleks, tema nimi pühitsetaks, tema tahtmine sünniks ja et meie tema riigis võiksime elada nüüd ja igavesti. See palve on nagu kuldne karikas, mis ulatatakse käest kätte ja mille seest juuakse õnnis-

tust enesele ja teistele. Sest kui Issand avab oma käe, siis „täidab ta su suu heaga, et su iga saab uueks kui kotkal“ (Tav. 1. 103, 5).

Kui selle Isa lapsed tahame palvetada:

X
Anna mulle Maarja süda,
Marta kätt mul õnnista,
Et me koorem, inimhäda,
Võiks pea õhtul puhata!

Ja anna meile andeks meie võ-
lad, nii kui meiegi oleme annud
andeks oma võlglastele!

1. 9. 95. 19. I. A.
Hugo Bernhard Rahenägi, piiskop,
nõuval 1991

Meie Isa palve esimeste lause-
tega oleme tõstetud nagu taeva-
sesse kõrgusse Jumala lähedusse.
Neljas palve, „Meie igapäevane
leib anna meile tänapäev!“, toob
meid nagu tagasi maapinnale. Ja
äsja ette loetud, viies, palve viib
meid Jumala ette ja inimeste kes-
kele ühekorraga. Kui me neljan-
da palve kohaselt oleme Jumalalt
kõik head anded oma maise, füü-

silise elu jaoks vastu võtnud, siis peab meile jätkuma aega oma südamesse vaatamiseks.

Meie süda aga ütleb meile, et seisame süüdlastena Jumala ees! Meil on võlad, eksimused, süü taevase Isa ees! See kõik koormab meid, ei anna meile rahu, ning andekssaamine, võla kustutamine rõhub meil südamel.

Kas ehk me siin ei eksi? Ehk on siin ainult tegemist pärivusega, kausaaliteediga, determinismiga? Keegi tegelikus elus seisev inimene olevat kord seda nõnda väljendanud: Kui Jumal on olemas, siis on ta mind loonud; ja kui ta mind on loonud, siis on ta mind loonud selliseks nagu ma olen; ja kui ta mind selliseks on loonud nagu ma olen, siis ta ei taha, et ma oleksin teisugune kui ma olen. Ja mõistliku, tegeliku elu inimese järeldus oleks siis: Ole selline nagu sa oled; söö ja joo ja ole rõõmus! Ela päevast päeva ja mõtle Nietzsche sõnadele: „Terve inimene seedib oma patud täpselt samuti nagu terve köht seedib raske juustu.“

Suur kirjanik Goethe ütles, et nii-
sugune vaade on omane lojusele.
Inimene aga tunneb eneses õigu-
poolest kaht inimest, kaht tahet,
mis teineteisega on teravas võitlu-
ses. Ja see käib kõikide kohta.
„Kõik on ära läinud kõrvale, üht-
lasi on nemad läinud raisku; ei
ole seda, kes teeb head, ei üht-
ainustki.“ „Ei ole kedagi, kes teeb
head, ei ühtainustki.“ (Taav. l. 14, 3;
Rooma 3, 12. 10.) Meil pole vajagi
inimesi nende pattude tundmisele
viia meetoodiliselt või neile süü-
tunnet südamesse poksida. Arvan,
et kui inimene enese ees on aus,
siis ta juba iseenesest jõuab välja
sellele tunnetusele. Ka kui ma Ju-
mala ligi olen jõudnud, kui ma
Issanda läheduses viibin, ka kui
ma olen taassündinud ja ümber-
pöördunud, näen ma ja tunnen oma
eksimusi, üleastumisi, kurjust, Ju-
malast eemalolekut, saatanlikkust
ja demonlikkust, sest ma ei ole
veel täielik. Seks tarvitseb ainult
lahtiste silmadega vaadata oma
südame sügavustesse. Või oled
sina valmis sellest kui lahtisest

raamatust igale inimesele — oma sõbrale, emale, abikaasale, lastele — kõik ette lugema? Küllap me ütleme apostel Paulusega: „Oh mind viletsat inimest! Kes päästab mind sellesinase surma ihust?“ (Rooma 7, 24.) *Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!* Minu süü, minu süü, minu ülim süü, ütleme püha Augustiinusega.

Kui inimeses ärkab patutunne, siis on ta püha! Sest ainult Püha Vaim annab tunnistust meie vaimule, mis on meie sees! Jumal on siis ligi! Kuidas tundis seda Jesaja, kui ta silmili maha langes, Jumala lähedust tundis ja ütles: „Häda mulle! Ma olen hukas!“ (Jes. 6, 5.) Kui siis inimene tõeliselt, rahu-likult, kindlalt Jumala ees seisab ja teda täidab suur tunne Jumala pühadusest ja enda eksimustest, siis ei ole see mitte midagi haiglast, ebaloomulikku, ebainimlikku; küll tuleb siis inimese suurus ja kõrgus õieti nähtavale, kui inimene vabalt ja õiglaselt tunnistab seda, mida ta tõeliselt on, ja siis selle juurde ei

taha jääda, vaid tahab tõusta kõrgemale, Jumalale ligemale.

Vene kirjanik Leo Tolstoi on seda seisukorda suurejooneliselt kirjeldanud oma teoses „Pimeduse võimuses“. Talupoeg Nikita tunneb oma süüd, tunnistab selle üles ja võtab tagajärjed kanda. Kui vanake Akim näeb, et teised tahavad teda selles takistada, tõmbab ta Nikita ümber pühad ringid, et keegi „ei segaks Jumala tegu“, mis sünnib inimese kõrgemas minas. Jah! Inimene annab endale jumaliku väärtuse, kui ta otsekohe süüle silmi vaatab ja sellest tahab lahti saada. Sest nõnda ütleb Issand: „Olge pühad, sest mina olen püha!“ (2. Moos. 13, 2.) „Nõnda kui see, kes teid on kutsunud, on püha, saage ka teie pühaks kõiges oma elus.“ (1. Peetr. 1, 15.) Jeesus, kes teadis, „mis inimese sees“ (Joh. ev. 2, 25), on seepärast tulnud, tema enda sõnade järele, „otsima ja õndsaks tegema, mis on kadunud“ (Luuka 19, 10). Jeesus on meid tulnud lunastama ja on meid päästnud kõigest patust, ja seda oma

ilmsüütu kannatamise ja surmaga. Just tema kannatamisest ja surmast näeme me, kui kaugel veel oleme õigest jumalalapse olekust. Ta ei olnud kellelegi teinud kurja; ta oli teinud teistele ainult head, ta oli õige. (Mark. 15, 31; Luuka 23, 47.) Aga teised — nende süda oli nagu meilgi —, seega meie lõime ja lööme uuesti iga päev teda risti!

Aga „kui meie süda meid hukka mõistab, Jumal on suurem kui meie süda.“ (1. Joh. 3, 20.) Seda on Jumal meile näidanud oma ainusündinud Pojaga! Kui õrnalt ja arusaavalt suhtub ta patusesse naisesse (Luuka 7, 36—50), abielurikkusse (Joh. 8, 1—11), Sakkeusesse (Luuka 19, 1—10), Peetrusesse (Joh. ev. 21, 15—17). Millised tähendamissõnad on ta kõnelnud andeksandmisest ja halastusest! Ja ülim neist on tähendamissõna kadunud pojast. (Luuka 15, 11—32.) Kunagi ei ole Kristus ütelnud: te olete neetud, sest te ei tunnista oma pattu! Kunagi ei ole ta ütelnud: te olete parandamatud süüdlased! Ei! Ta ütles: „Õndsad on need, kellel nälg

ja janu on õiguse järele, sest nad rahuldatakse." (Matt. 5, 6.) „Olge täielised, nõnda kui teie Isa taevas on täieline!" (Matt. 5, 48), eeldades, et võime saada lahti ja vabaks kõigest patust ning süüst ja elada kõiges pühaduses uut elu! Jeesuses Kristuses õpime seda püha Isa tundma, kes ei ütle: „Mine ja tee pattu edasi!", vaid kes ütleb: „Ära tee mitte pattu!", ent sedagi armastuse Isa südant, mis palvetab meie eest veel ristipuul: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea mitte, mida nad teevad!" (Luuka 23. 34.)

Sellele pühale päikesepaistelisele isa-südamele ehitame kogu oma elu. Meie ei tarvitsegi ega tahagi Isa ees oma süüd varjata! Sest: „Ustav on see sõna ja kõige vastuvõtmise väärt, et Kristus Jeesus on tulnud maailma õndsaks tegema patuseid, kelle seast mina olen suurim." (1. Tim. 1, 15.)

Nii tahame sügavas tänus kogu oma elu üles ehitada Jumala vabale heldusele. Meie elame Issanda armastuse merest.

Ent andekssaamiseks on vaja, et

me tõsiselt tahame oma pattudest ja eksimustest lahti saada. Selleks palume taevaselt Isalt ta Püha Vaimu, et see valgustaks meile kõigepealt õige seisukorra ja oleku; et see ütleks meile, miks me sisemiselt oleme rahutud; et see aitaks meid meie patte üles tunnistada, neid alateadvusest meelde tuletada, aga ka inimeste ees oma süüd ja eksimust puhtast südamest nime-tada, seda valusat lõikust mäda-haavas taluda. Et me õpiksime pattu põlgama ja maha jätma, eriti meile armsaid põuepatte, mida me endis hellitame, ja viimselt õpiksime heakski tegema, kus oleme eksinud, ja nende suhtes, kelle vastu oleme eksinud. Nagu tegi seda Sakkeus. Seepärast sai ta ka kuulda: „Täna on sellesinasele kojale tulnud õnnistus!” (Luuka 19, 9.) Algame iga päev nii oma elu nagu uuesti ja alustame iga päev imetsünnitava headuse aheliku, tehes heaks, kus oleme asjade seisukorra viinud segadusse! Nii kindlustame maailmas headuse võimu.

Taevane Isa annab sulle andeks!
Ta tahab seda! Ta tuleb sinule
oma Pojas Issandas Jeesuses Kris-
tuses ennemini vastu kui sina
temale. Ta ütleb ka sulle: „Ole
julge, mu poeg, mu tütar, su patud
on sulle andeks antud!”

Kas oled sinagi seda tunnud?
Kas oled seda vastu võtnud, mida
Jumal endastmõistetavalt, kui helde
ja armuline Isa, sulle tahab anda?
Kas elad selles andekssaamise
rahus ja rõõmus?

Kas tead, mis on selle tunnuseks,
proovikohaks, et elame Jumala
andeksandvas armastuses?

Sellest kõneleb Kristus. Ta ütleb
nii: „Sest kui te annate andeks ini-
mestele nende eksitused, siis annab
teie taevane Isa ka teile andeks.
Aga kui te inimestele nende eksi-
tusi andeks ei anna, siis ei
anna ka teie Isa teie eksitusi mitte
andeks.” (Matt. 6, 14. 15.)

Õige mõõdupuu meie lunastatud
ja lepitatud olekust taevase Isaga
on meie leplik ning andeksandev
meelsus ja süda. Siin ei ole öeldud
õigus või tingimus, mille alusel Ju-

mal meile andestab. Issand Kristus tahab ütelda küll hoopis muud, ja nimelt seda: meie ei tohi julgedagi Jumalalt paluda meie eksimuste andekssaamist, kui meil endil pole andeksandvat südant. Mõtelgem ometigi: me kanname südames kellegi vastu viha ja astume Jumala ette Meie Isa palves, et Jumal meile meie võlad andeks annaks! Kuidas me ometi võime seda mõtelda, et Jumal meile alati ja kõik peab andeks andma ja oma vennale ei taha me ta eksimusi mitte andeks anda?! Need inimesed, kes sinule teevad valu, võib-olla valu teevad sellegagi, et nad sulle ei taha andeks anda, ehkki sa neid oled küllalt palunud, su eksimusi üha meelde tuletavad, laia maailma ja kohviku kitsaste seinte vahele kannavad, need inimesed on meile saadetud Jumalast, et me võiksime näha, kas oleme selgele Jumala elamusele välja jõudnud. Ka kui meie elus tekib vaenlasi, peame sel puhul Jumala laste seisuses kasvama üha kõrgemale ja kõrgemale. Meie ei taha siis mitte

Jumalale lubada: anna meile andeks; ka meie tahame andeks anda! Meie ei taha põhjendada: anna meile andeks, sest meiegi oleme enda võitnud, ära salanud ja andeks annud! Ei! Me tahame ütelda lihtsalt: „Armuline taevane Isa! Anna meile andeks! Meiegi anname andeks!” — ilma uuesti meelde tuletamata, ilma südame põhjas kandmata! Enam veel: head tehes teisele, et teisel on tunne: kõik on lepitatud ja kustutatud!

Kui kaugele oli selles apostel Paulus jõudnud edasi; kui kõrgele oli tema tõusnud! Ega ta muidu oleks suutnud kirjutada: „Hoiduge kurjast eemale, kiinduge heasse... Õnnistage neid, kes teid vaenavad! Õnnistage ja ärge mitte needke!... Ärge tasuge ühelegi kurja kurjaga; mõtelge ikka sellele, mis hea on kõigi inimeste suhtes... Ärge makske ise kätte, armsad... Kui sinu vaenlasel nälg on, sööda teda, kui temal janu on, jooda teda... Ära lase kurjal saada võitu sinu üle, vaid võida sina kuri ära heaga.” (Rooma 12, 9. 14. 17. 19—21.)

Kas pole aga see nõrkus? Kas pole see loomuliku inimese tunnete vastu? Kas ehk ei tule selles nähtavale meie argus? Kas teine ei tarvita meie vastutulelikkust ja armastust kurjasti?

Kuidas aga mõtleme me õigupoolest? Kas nii, et Jumal peab meile andeks andma, aga meie oma kaasanimestele mitte? Kas Jumala juures nõuame me argust, nõrkust, vastutulelikkust kuni viimse võimaluseni? Kas Jumalale on andeksandmine hea küll, kuna meie ei taha leppimisest ja lepitamisest kuuldagi? Kuidas julgeme me arvata, et püha Jumal meile on kõik meie patud andeks annud, kui meie loeme kõrgeks ja auväärseks ning ainuüksi endi kohaseks mitte andeks anda? Teadkem: Jumalgi ei anna siis teile teie eksimusi andeks.

Inimene aga, mina ja sina, meie kõik elame andekssaamisest ja andeksandmisest. Ärgem laskem segada endid oma kuninglikus seisuses sellega, et teised on patused. Ütelgem Blumhardtiga: „Mis on mi-

nul tegemist teiste inimeste pattudega!" Neil endil on juba palju nendega tegemist! Neil endil on neid raske kanda! Nad ise vajuvad juba iga päev nende all kokku! Mitte lisada neile valu, piinlikkust, häbi, lootusetust ei taha me, nõnda nagu me rõõmustame, kui teised seda meie suhtes ei tee. Küll tahame tunda rõõmu, et meil on niisugune Issand, kes ristipuulgi veel palvetas: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea mitte, mida nad teevad!" Ta on ennast meie eest pühitsenud, et meiegi tões oleksime pühitsetud. (Joh. ev. 17, 19.) „Kes on, kes võib mõista hukka? Kristus Jeesus on, kes suri, ja mis veel enam, kes ka meie eest kostab." (Rooma 8, 34.) Täna Jumalat selle eest Jeesuse Kristuse, meie Issanda, läbi. (Rooma 7, 25.)

Milliseiks vabadeks kuninga poegadeks ja tütardeks on taevane kuningas meid kutsunud. Inimesteks, kes endid ei lase eksitada kitsarinnalistest, väiklastest, kiusakaist, kadedaist, vaenulistest inimestest; kes andeksandmisega ja

andekssaamisega ei kauple ega selle üle suuri konto-korrentarveid ei pea! Kes meid aga küll on kutsunud taevasse Isa lasteks, kes „oma päikest laseb tõusta kurjade ja heade üle ja laseb vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale“ (Matt. 5, 45); kes oskab nõnda armastada ja andestada, et „tölnerid ja hoorad saavad ennemini Jumala riiki“ kui preestrid ja need, kes endi meelest on õiged (Matt. 21, 31. 23), kes ütleb oma Pojas: „Nõnda on taevas ühest patusest, kes meelt parandab, enam rõõmu kui üheksakümnest üheksast õigest, kes meeleparandust ei vaja.“ (Luuka 15, 7.)

Saa oma südames niisuguse taevasse Isa ja niisuguse Issanda kaastööliseks andeksandmises. Aita luua lepitatud vendade lepituskogudust, kus tänus ja rõõmus tunnistatakse: meie usume pattude andestust!

Kui sa tohid käia Isa armastuse päikesesäras, siis ole sina ise ka see, kelle olekust paistab vastu väevatud ja koormatud inimsüdameile ja ühiskonnale:

„Rahu olgu sellele kojale!.. Jumala riik on teie ligi tulnud!” (Luuka 10, 5. 9.) Nii on Riigi Issand ise käskinud teha. Nii on ta ise teinud, kui ta, ülestõusnu, oma jüngerite keskele astus ja ütles: „Rahu olgu teile!” (Joh. 20, 19.) „Ja kui ta seda oli ütelnud — said jüngerid rõõmsaks...” (Joh. 20, 20.)

Selsamal korral puhus ta nende peale ja ütles: „Võtke vastu Püha Vaim!” (Joh. 20, 22.)

„Kui siis selle Vaim, kes Jeesuse on üles äratanud surnuist, teis elab, siis tema, kes Kristuse äratas surnuist, teeb ka teie surelikud ihud elavaks oma Vaimu läbi, kes teis elab.” (Rooma 8, 11.)

„Nii ei ole siis mingisugust hukkamõistmist neile, kes on Jeesuses Kristuses, kes ei käi liha järgi, vaid Vaimu järgi.” (Rooma 8, 1.) Enam veel: meie ihust peavad, nagu Kiri ütleb, elava vee jõed jooksuma!” (Joh. ev. 7, 38.) Ja seda ütles Issand „Vaimust, kelle pidid saama need, kes temasse usuvad”. (Joh. ev. 7, 39.)

Ja ära mitte saada meid kiusatusse!

See palve algab sõnaga „Ja“, mis seob selle palve eelmise palvega. Nad on ka tõesti teineteisega tihedas seoses. „Anna meile andeks meie võlad ja ära mitte saada meid kiusatusse!“

Igaühel meie seast on oma minevik. Sellesse mineviku raamatusse on üles tähendatud meie võlad, meie eksimused, meie üleastumi-

sed. Oma võlgadest tahame me saada lahti. Seepärast palvetame: „Anna meile andeks meie võlad!“ Meie anname endid selle palvega täiesti Jumala kätte. Usuisa Luther ütleb nii: selle palvega — anna meile andeks meie võlad — lähen mina magama, s. o. Jumala rahusse! Tema on meie rahu! Tema on meie andeksandmine Jeesuse Kristuse lunastuse läbi!

Ent igaühel meie seast on ka oma olevik ja tulevik. Me tõuseme igal uuel päeval uuesti üles. Me astume pattude andekssaamise järele jällegi ellu. Meie süda tuksub edasi ja meie ümbrus elab edasi. Uus päev, uus algus, aga kõrk ümbrus toob endaga ühes uusi asju, uusi otsustamisi. Meie eluteele astuvad vanad, aga ka uued inimesed. — Ent üles tõuseb endine minagi. Sellega ühes on seal vanad ja uued tunded ja soovid, endine tahe, korduvad teed, vanad harjumused, vanu ja uusi kiusatusi! Oleme tahtnud neid maha jätta, neist möödu-da, ometi on nad jällegi seal. Samuti on seal endine maailm, endi-

sed olud; aga ka uued ühendused ja uued võimalused endises maailmas kerkivad esile.

Uuesti seisame teelahkmel: kuhu poole minna? Mis valida? Kuidas talitada? Ei tea, milles seisab Jumala tahtmine! Vahel paistab see meile küll olevat selge. Aga seal samas oleks Jumala tahe nagu mujal; nagu sunniks meid taevane Isa mujale minema. Aga kuhu? Kas ei meelita meid mingi hääl uuesti eksimustesse, võlgadesse? Kas ei ole kiusaja kohal ega ole laotanud salaja meile teedele ette võrke, millesse peaksime tahes-tahtmata uuesti langema?

Oma minevikust me sammume olevikus edasi ja astume tulevikku selle palvega: „Ja ära mitte saada meid kiusatusse! Usuisa Luther ütleb: selle palvega tõusen ma üles. Nii see on. Ja maailm oma nõuetega, hing oma ihadega, vaim oma tahtega, maailm oma välispidiste asjadega ning meelitustega on jällegi uuesti seal. Kui see poleks nii, peaksime ju siit maailmast ja endast ära minema ning lahkuma.

Aga kogu Issand Jeesus Kristus, kes on raskesti kiusatud, ütleb oma ülempreesterlikus palves: „Mina ei palu mitte, et sa nad võtaksid ära maailmast, vaid et sa neid hoiaksid tigateda eest.“ (Joh. ev. 17, 15.) Siin maailmas peab ju Jumala nime ka pühitsetama; siia peab tulema tema riik; siin peab tema tahtmine sündima. Elu maa peal peab kujunema eluks Jumala tahte järele, nõnda nagu see sünnib taevaski. Peab minema täide sõna Johannese ilmutusraamatust: „Ja ma kuulsin suure hääle taevast ütlevat: Vaata, Jumala telk on inimeste juures! Ja tema asub nende juure elama, ja nemad on tema rahvad ja Jumal ise on nendega.“ (Joh. ilm. 21, 3.)

Aga iseäranis Kristus teab, millises seisukorras ja oludes me siin maa peal praegu elame ja võitleme. Tema palvetab seepärast oma jüngrite, meie kõikide eest, et Isa taevas meid tigateda eest hoiaks, sest: „nemad ei ole mitte maailmast, nõnda kui minagi ei ole maailmast.“ (Joh. ev. 17, 15. 16.)

Jeesus õpetab meid oma suurest

kogemusest nõnda palvetama: „Ja ära mitte saada meid kiusatusse!” Jeesusel oli palju kiusatusi teel. Juba ta tegevuse alguses loeme: „Siis Vaim viis Jeesuse kõrbe kura- di kiusata. (Matt. 4, 1.) Aga ka ta töö keskel ja lõpus oli tal paljude mitmesuguste kiusatustega tege- mist. Nälja tõttu, mida ta keha tun- dis, seadis kiusaja teda küsimuse ette: kas ta ei tarvitaks oma jõudu ega teeks kivid leivaks. Soovid, mis hinges pesitsesid, viisid teda küsimusele: kas mitte Jumala riiki teostada imedega? Vaim palvetas kannatamise puhul: kas Isa karikas ei võiks minna mööda ja mina sammuda teist teed? Maailma va- randused, rikkus, au — neid sea- dis talle kiusaja silme ette. Sa- muti tulid variserid ja saduserid teda kiusama igasuguste küsimus- tega, arupärimistega, nõudmistega. Aga niisama olid jüngridki talle kiusajaiks, nii et ta arukale Peet- ruselegi pidi ütlemä: „Tagane mi- nust, saatan!” (Mark. 8, 33.) Aga ka rahvahulk oma vaimustusega, oma nõudega ja silmapilkse tuhi-

naga, tahtes teda valida oma kuningaks, saab kiusajaks! Issand tõrjub igakord kiusaja ja kõik kiusatused endast eemale. Temal on terav relv käes: Jumala sõna ja Jumala tahe! See on tema leib, tema elu, tema töö ja ülesanne. Sellega ta lööb kiusajat ja kiusatusi: „Tagane minust, saatan! Sest kirjutatud on: „Sina pead Issandat, oma Jumalat, kummardama ja ükspäinis teda teenima!” (Matt. 4, 10.)

Aga Kristus teab ka, kui hädaohtlik on kõik see, niihästi kiusaja kui kiusajad ja kiusatused. Ega ta muidu oleks õpetanud oma jüngerid palvetama: Ja ära mitte saada meid kiusatusesse! Küllap ta ise on nõnda palvetanud ja palavas palves kiusatuste vastu võidelnud! Mida raskem on aga siis meie seisukord ja mida enam peame meie palvetama: Ja ära mitte saada meid kiusatusesse!

Meie seisukord on sellepärast seda raskem, et Jumal ise on maailma loonud ja meid siia maailma. Ta on mulle annud ihu ja hinge ning vaimu, mõistuse, meeled ja

kõik vara. Ka mehe, naise ja lapsed, omaksed ja naabrid, sõbrad ja rahva liikmed ning iga teise inimese. Ja kõik see võib mulle saada kiusatuseks. Mina ise ja kõik, mis mul on. Kõik kaunid anded ja head inimesed!

Mitte et Jumal oleks see, kes meid meelega tahaks kiusata õnnetuks. Jeesuse vend Jaakobus kirjutab oma kirjas: „Ärgu kiusatuses olles ükski ütelgu: Mind kiusab Jumal! Sest Jumalat ei saa kiusata kurjaga ja tema ise ei kiusa kedagi. Aga igaüht kiusatakse, kui tema enese himu teda veab ning avateleb. Pärast kui himu on rasetunud, toob ta patu ilmale, aga kui patt on täiesti tehtud, sünnitab ta surma.” (Jaak. 1, 13—15.) Kiusajaiks on siis palju muid tegureid. Kuri ise, kurat, saatan, diabolus, see, kes Jumala hea Isa vastu on, kes asjad segamini ajab, korratust sünnitab, peale kaebab, vihkamisi, nurinat, tighedust külvab! Aga siis: meie ise! Jeesus ütles ju: „Mis inimesest välja läheb, see rüvetab inimese. Sest seestpoolt inimeste südamest

lähtuvad kurjad mõtted, hoorused, vargused, tapmised, abielurikkumised, ahnus, kurjused, kavalus, kii- malus, kade silm, Jumala pilka- mine, kõrkus, rumalus. Kõik need pahad asjad lähtuvad seestpoolt ja rüvetavad inimese." (Mark. 7, 20—23.) Inimese süda on talle kiusatuste allikaks. Samuti inimese ihu oma nõuetega meelelistele nau- timistele. Aga vaimgi astub ini- mese ette, tõstab teda kõrgele, pa- neb teda kiusatuse ette: Sina oled ju jumal ise! — Nii võivad kõik as- jad saada kiusatuse põhjuseks ja meid ahvatella surma teele. Saa- me aru, kui peame vahel apostel Paulusega ahastuses õhkama: „Oh mind viletsat inimest!" (Rooma 7, 24.)

Aga kas siis Jumal ei võiks meid ja asju nõnda korraldada ja seada, et see kõik meile ei saaks kiusatu- seks? Mis selleks oleks vaja?

Lihtsalt võtta meilt inimese vaba- dus ja mitte anda meile isiksuseks kasvamise, arenemise võimalusi, seega hävitada meilt ka otsustamis- võime. Seda vabadust me aga ei taha milgi tingimusel käest anda!

Ümberpöördult: me teame, et see on meie kõrgus, suurus ja meie isiksuse aluspind! Küll oleme me rõõmsad, et Jumala riik koosneb vabadest, headest isiksustest! Selle sinaseiks tahaksime kasvada!

Jumal ei kiusa meid sihilikult, et meid hävitada ning viia õnnetumasse ellu ja surma. Küll tahab Jumal nii, nagu Pühas Kirjaski seisab: „Siis viis V a i m Jeesuse kõrbe kuradi kiusata“ (Matt. 4, 1), et meie kiusatuste keskel kasvaksime ja sirguksime Jumala laste vabaduses ja pühitsuses. Iga kiusatus on nagu *examen rigorosum*, nagu küpsuskatse, mille läbi me ühest klassist, ühest koolist, ühest arenemisjärgust teise võiksime sammuda. Kui ilusasti kõneleb meister Eckehart: Tundsin isandat, kes igakord, kui ta kedagi oma saatkonda vastu võttis, teda mingi ülesandega saatis öisele teele. Siis ratsutas ta ise temale vastu ja võitles temaga. Nõnda valis ta endale truid, kindlaid saatjaid ning ülesandetäitjaid. Kord juhtus, et üks sulaseist, keda ta nii kiusas, läbi katsus, oleks ta

peagu surmanud. Aga just seda su-
last armastas ta pärast kõige roh-
kem ja andis talle täita tähtsaimad
ning raskeimad ülesanded.

Nii saadab Jumal meile kõik
teele, ta laseb meis tekkida mõt-
teid, tundeid ja tahteid, ta viib meid
iseäralistesse seis- ja olukorda-
desse, et me kiusatustele vastu pa-
neksime, et me tugevaks saaksime,
kasvaksime kõiges selles, mis on
püha ja hea, et Jumal meid seda
enam armastaks. Seepärast peab
ka kõik see, millega kurat meid
ahvatleb, meie vabadust kurjusele
ära mõtleb kasutada, viimselt heaks
tulema. See, kui me kiusajale vas-
tu paneme ja kõik kiusatused vöi-
dame, vajutab meile peale puhta
kulla proovi.

Nüüd on vist meile selge, miks
Issand meid õpetas palvetama: Ja
ära mitte saada meid kiusatusse!
— Jumal tahab meid küll kiusa-
tuste keskele lasta minna; koguni
„Vaim“ kannab meid niisugusesse
kõrbe, kus ainult vägev kiusaja ja
suur kiusatus meile vastu vaatab!
Vahel koguni väga meelitaval vii-

sil. Ega muidu kunstnik Fidus maalitud kuradi, kes Issandat kiusab, kauni, nägusa, ideaalse noormehe kujul. Aga Jeesus ise teadis, et iga kiusatus on kaheterane mõök: ta võib meid lüüa rüütliks, ta võib aga meid ka lüüa maha või koguni surmata. Mõteltgem, mis see tähendanuks, kui Jeesus poleks oma kiusatuste keskel jäänud võitjaks, kui ta poleks surmani pannud vastu kuradile, inimestele, rahvahulkadele ja iseenesele — kõigele sellele, mis teda kiusas? Kui ta otsustavalt tähtsail silmapilkudel poleks jäänud truuks ega kindlaks, vaid annuks alla ja lasknuks minna sündmusil nagu need läksid ning toiminuks inimeste tahte järele — Kui kergesti aga meie seda ei ole! Kui kergesti me vangume, kahtleme, nõrkeme, anname alla! Sellest suurest vastutusrikkast olekust, mis igaühel on, väljudes peame palvetama: Ja ära mitte saada meid kiusatusesse! Mis kasu oleks meil sellest, kui me oma himudele, soovidele, maailma tahtele annaksime järele, aga sealjuures Jumala nime

ei peaks pühaks, ei hooliks tema riigi asjadest, tema tahtmise täitmise jätaksime kõrvale! Kuidas paneb see apostel, kes oli Jeesuse rinnal, ta südame ligi, meile südamele: „Ärge armastage maailma ega seda, mis on maailmas. Kui keegi maailma armastab, ei ole Isa armastust tema sees. Sest kõik, mis maailmas on, liha-himu, silmahimu ja elukõrkus, ei ole mitte Isast, vaid maailmast. Ja maailm kaob ja tema himu, aga kes teeb Jumala tahtmist, püsib igavesti.“ (1. Joh. 2, 15—17.) Apostel Johannes arvab siin maailma all patust, jumalavastast, Jumalast eemale läinud olekut, seda maailma, mis läheb oma teed, arendab jumalavastast meelsust ja uhkustab Jumala salgamises. Niisugune maailm kannab eneses surma märki. Võib-olla on väljaspoolne fassaad veel tore ja hoitakse tugelega ülal, seespool on aga tühjus!

Selles maailmas ei ole meil kerge elada. Elu Jumala tahtmise järele nõuab suuri jõupingutusi. Jumala nime pühitsemine nõuab tun-

nistamist ja enesesalgamist. Koguni veretunnistajaini läheb kristlaste elu. Ja imelik, et sealjuures katsub maailm teha selgeks, et nende sammud on just Jumala meelepärane tegu. Kuidas ütleb Kristus oma jüngerile enne lahkumist: „Nemad tõukavad teid välja kogudusest ja tuleb aeg, kus igaüks, kes teid tapab, mõtleb sellega meelega tegevat Jumalale.“ (Joh. ev. 16, 2.) Ka just niisugused silmapilgud ja elamused on kristlastele suurimaiks kiusatusteks. Küllap seda tundis Jeesuski Ketsemani aias palvevõitluses oma ristisurma eel. Ent kuskil ei seisa, et ristiinimese elu peaks olema kerge. Ümberpöördult: Issand väljendab koguni seda nii raskelt, et pead vahel küsima: Kes saab siis taevariiki ja õndsaks? See on ju Issanda sõna: „Äga kui sinu pahem silm sind pahandab, siis kisu ta välja ja heida enesest ära; ja kui sinu parem käsi sind pahandab, siis raiu ta maha... sest sulle on parem, et üks sinu liikmeist hukub, kui et kogu su ihu heidetakse põrgusse.“ (Matt. 5, 29. 30.)

Ja teises kohas Issand rõhutab:
„Maailmas on teil ahastust!” (Joh.
ev. 16, 33.)

Äga me ei tohi heita meelt! Meie peame teadma: Jumal tahab oma riiki kindlaid truid isikuid. Võitlejaid ja võitjaid! „Kes võidab, selle ma teen sambaks oma Jumala templis ja tema ei lähe sealt mitte enam välja, ja ma kirjutan tema peale oma Jumala nime ja oma Jumala linna, uue Jeruusalemma, nime, mis tuleb maha taevast minu Jumala juurest, ja oma uue nime.” (Joh. ilm. 3, 12.) Küll öeldakse meile: „Ärge eksige, Jumal ei anna ennast mitte pilgata! Sest mis inimene külvab, seda tema ka lõikab. Sest kes külvab oma lihale, see lõikab lihast hukatust. Äga kes külvab vaimule, see lõikab vaimust igavest elu.” (Gal. 6, 7—8.) Meie võime olla vaimu peale külvajad! Ja siis ka igavese elu lõikajad. Jumal ise tahab meid aidata ühest võidust teise, kui tunne me ja mõtleme, tahame ja otsustame otsekoheselt, tõeliselt.

Just järgmist on vaja, et võiksime kiusatustest läbi kasvada igavese elu valguse kandjaiks. On vaja täielist, absoluutset, ausust Jumala ees! Ka oma salajasimad südame nurgad avada ja lahti hoida taevase Isa ees. On vaja täielist sõnakuulmist! Mitte patuga mängida, uuesti kiusatuste kallastele minna! On vaja enese mina ohverdamist täielises andumuses Jumalale ja ligemisele! On vaja südame lahtihoidmist palves. „Paluge lõpmata!“ (1. Tess. 5, 17) ütleb apostel Paulus, s. o.: olgem vait Jumala ees, ärgem rutakem omaga temale ette, et Jumala hääl meis saaks nii tugevaks, et meil oleks selge teenäitamine käes. Ärgem unustagem, et on olemas kahesuguseid kiusatusi, nagu usuisa Luther seda selgitab: ühed pahemal käel, mis meile valu teevad. Neile tahaksime mõõgaga sekka raiuda, neile tahaksime tuld taevast maha tuua! Aga seal kostab Issanda ütlus: „Kas teie ei tea, mis vaimu lapsed te olete? Sest inimese Poeg ei ole mitte tulnud inimese hingi hävitama, vaid

päästma." (Luuka 9, 55. 56.) — Teised kiusatused on paremal käel: seal on kõik, mis meile on armas ja kallis! Kuidas needsamad jüngrid, kes tahtsid hävitavat tuld alla tuua Saamaria küla peale, tahaksid viibida ülal mäel, kus hea oli viibida, kuidas nad tahavad olla Issanda paremal ja vasakul käel ta auriigis. (Matt. 20, 20—24.) „Aga Jeesus kutsus nad oma juurde ja ütles: Te teate, et paganate ülemad valitsevad neid ja suured isandad tarvitavad vägivalda nende kallal. Kuid teie seas ei tohi nõnda olla; vaid kes iial teie seast tahab saada suureks, see olgu teie pälviija; ja kes teie seast tahab olla kõige esimene, see olgu teie pälviija; otsegu Inimese Poeg ei ole tulnud, et teda pälvitaks, vaid pälvima ja oma hinge andma lunaks paljude eest." (Matt. 20, 25—28.)

Igaüks elab olevikus ja sammub tulevikku. Igaühel korduvad vanad kiusatused ja tekivad uued. Need peab võidetama. Kui Jumal annab andeks meile meie võlad, kui me tohime unustada, mis on möödas,

siis sirutugem sinna poole, mis on ees, püüdkem „seatud märgi poole, taevase kutsumise võiduhinna poole Kristuses Jeesuses.” (Fil. 3, 14.) Seepärast: „Valvake, seiske usus, olge mehed, saage tugevaks!” (1. Kor. 16, 13) ning teadke, et see Issand Kristus, kes õpetas meid palvetama: Ja ära mitte saada meid kiusatusse! — see „Issand teab päästa jumalakartlikke kiusatusest.” (2. Peetr. 2, 9.) Ka siis on ta veel truu, kui me üha uuesti langeme kiusatusse, millest pääsmiseks mõistust ega oskust pole küllalt, küll aga seda Poega, kes meid patu orjusest täieliselt päästab. Ja „kui nüüd Poeg teid teeb vabaks, siis olete te õieti vabad”. (Joh. ev. 8, 36.) Vabad minevikust ja vabad olevikus ning vabad tuleviku lootuses.

Tänagem taevast Isa, kes meile on läkitanud oma Poja. „Sest meie ülempreester pole niisugune, kellel ei oleks kaastundmust meie nõtrusega, vaid kes kõiges on kiusatud otsegu meie, siiski ilma patuta. Sellepärast läki nüüd julgusega

armujärje ette, et meie halastust saame ja leiame armu oma abiks õigeks ajaks." (Hebr. 4, 15. 16.) See ülempreester ütleb: „Seda olen mina rääkinud teile, et teil oleks rahu minus. Maailmas on teil ahastust; aga olge julged, mina olen maailma võitnud!" (Joh. ev. 16, 33.)

Vaid päästa meid ära kurjast!

Viimased kolm palvet Meie Isa palvest on üksteisega tihedas seoses. „Anna meile andeks meie võlad!“ sunnib kristlast vaatama minevikku; „Ära mitte saada meid kiusatusse!“ — seab teda iseäranis olevikuga, aga ka tulevikuga silma vastu; seitsmes palve: „Vaid päästa meid ära kurjast!“ — paneb teda mõtlema tulevikule ja selleko-

haselt käituma olevikuski. Viimselt on aga kõik palved üksteisega seotud: me tarvitame igapäevast leiba, et võidelda patu, surma ja kuradi vastu, et Jumala tahtmine sünniks, tema riik pääseks võidule ja et igal pool maailma otstest kostaks taevasse kõrgusteni: „Püha, püha, püha on Jehoova Sebaot! Kõik ilmamaa on täis tema au.“ (Jes. 6, 3.)

Selles palves, „Vaid päästa meid ära kurjast!“, õpetab meie Issand meid paluma lunastamist kõigest sellest, mida oma elus nimetame kurjaks.

Mida aga me siis õigupoolest nimetame kurjaks ja kuidas me seda palvet peame mõistma, sellesse tahame süveneda?

Mis on meile, meie elule kuri? Et meile mõni asi on kurjaks, mõni elus juhtuv hetk, sündmus meile kuulutab kurja ja toob kurja, on meile kõigile teada. Meil on koguni elus kurje ajajärke. Samuti teame, et mõni inimene, mõni isik meile on kuri. Me tunneme, et koguni vanakuri ise teeb meile raskusi ja tõukab meid igasuguseisse

hädadesse. Üldiselt öeldakse, et ajad ja sündmused, kus meile osaks saab midagi halba; sünnib viletsust, häda; kus nõrkus, haigus, valu, mure, nälg, südamepiin, lein, kartus, töötaolek, häbi, tagarääkimine, laimamine on kurjad. Apostel Paulus kõneleb ka surmast kui viimsest vaenlasest, „kellele tehakse lõpp“. (1. Kor. 15, 26.) Ning viimaks peab lõpp tehtama ka vana-kurjale endale. „Ja surm ja surmavald heideti tulejärve. See on teine surm,“ ütleb piltlikult ilmutaja Johannes. (Joh. ilm. 20, 14.) „Sest Issand, meie kõigeväeline Jumal, on võtnud valitsuse oma kätte“ (Joh. ilm. 19, 6) ja Jumal on kõik kõiges (1. Kor. 15, 28). Siis on lõplik pääsmine kurjusest sündinud.

Seni aga näeme ilmotsata ahe-likku kurjast. Keegi ei ole kurjata. Seepärast seegi palve on kõigile, kes oleme patu ja surma lapsed siin maapinnal. Me palume selles palves mitte ainult päästmist igast üksikust kurjast, vaid just ka kurjuse juurest, sellest, mis saadab häda, vaeva, õnnetust: patust, sur-

mast ja kuradi väest. Tahame siingi *ad fontes*, minna allikate juurde, ja toimida radikaalselt, põhjalikult. Tahame õieti hinnata ja aru saada sellest, mis on kuri. Tean haigeid, tean oma elust sündmusi, kus oma kannatuspäevi oleme enne arvanud kurjuseks, ja pärast nägime: nad olid ainult vahendid, mis meid Jumala juurde viisid ja meile said nagu õnnistusttoovaks ingleks. Inimesed lahtiste südametega leiavad valus ja tagakiusamiseski seda head, mida Jumal sinna varjule on pannud. Teiselt poolt tean üht esialgu õnnelikku inimest, kes võitis suure, miljonilise loosi. Ta oli pealegi jõukas. Ta naeratas ja ütles: „Sest igaühele, kellel on, antakse.“ (Matt. 25, 29.) Aga ta ei küsinud: mida Jumal sellega tahtis, et ta temale korraka nii suure vara rüppe pani. Älgas edasitormamine; ta läks hoolimatult edasi; süda muutus kõvaks; ta jäi kirikust ja Jumalast eemale. See „õnnelik juhtum“ sai siis temale õnnetuse ja kurjuse sünnitajaks. Kurjus ei olegi ju muud kui Juma-

last eemalolek, enesearmastus, piiratud olek, seotud seisukord, kus Jumal enam ei ole Jumal, küll aga loodud asjad muutuvad ebajumal- laiks. Seepärast palume, et tae- vane Isa meile meie patud andeks annaks, meid uude pattu ei viiks ning patu eest hoiaks ja kaitseks, s. o. päästaks kõigest kurjast. Patt on ju see, mis meid Jumalast viib eemale. Ja eemalolek Jumalast on kõige häda, valu, viletsuse algus.

„Vaid päästa meid ära kurjast!“ See tähendab siis: päästa meid kõigest sellest, mis saab meile pa- tuks, viib patule! Päästa meid saa- tanast enesest, pimeduse vürstist, kes sinu valguse riigi vastu võitleb. Päästa meid surmast, mis hävitab kõik head alged ja teeb lõpu palju- dele kavatsustele! Selle palvega palume sedasama mis laulusõna- dega:

Ligemal', Jumal, Sull',

Ligemal' Sull'!

Kellel Jumal on südames, sellele on taevas lahti.

Seda palvet on meile kõigile hä- dasti vaja, sest on olemas rohkesti

pattu, rohkesti seepärast ka häda ja viletsust. Õige on, kui usuisa Luther ütleb, et see maailm siin on õigupoolest vaid hädaorg.

Kuidas aga mõista seda pääsmist maailmast, kus kurjust on nii palju, nõnda et maailma võime koguni nimetada hädaoruks? Ons see ainult igatsus? Ons see mõni sügav tunne? Ons see meeleheit elu üle? Kas palume me kustumist ja tühjusse vajumist, nirvaanasse minemist ja kas ütleme: küll oleks hea, kui silmad vajuksid kinni ja uinuksime igavesti sügavasse unne?

Kõigepealt peab meile saama teadvaks, et lunastus ja päästmine kurjast on sündinud. Juba vanal ajal ütles Jumal prohveti suu läbi: „Ära karda, sest ma olen sind lunastanud ja nimepidi sind kutsunud; sa oled minu oma.” (Jes. 43, 1.) Meie elame aga peale Kristust. Meile peab seepärast saama teadlikuks Kristuse sõna ristipuult: „See on täide saadetud!” Lunastustöö on täide saadetud! Vahetekk patuse maailma ja püha taeva vahel on katki kistud. Paradiisi uks on

avatud! Ja kostab meile võitja Issanda hääl: „Tõesti, mina ütlen sulle, täna pead sa minuga olema paradiisis!” (Luuka 23, 43.) Me peame saama teadlikuks, et:

Issand on siin,
lõppenud häda ja piin!

Jumal on kuningas maailma üle. Jumal on isand häda üle! Jumal teeb, et tema tahtmine sünnib, tema riik tuleb! Jumal teeb, et sinul oleks igapäevane leib! Jumal teeb, et kahetsev süda leiaks rahu! Sest „Jumal on armastus”. (1. Joh. 4, 16.) „Selles on Jumala armastus meie vastu saanud avalikuks, et Jumal oma ainusündinud Poja on läkitanud maailma, et meie tema läbi elaksime.” (1. Joh. 4, 9.) Jumal tahab meie elu. Selleks on ta meile saatnud oma Poja. „Mina olen tulnud, et neil peab olema elu ja kõike rohkesti.” (Joh. ev. 10, 10.) Tänaagem Issandat, sest ta on hea! Meie ei saaks kurjast välja ega päästetud, kui taevane Isa ei oleks saatnud meile oma Poega, meie Issandat Kristust, ja kui ta meile ei läkitaks oma tõe Vaimu, kes meid

juhatab kõige tõe sisse ja seal hoiab. Kõik meie tegu ja püüdmine oleks asjata. Issand on aga tõe. (Joh. 14, 6.) Issand oli kuulekas taevasse Isa vastu ristisurmani (Fil. 2, 8). Tema ei elanud enesele, vaid andis oma elu lunaks paljude eest. (Matt. 20, 28.) Küll oleme me maailmas, kus on palju kurjust. Küll oleme me maailma merel, kus on palju tormi. Ja vahutavad lained tõusevad kõrgelt üle meie ja ähvardavad meid oma alla matta, aga: Issand on ju siin, maailmas, meie keskel! „Ja sedamaid rääkis ta nendega ja ütles neile: Olge julged, mina olen, ärge kartke!“ (Mark. 6, 50.) Ja, ärge kartkemgi, sest „rahu Jumal tallab pea saatana teie jalgade alla!“ (Rooma 16, 20.)

Küll on maailmas veel palju kurjust; küll võib kuri ise veel igal pool mõju avaldada; küll oleme meie kõik pattu teinud ja oleme Jumala aust ilma (Rooma 3, 23), aga ometi kostab üle maailma triumfeeriv võidusõnum: „Surm on neelatud võidusse! Surm, kus on sinu

võit? Surm, kus on sinu astel? Aga surma astel on patt ja patu vägi on käsk. Aga tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!" (1. Kor. 15, 55—57.)

Ävagem ainult usalduses oma taevase Isa vastu oma südamed. *Sursum corda!* Me saame „õigeks muidu, tema armust, lunastuse läbi, mis on Kristuses Jeesuses, keda Jumal on seadnud lepitusohvriks usu läbi tema veres!" (Rooma 3, 24. 25.) See on ka meie evangeelse kiriku põhiõpetus: õigeksmõistmine Jumala armust usu läbi!

Kas see tähendab: sinul ja minul ning kristlikul kogudusel pole enam midagi vaja teha? Käed panna rüppe ja oodata enda lõplikku lunastamist?

Aga kuidas ütleb seesamane suur apostel, kes kõneleb õigeksmõistmisest usu läbi ilma käsutegudeta (Rooma 3, 28) filiplaste koguduse rahvale: „Nõudke eneste õndsust kartuse ja väristusega!" (Fil. 2, 12.) Me peame olema teadlikud mitte ainult selles, et Jumal on meid kut-

sunud pimedusest valgusse, patust õndsusse, hädaorust taeva, vaid me peame ka teadma, et Jumal on Issandas Kristuses meid kutsunud võitlusele kõige kurjaga ja kurjusega, endas ja enda ümbruses. Jumal on kutsunud meid pühitsuse elule.

Paljud võitlevad majanduse, poliitika, kirjanduse, kunsti, aladel. Nad ütlevad, et võitlevad kurja ja kurjuse, häda ja viletsuse, alatuse ja pori vastu — ja siiski: kui vähe kõigil neil võitlejail on öelda või — ütlemine nii: kui palju sünnib uuesti kurjust, ja just meie tegude ja loomingu tagajärjel! Miks? Paljudel neil ei ole võitluses kurja vastu midagi ütelda, sest nad ise ei ole võitlejad ja võitjad. Nad ei taha võidelda kurjusega endaski, mida suudaksid nad siis teha kurjusega endi ümber? Lonkajad, allajääjad, viletsad roomajad oleme sagedasti! Tuleb kõigepealt võidelda kurjusega, patuga, kannatamatusega, mugavusega eneses, endajumaldamisega! Jeesus võitis enne kiusatused ja kurja endas ning siis astus

välja maailma vastu. Jeesus kandis endas aga ka külluses Jumala Vaimu. Meie aga oleme uhked, et oleme küll vaimukad ja vaimuteravad, ent meil puudub Püha Vaim! Aga alles Püha Vaimu vili on meie pühitsemine, ja sellega ühenduses „armastus, rõõm, rahu, pikk meel, heldus, headus, truudus, tasandus, kasinus“. (2. Tess. 2, 13; Efesl. 1, 4; Gal. 5, 22.) Kõik head teod on usu vili, mis kasvab välja osadusest oma võitjaga, Issandaga: „Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja; sest minuta ei või teie midagi teha.“ (Joh. ev. 15, 5.) Kui me oleme nõnda tõsiselt endaga võidelnud, alles siis saame terava kõrva teiste jaoks, nende jaoks, kes meid kutsuvad appi. Neid vaikkeid kannatajaid on palju. Jeesus nägi neid viletsaid, vaevatuud ja koormatuud. Temal oli sügav kaastunne nendega. Temal oli neist hale meel. Tema nuttis oma rahva pärast. Mitte alati välispidise teoga ja öeldud sõnaga. Ei, tema sügav vaikiminegi oli tegu ja avaldas mõju isegi

Pilaatusele. Mitte õnne, tervist, palju au ja raha ei tahtnud ta tuua kõigepealt, vaid „üht asja, mis on tarvis“: elu ja hinge õnnistust. Avagem omadki silmad ja süda. Nähem häda ja viletsust, kurjust ja pattu! Tundkem, et Jumalast eemalolek on kõige kurjuse juur ja är gem tehkem usust eraasja, vaid rahva õnnistuse alus! Et meie pattud võiks kustutada, me kiusatuses võiksime olla tugevad! Ja kus on pattude andestus, seal on elu ja õndsus.

Kuidas siis aga võidelda? Kõigepealt kõik lootus panna Jumalale. Tema on Issandas meile annud võidu. „Sest Jumal on see, kes teis on tegev, et teie tahate ja teotsete tema heameele järgi.“ (Fil. 2, 13.) Kui aga Jumal on kõik, siis võime endid ohvriks tuua, nõnda nagu tema omaenda Pojalegi pole annud armu. Katsu igal pool arendada pühitsuselu, kustutada häda. Su vasak käsi är gu teadku, mida su parem teeb. (Matt. 6, 3.) Peaasi ei ole, et loetleme oma vägevad teod, peaasi on, et meie nimed

on kirja pandud taevasse. (Luuka 10, 17—20.) Läheme aga kindlas usus edasi. „Ja ma olen julge selles, et see, kes teis on alanud hea töö, selle ka lõpetab Jeesuse Kristuse päevani.“ (Fil. 1, 6.)

Algame kindlal viisil endast ja oma ümbrusest! Küll paistab, et kurjuse hulk on otsatu suur. Aga Kristus julges üksi kõigele sellele vastu hakata. Ta heitis oma elu ristipuule ohvrisurmaks! Ta leidis ka õndsä lõpu. Ega ta muidu võinud suremishetkel ütelda: „See on täide saadetud. Isa, sinu kätte ma annan oma vaimu!“ Ja ta ei leidnud õndsat lõppu mitte ainult endale, vaid ka kurjategijale.

Küll me siis saame tunda, et kuigi oleme nõrgad, Jssand on vägev, kuigi oleme nagu surijad, Jssand elab, ja et me imelikul viisil suudame kõik Kristuses, kes meid teeb vägevaks. (Fil. 4, 13.)

Olgem ustavad surmani, siis pä-rime elu krooni. (Joh. ilm. 2, 10.) Mitte aga surmani truud oma va-lele kutsele, mitte truud maailma-le ja ümbrusele nende ihade ja

soovide kohaselt — ei: truud Jumalale!

„Päästa meid ära kurjast!“ Sellega vaatame tagasi kõigele, mis Jssand on meid õpetanud palveta- ma, ja võtame selle siia palvesse üles. Sest me oleme veel kurjuse kütkes, kui Jumala nime ei pühitseta, kui tema riik ei tule, kui tema tahtmine ei sünni, kui meil pole igapäevast leiba, kui meie patud pole andeks antud ja kui me kiusatusi ei hinda.

Võtkem oma rist endi peale ja astugem oma kuninga, Jssanda Kristuse, järel! Ja teadkem: ta on tulnud tuld taevast viskama maa peale (Luuka 12, 49); ta on suureks võitluseks võtnud kätte mõõga — oma püha evangeeliumi. „Nõnda kui Isa mind on läkitanud, nõnda läkitan mina teidki.“ (Joh. ev. 20, 21.) „Seda olen mina rääkinud teile, et teil oleks rahu minus. Maailmas on teil ahastust; aga olge julged, mina olen maailma võitnud.“ (Joh. ev. 16, 33.)

Seda tundsid jüngrid ja esimesed kristlased. Ega nad muidu ütel-

nud: „Ja see ongi see võit, mis on võitnud maailma: meie usk.“ (1. Joh. 5, 4.)

Aga Jeesus on jätnud meile ka midagi suurt kinnituseks ja jõukogumiseks. See on ta võidusööma- aeg. Seal on meie Issand Kristus ise keset meid. Seal saab meile teadlikuks pattude andestus; sealt saame jõudu uueks võitluseks; seal kostab kõikide kurjade sündmuste, hetkede, nähtuste keskele: „Ärge kartke, mina olen!“

Kui me siis püha-õhtusöömaajalt tõuseme ja mõtleme ajale, kus Issanda töötust mööda peame sööma ja jooma tema lauas tema riigis (Luuka 22, 30), kui me läheme siia maailma, kus võidetud tige veel ometi määratseb, siis: „Vaadake üles ja tõstke oma pead, sest teie lunastus läheneb.“ (Luuka 21, 28.) Siis pääseb ka võitleja kirik — *ecclesia militans* — ühendusse ja osadusse *ecclesia triumphans*'iga, võitja kirikuga, ülal taevas. Siis kostavad kiiduhääled taevas ja maa peal: „Halleluuja! Sest Issand, meie kõigeväeline Jumal, on võtnud valit-

suse oma kätte! Rõõmustugem ja hõisakem ja andkem talle au! Sest Talle pulmad on tulnud ja tema naine on enese valmistanud. Ja naisele anti selga panna puhas ja hiilgav lõuend. See lõuend on pühade õiged teod!" (Joh. ilm. 19, 6—8.)

„Ja tema ütles mulle: Kirjuta: Õndsad on need, kes Talle pulma õhtusöömaajale on kutsutud!" (Joh. ilm. 19, 9.)

„Ja Vaim ja mõrsja ütlevad: Tule! Ja kes seda kuuleb, ütelgu: Tule! Ja kellel on janu, tulgu, ja kes tahab, võtku eluvett hinnata!" (Joh. ilm. 22, 17.)

Aamen, tule, Issand Jeesus! (Joh. ilm. 22, 20.)

Sest sinu on riik ja vägi ja au
igavesti. Aamen!

„Sest sinu on riik ja vägi ja au
igavesti!” Nende sõnadega lõpeb
Jumala riigi palve. Kuna Riigi Pal-
ve algas ütlusega, milles sisaldus
selle nimi, kelle juurde me palves
läksime: Meie Isa, kes sa oled tae-
vas, siis palve lõpus, selle dokso-
loogias, kiitussõnades, ütleme, mis-
sugune on küll meie Isa taevas.

Seda on meil vaja teada, et me ei paluks asjata ega tühja.

Meie palume ju suuri asju enesele ja teistele. Meie palvetame, et Jumala nimi pühitsetaks meie juures ja meie läbi; et tema riik tuleks meie juurde ja meie kaudu; et tema tahtmine sünniks meie elus ja meie läbi maailmas; et meie tänuga vastu võtaksime igapäevase leiva; et meie patud kustutataks; et meie tõesti tahame kiusatuste eest hoidmist ning päästmist igasugusest kurjast. Ühe sõnaga: meie palvetame lunastuse pärast endale, teistele ja maailmale. Me palume suuri asju ja palvetame igaveste väärtuste pärast. Tõesti, kui nii sünniks, nagu Jeesus on õpetanud meid palvetama Meie Isa palvet ja nagu Issanda Vaim meid õpetab õhkama, siis oleks taevas maa peal ja meie, kes me maa peal elame, oleksime taevas.

Neist Meie Isa üksikuist palveist kostab läbi Issanda südame õhkamine! Nii õhkab Meie Isa palves iga Issanda jünger järele! Meie Issand on meid õieti õpetanud pal-

vetama. Kui me Meie Isa palvet ei oska palvetada, siis oleme Issandast ka eemal, oleme elus muutunud üksluiseks, tuimaks ja tummaks. Sest kui peaksime endid juba pühaks ja täielikuks, siis ometi ei ole Jumala riik veel täiesti maa peal ja sinul tuleks oma valguse Issanda järel käies võidelda tema riigi pärast, sel korral ka palvetada kõiki üksikuid meie Isa palveid.

Ons meil aga lootust, et see kõik nii sünnib, nagu meile Jeesuselt on õpetatud ja nagu ta nimel palveta-
me Riigi Palves?

Meie Isa palve lõppsõnad on meie, see tähendab nagu terve Issanda koguduse vastus kõigele sellele, mida Issand õpetas meid paluma. Aamen! Jah! Tõesti see sünnib! Sest sinu, see on Jumala! — on riik ja vägi ja au igavesti! — Jumal tahab meid kuulda: tema päralt on riik; kõik on tema päralt, ka meie ja meie palved. Jumal võib meid kuulda: tema päralt on vägi, meie Isa taevas on kõigeväeline Jumal. Jumal võtab meid kuulda: tema päralt on au ja iga isa auasi

on oma lapsi kuulda võtta, seda rohkem veel taevase Isa auasi.

Kas ütlevad need viimsed palvesõnad aga midagi moodsale inimesele? Kas oled rõõmus oma elus, hädas, patus ja mures, et Jumal on kuningas? Et tema võidab? Kas oled rõõmus, et sina oled tema laps! Jumala auasi on anda pärida oma lapsele igavese elu aukroon. Ütleme veel: ons tõesti sinu juures nii, et Jumala tahe, tema riik, tema püha nimi sinus ja sinu läbi pääseks võidule? Et sinu usk liigutaks asemelt takistuse mäed, et tõsidus kiusatuste vastu võitlemises saaks suureks, et tänuga võtad vastu leiba Jumala auks ja oma ligemisele õnnistuseks?

Paistab, et elame nii, nagu oleks riik ja vägi ja au kõige muu päralt, mitte aga Jumala päralt.

Me ütleme küll, et Jumala on riik, aga näeme, et maised, moodsad riigid korraldavad oma igapäevaseid ja tuleviku asju ka ilma Jumalata. Usk ja kirik tehakse erasjaks. Usuõpetus jäetakse vaeslapseks. Peaasi näib olevat, et igal

suurel riigil oleks suur sõjavägi, hiigla õhulaevastik, tagavara mürkgaase, väljaõpetatud sõdurid, ühes arvatud naised ja lapsed. Ning igal väikesel riigil head naabrid ja tugevad toetajad.

Meie ütleme küll, et Jumala on vägi, aga rõhutame, et heas majanduselus ja kapitalis on jõud; et teadmine ja ilmalik tarkus on vägi; et kirjandus on see õige suurim vägi.

Meie ütleme küll, et Jumala on au, aga näeme igal pool, kuidas suured ja väikesed nõuavad austamist; kuidas ajakirjanduses ja seltskonnas ühe kõrgekskiitmine ja austamine sünnib sagedasti teise mahategemise ja pilkamise arvel, kuidas terved ringid, rühmad võetakse tulealla mittejumalikul viisil, et aga oma jalgealune tõuseks ja oma pea paistaks üle teiste.

Ei näi olevat Jumala riigil, tema väel ega tema aul enam õiget kohta meie keskel. Ega ka õiget tarvidust selle rõhutamiseks! Sest paljud ütlevad: usulised toimingud ja talitused, kus Jumala nime nimeta-

takse, kus Jumala nimele nagu veel
au antakse, olevat muutunud liht-
saks dekoratsiooniks ja välispidi-
seks kombeasjaks.

Aga just niisuguseist olukorda-
dest ja kontrastidest, vastuoksus-
test, läbi paneb Jumal oma väge-
vuse maksma, ehitab oma riigi ja
viib oma aulise nime tunnusta-
misele.

Sinu on riik! Pealtnäha küll iga-
üks juba lapsepõlvest saadik ehi-
tab üles oma tahtmiste riiki ja rõ-
hutab seda. Näib, et on raudne
loodusseadus, et iga inimene tahab
minna oma teed, iga rahvas ehitada
oma suurt riiki. Rooma riigi juht,
suur Augustus, ehitas maailmariigi
õhtust hommikuni ja põhjast lõuna-
ni. Igal pool kostis: õnn Augustu-
sele! Jeesust, Petlemma sõime lap-
sukest, ei pandud nagu tähelegi.
Vägeva Rooma riigi asetäitja Juuda-
maal, Pontius Pilatus, võis Jee-
suse peale näidates pilgates juuti-
dele ütelda: „Ennäe teie kuningat!”
(Joh. ev. 19, 14.) Ja siiski: see rabi
Naatsaretist ütles: „Taevariik on
sinepiivakese sarnane, mille üks ini-

mene võttis ning külvas oma põllule. See on küll kõige väiksem kõigist seemneist, aga kui see on kasvanud, on see suurim aiataimedest ja saab puuks, nii et taeva linnud tulevad ja teevad pesad tema okstele." (Matt. 13, 31—32.) Selle riigi apostlid läksid Rooma keisrite riiki ja kuulutasid armuõpetust. Ei olnud neil sõjariistu ega käsutada sõjaväge. Sest „tema kutsus oma kaksteistkümmend jüngrit enese juurde ja andis neile meelevalla rüvedate vaimude üle, neid välja ajada, ja parandada kõike tõe, ja läkitas nad välja jumalariiki kuulutama ning haigeid tervendama. Ja tema ütles nende vastu: „Ärge võtke midagi tee peale kaasa, ei keppi ega pauna“... rääkimata terasest mõõgast ja mürgisest gaasist. (Luka 9, 1—6.) Ainult üks teadmine ja üks usk oli neil: „Jumala on riik!“ Jumal istub valitsuses! Jumal juhib kõiki oma riigi asju nõnda, et tema auriik ilmub! Ja selle riigi levitamist ei suutnud hoida ükski vägi. Iga vägev, Juliaanusest kuni Napoleonini ja tänapäevani, tunnis-

tas ja peab tunnistama: Sinu pä-
ralt, Jumal taevas, on ka riigid maa
peal ja riik maailmas.

„Sinu on vägi!” See ei meeldi
loomulikule inimesele küll põrmugi
mitte. Ei taha ta oma iseseisvust
loovutada teistele, jätmata oma
jõudu näitamast. Ilu ja jõud! Tu-
gev tervis ja kangelasteod — see
imponeerib ja mõjub! Elu on nagu
suur võidujooks. Rekordinimesed
nagu jõuaksid edasi. Ainult võimu-
ja väge omajad näivad jäävat võit-
jaiks. Näib, et kuri ja kurjus, pet-
tus ja vale, kavalus ja salalikkus on
tegurid, mis viivad ja aitavad edasi.
Aga Jumal tuleb ja tal tarvitseb oma
vägeva sõrmega sind ainult puu-
dutada, nii on rohi kuivanud ja lil-
leke närtsinud, nii lamad sa haige-
na oma voodis, viletsana oma toas,
ning elu läheb nagu sinust mööda
ja sind ei panda enam tähele. Vig-
seid ja haigeid jätavad siis väge-
vamad ja tugevamad tee äärde.
Aga Jumalal, sinu Isal, on palju ar-
mu ja halastust. Ta tuleb ka siis,
kui su tervis ja vara on otsas, sinu-
le vastu, ja annab sulle suud ning

ütleb: „See mu poeg oli surnud ja on ellu virgunud ja tema oli kadunud ja on leitud. Olgem rõõmsad!“ (Luuka 15, 23. 24.) Jumalalt tuleb siis meile uus ramm ja uus algus. Siis näeme: „Igavene Jumal Jehoova, ilmamaa otste looja, ei väsi ega tüdi mitte; tema mõistus on uurimatu. Tema annab väsinule rammu, ja jõutuile ta annab rohkesti jõudu. Küll poisid väsivad ja tüdivad, ja noormehed komistavad ning kukuvad. Aga kes Jehoovat ootavad, need saavad uut rammu, ja lendavad üles tiibadel kui kotkad: nemad jooksevad ega tüdi mitte, nemad käivad ega väsi mitte.“ (Jes 40, 28—31.)

See on see suurim külg meie kristluses, et meid mitte ei seata Jumala poolt ainult nõuete ette, ei panda meile mitte ainult koormaid peale, vaid meid aidataksegi. (Taav. 1. 68, 20.) Jumala päralt on vägi. „Kardetav oled sina, Jumal, oma pühast paigast. Israeli Jumal“; sina, kes „annab väge ja tugevust rahvale.“ (Taav. 1. 68, 36.) Ka suurimas elutüdimuses seisab Issand

seal, otsib ja leiab sind oma silmiga, nagu professor J. Köler oma Kaarli kiriku altarpildis nii osavasti on suutnud seinale maalida, ja lausub: „Tulge minu juurde kõik, kes te vaeva näete ja koormatud olete, ja mina annan teile hingamist!” (Matt. 11, 28.) Ei, enam veel: ta annab sinule väge ja tugevust eluks ja võitluseks veel suuremategi vaenlaste vastu kui need, mis sind nüüd on väsitanud ja vaevanud. „Ja ta pani oma parema käe minu peale ja ütles mu vastu: Ära kardada, mina olen esimene ja viimne ja elav; ma olin surnud, ja vaata, ma elan igavesti igaveseks ajaks; aamen! Ja minu käes on surma ja tema valla võtmed!” (Joh. ilm. 1, 17. 18.) See on lihtne asi temal tulla ja aidata, lohutada ning trööstida meid. „Jumal pühib ära kõik pisarad nende silmist ja surma ei ole enam ega leina ega kisendamist ega vaeva ei ole enam; sest endised ajad on möödunud. Ja kes aujärjel istus, ütles: Vaata, mina teen kõik uueks! (Joh. ilm. 21, 4. 5.)

„Sinu on au!” — Jällegi: milliste

kontrastidega see algas! Jeesus, Jumala riigi kuningas ristipuul, „juutidele pahandus, aga kreeklastele jõledus“. (1. Kor. 1, 23.) Ta oli põlatud ja tal polnud seda nägu, et meie teda oleksime ihaldanud. (Jes. 53.) Inimeste juures peetakse palju lugu inimlikust aust. Kõneldakse ja räägitakse palju teedest ilule, jõule ja aule. Inimeste juures peetakse palju lugu rahast ning varast ja antakse au sellele, kellel on mammonat rohkesti. — Aga mis on inimese au? Nagu rohuõieke: hommikul õitseb ta, õhtul lõigatakse ta ja närtsib. Mõned aastakümned — ja tuhandeid, sadadest tuhandeid ei teata enam ta viimset matmispaikagi. — Aga Issandas Kristuses tuli ilmsiks igavene aupaistus. Mispärast? „Mina ei otsi mitte oma au; kui mina ise ennast austan, siis ei ole minu au midagi. Minu Isa on, kes mind austab, keda teie ütlete oma Jumala olevat. Mina austan oma Isa!“ (Joh. ev. 8, 50. 54. 49.) Jumala nime au sünnitab tema heldus, tõde, armastus, õiglus, truudus, arm! Ja see au

paistis Issandast vastu. Jeesus oli ja on tõesti Jumala „auhiilguse paistus ja tema olemuse kuju“. (Hebr. 1, 3.) Ta on ka meile valmistanud „iseenese läbi meie pattude puhastuse“ (Hebr. 1, 3); ta „on meid teinud kuningriigiks ja preestriks Jumalale, oma Isale“ (Joh. ilm. 1, 6); ta on meile selleks oma Vaimu annud (Äp. t. 1, 8; 2, 4. 38)! Ka meie heaks ja õndsuseks „maailma valitsus on saanud meie Issanda ja tema Kristuse omaks ja tema valitseb igavike igavikeni; see, kes oled ja kes olid ja kes tuled, et sa oled võtnud kätte oma suure väe ja oled saanud kuningaks (Joh. ilm. 11, 15. 17).

Taevasse Isa lapsed, igavese kõigeväelise Kuninga pojad ja tütre! Puistakem kord jalgadelt argipäevane tolm! Andkem oma hingele ja vaimule tiivad! Tõuskem maistest muredest ja vastoludest kõrgemale, mingem hädaorust välja Jumala palge ette, kus on püha maa! Tundkem ja nähkem, et Jumal on Looja ja tõeline Kuningas — tema päralt on riik! Meie maakera, mõ-

ned tähed sügistaevas on ainult nagu liivaterakesed ta otsatu suures laotuses, kus on tuhandeid päikesi! Ja mis veel imelikum: „Kui ma näen su taevast, su sõrmede tööd, kuud ja tähti, mis on inimene, et sa temale mõtled, ja inimese poeg, et sa teda paned tähele? Sa jätsid tema pisut vähemaks Jumalast ja ehtisid teda au ja iluga. Sa seadsid tema valitsema sinu käte tööd; kõik sa panid tema jalge alla. Jehoova, meie Issand, kui auline on sinu nimi kõiges maailmas.” (Taav. l. 8, 4—7. 10.) Sa oled mulle, taevane Isa, annud meeled, mõistuse, mälu ja palju andeid! Sinu mõtteid ja otsuseid, sinu käte tööd ja loominguid tohin mina jälgida ja neist võtta osa! — Tundkem ja teadkem, et tema päralt on vägi! See on tühine asi temale pöördä ajaloo lehekülge, tõugata vägevaid troonilt ja ülendada väikesi, nii nagu sina meiegi väikese rahva oled imevael teinud vabaks ja rõõmsaks oma kodumaa mullapinnal. Aga mis imelikum: tema käest tuleb sinule, kes sa oled põrmu laps, vägi ka igave-

seks eluks, sest nõnda ütleb Issand: „Mina olen ülestatõusmine ja elu; kes minusse usub, see elab, ehk tema küll sureb! Ja igauks, kes elab ja usub minusse, see ei sure mitte igavesti.” (Joh. ev. 11, 25. 26.) Nõnda et meie aru hakkame saama sellest peadpõõritavast Issanda sõnast: „Eks teie käsku ole kirjutatud: Mina olen ütelnud: Teie olete jumalad?” (Joh. 10, 34.) Oma suurest väest annab Jumal sinulegi osa. — Tundkem ja nähem, et Jumala päralt on au! See igavene päikesepaisteline au pühadus ja armastus paistab välja Issandalt Kristuselt ka kõigi tagakiusajate kiuste, ja siis ehk veel heledamini ja suuremini. Ja meie saame osa sellest aust! Ka meie, keda tema on lunastanud oma Poja Jeesuse Kristuse läbi ja on meile annud Püha Vaimu anni, tohime kord olla tema väe- ja auriigis ning laulda: „Suured ja imelised on sinu teod, Issand Jumal, sa kõigeväeline! Õiged ja tõelised on sinu teed, sa rahvaste kuningas! Kes ei peaks kartma sind, Issand, ja andma au

sinu nimele? Sest sina üksi oled püha! Sest sind tulevad kummardama kõik rahvad, sest et sinu õiged kohtuotsused on saanud avalikuks!" (Joh. ilm. 15, 3. 4.)

Seda on nii kaunisti väljendanud Juhan Liiv oma luules „Looja Vägevus“, mille meie helilooja Enn Võrk on paigutanud vägevaisse helidesse:

Sa oled hää ja puhas,
oled püha ja oled suur;
ja sinu kuldses luhas
on kõigil, mis kõrge, juur.
Sääl oled sina veel võitnud,
kus kõik olid kaotand.
Sa oled sõjaväed söönud
ja kaitsed üht kõrrekest;
sa oled kuningaid löönud
ja tõstnud orjameest.
Suur oled sa ja suur on rahvas,
kes tunneb, taevane, sind!
Sest sinus on vägi ja vahvus
ja suurus ja kõrge hind!
Suur oled sa!

Jumal on tingimata kuningas, Esi-
mene ja Viimne, Algus ja Lõpp. Te-
ma nimi on püha. Tema riik on

siin. Tema tahtmine sünnib. Tema annab meile igapäevase leiva. Tema annab meile meie võlad andeks. Tema ei lase meid kiusata üle jõu. Tema päästab meid kõigest kurjast.

See kõik on ka ilma sinuta. See kõik sünnib ka ilma sinuta, ilma sinu ühenduseta Jumalaga, taevase Isaga. Sa võid pealegi olla Jumala salgaja, koguni Jumala vastane ja tagakiusaja. — Aga suur vahe on, kas sa lähed oma teed ja rada ilma Jumalata või annad end selle Jumala käsutusse, kes Jeesuses Kristuses on saanud meie kõikide Isaks taevas. Oma Isalt tohime siis võtta Jumala laste väge ja au ja ülesandeid. Siis pole meile võimatu ükski asi, mis Isa tahtmisega on kooskõlas. Siis suudame ka kanda, mida tema tahab meile kanda anda siin elus.

Nii läheme meie Jumala riigi palves oma mõtteis ja südames otse Jumala asjadest taevast maa peale, oma igapäevase elu ja murede keskele, sealt kaasinimeste ja endi juurde, elu lõpu ja maailma tulevi-

ku juurde, ning viimaks Isa juurde tagasi, kelle on riik ja vägi ja au igavesti!

Küllap me kord kõik südamest ütleme: „Püha, püha, püha on Issand Jumal, Kõigeväelisem, kes oli ja kes on ja kes tuleb. Sina, meie Issand ja Jumal, sina oled väärt võtma au ja ülistust ja väge, sest et sina oled loonud kõik asjad ja sinu tahtmise läbi on nemad olemas ja on nemad loodud!” (Joh. ilm. 4, 8. 11.)

Sinu armust tohime meie ka kui armsad lapsed oma armast Isa paluda! Sest sina suudad ja tahad ka meid kanda oma igavesse au-riiki. See on tõesti tõsi. Aamen!

Riigi Palve ökumeensus

Meie Isa palve on Jumala riigi palve. Kristuse elu, kannatamise, surma ja ülestõusmise läbi on see riik siin, meie seas ja meie sees. Kristuse nimel ja sõnadega palume meie selle suure auriigi palvet.

See Riigi Palve on tähtis niihästi üksikule kui ka paljudele.

Johann Christoph Blumhardt, üks suuremaist Jumala riigis ja üks vägevamaist palvetajaist, kirjutab: Kord tuli minu juurde naine, kes kaebas, et ta ei saa palvetada, kuna vaenlane kõik rikkuvat. Viisin ta vaiksesse tuppa ja ütlesin: „Katsu ja palveta siin vaikne Meie Isa ning siis tule jälle minu juurde; küll sa näed, asi läheb.“ Pea tuli ta tagasi. Küsisin: „Kas said palveta-

da?" „Jah," vastas ta rõõmsasti; „mul on hulga parem."

Joh. Bengel ütles: „Kristlase elu seisab selles, et ta õieti õpib palvetama Meie Isa palvet."

Küllap oleme meie kõik seda tunnud, milline vägi on pandud sellesse Riigi Palvesse. Rahu ja kindlus, õndsus ja jõud käivad käsikäes selle palve palvetamisega. Alatihti olen mina ise küll seda kogunud.

Issand on ju õpetanud meid nõnda palvetama. Ei teinud tema seda ilmaasjata. Ta on peitnud selle palve sõnadesse, nagu välispidisesse kujusse, palju ja rikkalikku õnnistust. Palvetame seda palvet. Küllap siis selle palve salapärased sügavused avanevad iseenesest. Ikka enam ja enam.

Aga see palve on ka tõsine Riigi Palve Jumala riigi lastele.

Olin 1926. a. Helsingis, Kristlike Noormeeste Ühingute maailmakonverentsil. Tuhandeid riigilapsi oli koos kogu maailmast: valgeid ja musti, kollaseid ja pruune. Suures kaunis Johannese kirikus palvetasime kõik, igaüks oma keeles, kõ-

vasti Meie Isa palvet. Samuti sündis see 1925. a. Stokholmis tegeliku ristiusu konverentsil, 1931. a. Torontos Kanadas ja Clevelandis Põhja-Ameerika Ühendriiges, kus mitmed tuhanded esindajad jumalariigist, noored ja vanad, olid koos.

Igal pool üks ja seesama suur elamus: kõikidel kristlastel on üldine, ökumeenne sümbol, ususide, riigihümn ja riigipalve: „Meie Isa, kes sa oled taevas!”

Ümbrus vaikib ja südames muutub vaikseks. Hinges aga kõneleb Jumal, oma Riigi looja ja kandja. Kristus, Jumala riigi Issand, kõneleb otseselt sinuga ja teistega, ja sina ühes teistega ning teised ühes sinuga kõnelevad oma Issandaga ja Jumalaga.

Kuidas võiks see teisiti ollagi. Sest see palve on Issanda enese poolt õpetatud palve meile. Ta on Jumala riigi palve.

Riigi Issand ise on ligi, see Issand, kes ütles: „Ja mina sean teile riigi, nõnda kui minu Isa selle mulle on seadnud.” (Luuka 22, 29.)

Kus aga Issand on, seal on elu ja õndsus.

Sest nõnda ütleb Riigi Issand: „Mina ei ole mitte tulnud mõistma kohut maailma peale, vaid tegema maailma õndsaks.“ (Joh. ev. 12, 47-b.)

Taas ütleb tema:

„Mina olen tulnud, et neil oleks elu ja kõike rohkesti!“ (Joh. ev. 10, 10-b.)

Riigi Palve pärast usun mina üht püha üldist ristikogudust ja Riiki, mil pole lõppu, samuti selles kirikus ja riigis pühade osadust Jumalaga ja Issanda Kristuse lunastamistöö läbi pühade, Jumala laste, kuningapoegade ja -tütarde, osadust üksteisega Pühas Vaimus.

Kõige selle eest olgu sulle kiitus, oh Kristus!

II

KONFIRMATSIOONI-
ÕPETUSE KAVA
RIIGI PALVE RAAMES

See kava on mõeldud ühena mitmete hulgast, et säilitada värskust niihästi õpetajale kui ka leeriõppijaile.

Kava on sisuliselt tihedas seoses eelpooltoodud mõtetega Meie Isa palve üle.

Märgitud Püha Kirja kohad niihästi eelpooltoodud mõtetes Meie Isa palve üle kui ka kavas eneses on ainult osaline valik rohkeist kaunitest Püha Kirja kohtadest.

Küllap õpetajad leiavad kergesti sellele veel lisa. Samuti lauludestki.

Küllap leeriõppijad ise nimetavad ja otsivad veel üht kui teist näidet ja kohta Pühast Kirjast. Samuti lauludestki.

Neid kõiki tuleb lugeda ja neisse süveneda.

Tuleb püüda ju seda, et iga konfirmant koduneks Püha Kirja ja lauluraamatu tarvitamises. Et Püha Kiri saaks talle alatiseks sõbraks ta eluteel. Ja lauluraamat saatjaks ning katekismus toeks.

Seepärast olgu igal leeriõppijal oma piibel, oma lauluraamat, oma dr. Martin Lutheri „Väike Katekismus“ (E. E. L. K. Konsistooriumi väljaanne, Sisemisjoni Seltsi kirjastus, Tallinnas, 1935) ning kaustik märkmete jaoks ja Püha Kirja kohtade ülestähendamiskes. Leeriajal neist kolmest raamatust — **piibel, katekismus, lauluraamat** — anda ülevaatlik seletus nende tarvitamisest ja lisada kogu leeriajal neist igakord mõni uus mõte lisaks endisele.

Tutvustamine konfirmat-
siooniga

Üldlaul:

**Mu jõud, Sind tahan armastada
Ei sõnaga, vaid teoga,
Sind tahan ikka igatseda,
Mu valgus, kõige väega,
Kuni ma elu lõpetan,
Sind, Jeesus, armastan.**

Ma armastan Sind, minu elu,
Mu kõige parem sõber Sa;
Sind ülendan, mu hinge ilu,
Nii kaua kui veel hingam ma.
Sind, Tall, ma nõuan südamest,
Et surid minu eest.

Mind oma tee peal võta hoida
Ja keela ära eksimast,
Mind lase õige rada leida;
Kui seisan, hoia langemast.
Mu ihu, hinge valgusta,
Mu päike, armuga.

Õpetaja loeb: Luuka ev. 9, 57—62
ja peab palve.

Üldlaul:

Sind, Jumal, tahan igatseda,
Sind tahan nõuda, minu kroon,
Ja lõpmata Sind armastada,
Ka siis, kui raske vaev mul on.
Kuni ma elu lõpetan,
Sind, Jeesus, armastan.

Sõna „konfirmatsioon“ tuleb ladinakeelsest sõnast *confirmare* — kinnitama.

Meid tahetakse kinnitada meie usus. Kui kristlasi — ristiusus, kristluses.

Ega see usk meil nii kindel ole, et meil kinnitamist poleks vaja. Koguni Issanda jüngreil oli see nõrk ja nad palusid Issandat seda kasvatada. **Mark. 4, 35—41. Luuka 17, 5.** Ja nad olid ometi täiskasvanud inimesed. Kui nõder oli ka „Kalju“ — Peetrus. Küll rõhutas ta oma mehiste meelt ja kindlat usku. **Matt. 26, 31—35.** — Aga varsti selgus teine pilt. **Matt. 26, 69—75.** — Peetruse usk ei olnud küllalt kindel

ja sügav, et vastu panna olukorras, kuhu ta olude sunnil sattus.

Konfirmatsiooni-ajal peab meie usku kinnitama, et võiksime elus kinni pidada sellest ja teha seda, mida Issand on ütelnud ning käskinud. **Joh. ev. 13, 17. Matt. 13, 1—9. 23. Joh. 15, 8. Matt. 7, 15—21. 24—28; 12, 46—50. Joh. ilm. 22, 14.**

See on meie Issanda Kristuse tahe, et oleksime tema jüngrid-õpilased ja kannaksime elus palju vilja. Konfirmatsiooniaeg — leeriaeg. Lehre — õpetus. Issand Kristus ise õpetab oma õpilasi. Tema ise kinnitab ja kasvatab meie usku. Tema jalgade ees istume me leeriajal ja peame istuma ka pärast elus. **Luuka 10, 38—42.**

Selle Issanda Jeesuse Kristuse tahte ja käsu kohaselt olete te lapsepõlves ristitud. **Matt. 28, 18—20.** — Selle eest on hoolitsenud kristlik kirik ja teie vanemad ning vaderid, kes kristliku kiriku kogudustes. Siis olite te väikesed lapsukesed. Teie ei olnud midagi veel õppinud usust. Teie ei osanud arusaadavalt ka oma usku tunnistada. Teie ei saa-

nud inimeste sõnadest ja talitustest aru. Ka püha ristimise talitusest mitte. Teie risti-vanemad — vaded — avaldasid vanemate nimel soovi, et teid ristitaks ja liidetaks kristliku kiriku kaudu Kristuse külge, nagu viinapuu oksad viinapuu külge. **Joh. ev. 15, 1—8.** Ristimise kaudu istutatakse meid Kristusesse ja liidetakse meid tema kirikusse. Püha Vaim teeb seda. **Apostl. teg. 2, 37—39. 41.** — III õpetus.

Äga ega see viga tee, et teie, kui teid ristiti, olite veel mõistmatud lapsed ega teadnud, mis teiega sündis. Ka täiskasvanud inimesed ei saa aru vahel sündmustest ega tea nende salajast mõtet. **Joh. ev. 13, 1—17.** Peetrus oli tark, selge mõistusega, arukas mees, aga ometigi võtab Jeesus midagi temaga ette, millest ta veel aru ei saa (cf. eriti **salm 7**). Samuti meie ei saanud aru, kui isa ja ema meiega kõneldid, ja meie ei osanud rääkida ega vastata; kui nad meid armastasid, ja meie ei osanud neile oma armastust üles näidata ega seda tunnistada. Äga ainult sel teel õpi-

me me kõnelema ja armastama, et vanemad seda meiega enne teevad. Pärast saame sellest aru. Nii peab meiega Jumalgi tegema ja teebki. **Jer. 31, 3.**

Jumal on teid siis oma juurde tõmmanud pühas ristimises. **IV peatükk.** See on sündinud Kristuse kirikus ja selle kogudustes. Ülevaade Kristuse kiriku saamisest. **Apost. t. 2.**

Kristus ise on annud ristimise käsu. Selle alusel on teidki ristitud. Sellega on üks osa tema jüngriks tegemise käsust teiegi juures täidetud. **Matt. 28, 19** („neid ristides“).

Aga Kristus lisas kohe teise lahutamatu osa. **Matt. 28, 20** („ja neid õpetades pidama kõike, mis mina teid olen käskinud“).

Sellest ei ole siis mitte küll, et teid on ristitud. Ristijad, vanemad, vaderid ja kogudus peavad selle eest hoolitsema, et teid ka õpetatakse. Mitte ainult lihtsalt teadma. Õpetatakse „pidama“. Mitte siis ei ole küll teadmisesest mõistuses, vaid on vaja peamiselt pidamist elus. Selleks peab teid kinnitatama. Selleks käite leeris. Selleks konfirmat-

siooniõpetus. Muidugi „pidamiseks elus“ on vaja teadmisi, mõistuses arusaamist, südames kristluse väärtuse hinnangut. Seda täiendame ja süvendamegi leeriajal.

Kuna teid on ristitud kristlikus kirikus ja selle koguduses, siis peavad kristlik kirik ja kogudused teadma, et pärast ristimist teid on ka õpetatud (lehren) pidama (*confirmare*). Et teie olete õpetatud ja kinnitatud kristluses. See ei tähenda, et teie täieselasteks ja täielisteks olete tehtud või saanud usus. **Fil. 3, 12—16.** Meie kasvame usus. Issand kinnitab meid meie usus surmani. **Fil. 1, 6. 2. Tess. 3, 3; 2, 17. 1. Peetr. 5, 10.**

Leeriaja, konfirmatsiooniõpetuse lõpul, õnnistamise-kinnitamise — konfirmatsiooni-päeval astume Kristuse kirikus Issanda koguduse ette, kus te olete ristitud, ja õpetaja kui koguduse ametikandja, usaldusmees, volinik, annab siis ühes teiega tunnistuse Issanda altari ees, et teid peale ristimist on õpetatud „pidama“ usku, et teid on kinnitatud kristluses.

Ristimises on teid võetud Issanda kogudusse, tema üldisse kirikusse, tema riigi lasteks, tema Isa poegadeks, ja tütardeks, kuninga poegadeks ja tütardeks. **Joh. ilm. 1, 4—6; 5, 10.** See on Jumala Isa otsekohene armutegu meile Issandas Kristuses Püha Vaimu läbi. — Sellesse Issanda riiki, Jumala riiki, peate te elus jääma surmani. **Joh. ilm. 2, 10-b. II õp. lõpp** („et ma oleksin tema oma, elaksin tema riigis tema alamana ja teeniksin teda igaveses õiguses, süütuses ja õndsuses“). Selleks on Jumal meid loonud. Selleks on Issand Kristus meid lunastanud. Sindki. Selleks kasvatab, pühitseb ja kinnitab ta meid oma Püha Vaimu läbi.

Tutvume konfirmatsiooni aktiga ja iseäranis küsimustega, mis teile esitatakse. **Agenda lk. 263—265.**

Sellel Issanda riigil, milles meie tahame elada ja usku pidada Issanda enda abil, on oma **Riigi Palve: Meie Isa palve.**

Riigi pea, Issand Jeesus Kristus ise, on oma jüngerite palvel õpeta-

nud seda palvetama. **Luuka 11, 1—4. Matt. 6, 9—13.**

Kui me oskame Meie Isa palvet ja oskame seda õieti palvetada, kui me selle sisust ja mõttest oleme teadlikud ja selle järele otsustame oma elus käia, siis oleme õieti kinnitatud, konfirmeeritud.

Riigi Palve ütleb meile õieti kõik.

Õpime seda nüüd. Süveneme sellesse. Et meie usus kinnitatud südametega võime vastu minna oma konfirmatsiooni, õnnistamise päevale ja konfirmatsiooni päevast välja eluteedel edasi. **Taan. 1. 119, 9.**

Enne aga vaatame, mida Issand kõneleb palvetamisest üldse. Ta kõneleb sellest Raamatute Raamatust, Pühas Kirjas, Piiblis. (Siinkohal selgitada Piibli raamatust, selle koosseisust.) **Hebr. 4, 12.**

Loeme siis piiblist, mida Kristus kõigepealt kõneleb palvetamisest üldse. Ta teeb seda mäejutluses. **Matt 5—7; 6, 5—8.** Meie ei pea mitte palvetama 1) kui igaaegsed salalikud; 2) kui vanad ja uued paganad; küll peame palvetama: 1) oma südame kambri; 2) vaimus

ja tões. **Joh. ev. 4, 20—26.** Vaata
I. lk. 13—38.

Nüüd astume Riigi Palve, Meie
Isa palve, juurde. Ütlen kohe: see
on kummaline, imelik palve. Nagu
ime siin maailmas. Mida rohkem
ma sellesse süvenen, seda enam ma
seda imetlen. Olen kindel: teie-
gagi ei sünni see teisiti.

Konfirmatsiooni-õpetuse
kava

1. Meie Isa palve jaotus.

Meie Isa palve võime jagada nelja ossa:

- a) algussõnad;
- b) Jumala riigi asjad (mis otsest puutuvad Jumalasse; (1., 2. ja 3. palve);
- d) meie ihhu, hinge, vaimu ja igavesse ellu puutuvad küsimused (4., 5., 6. ja 7. palve);
- e) lõppsõnad.

Äga me võime veel ka välja tõsta 4. palve ja nimetada seda sotsiaalseks palveks. Siis saame viis osa.